

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.

Letnik II.

V Ljubljani, marca 1885.

3. zvezek.

Druga postna nedelja.

I. Spokorni razbojnik.

Resnično ti povem, še danes boš z
menoj v raj. Luk. 23, 43.

Živel je nekaj daleč od ljudi v samotnem gozdu nek ubožen ogljar. Daleč na okrog ni bilo nobenega stanovanja človeškega. Nikogar ni bilo k njemu, on je le redkokrat prišel med ljudi, njegovi otroci pa tudi niso mogli v cerkev hoditi. Neki večer pa potrka na vrata njegove lesene bajtice star puščavnik, pobožen svet mož, in prosi, naj bi čez noč pri njem ostal. Ogljar ga z veseljem sprejme in dolgo v noč jim svete reči pripoveduje. Otroci so že zdavno pospali, le mali deček je čul pri peči in starega puščavnika zvesto poslušal, ki je vedel toliko lepega povedati od srečnih nebes: kako lepo je tam, kako je tam kratkočasno; prelepo angeljsko petje se zmiraj sliši in najlepša nebeška godba se vedno razlega; nobene reči ne manjka, nobene teže in skrbi ni več tam itd. To nedolžnega otroka tako zelo gine, da precej v otročji priprostosti sklene poiskati kraj, kjer so nebesa. In res, kakor hitro se zjutraj zbudi, vstane, se napravi, vzame kruha seboj ter gre nebes iskat. Dolgo časa že gre, sam ne vé, kod in kam. Kar ga sreča nek mož ter ga vpraša: „Ljubi moj otrok, kam pa greš sam?“ Otrok odgovori: „Nebes grem iskat, ali veste vi povedati, kje so nebesa?“ Moža v srce gine to priprosto vprašanje nedolžnega otroka, sam ne vé, kaj bi mu odgovoril; slednjič si vendar izmisli in pravi: „Ljubo dete, glej tam-le gori na hribu tam so nebesa“, ter pokaže nek samostan na vrhu strmega hriba. Ves vesel se mu nedolžni deček zahvali ter hiti čez griče in doline tje proti omenjenemu hribu. Pri tem pa ubožček pravo pot

zgreši in ko pride pod hrib, ne vé, kako bi gori prišel. Vendar želje v nebesa priti mu ne dajo pokoja, ker je že tako blizo: kar čez trnje in skalovje se spusti; ves ranjen, ves truden je že, vendar brez počitka hiti navzgor. Slednjič pride na vrh do samostana, ali kdo bi popisal njegovo žalost in jok, ko vidi, da so vrata vsa zaprta. Oh, si misli, pri nebesih sem, pa ne morem notri. Ves objokan okrog hodi, poskuša zdaj tu zdaj tam, slednjič pa se nameri, da potegne za žico (drat), ki je bila do zvonca napeljana ter tako pozvoni. Vrtar pride in vpraša dečka, kaj vendar išče tukaj. „Tukaj k vam sem prišel v nebesa.“ Vrtar: „Tukaj ni nebes.“ Deček pa le trdi: „Prav tukaj so, saj mi je oni mož rekel, da so tukaj.“ Vrtar gre k predniku, in prednik, moder, svet mož, otroka precej pokliče k sebi in ko tudi njemu trdi, da je prišel v nebesa, mu prijazno reče: „Pa ostani tukaj pri nas v nebesih.“ Dajo mu dobro večerjo, umijejo ga, obežejo mu rane ter ga denejo v prav rahlo posteljico spat. Utrujeni otrok kmalo zaspi in zjutraj se ves vesel prebudi ter ne more se načuditi, kako je v nebesih dobro. Zdjaj ga peljejo še v cerkev. Deček kar strmi, ker svoj živi dan še cerkve ni videl, in ko menihi začnejo peti, meni, to lepo petje je angeljsko petje in ko orglje lepo zadonijo, si misli, aha, to je nebeška godba.

Vse se mu je zdelo tako lepo, tako prijetno, le ena sama reč mu je pa tako žalost delala, da bi bil kar jokal. Bila je namreč podoba trpečega Jezusa „Ecce Homo“, Jezus ves bled, ves upaden in ves ranjen. Večkrat je šel k podobi in ves žalosten vpraševal: „Kako pa, da si ti tako žalosten? glej, vsi smo tako veseli, ti pa si zmiraj tako zelo žalosten; pa tako bled in upaden si. Čakaj, jaz ti bom prinesel jest.“ In res deček prinese in sili podobo: naj jé, naj jé, da bo tudi vesel. In glejte, jed je vselej zginila. Enkrat pa, ko spet tako ponuja, podoba spregovori in pravi: „Ljubi moj otrok! Ti misliš, da si v nebesih, pa ta nebesa še niso prava. Ali ker si ti tako dober, ljubeznjiv otrok, boš prišel v prava nebesa, ktera le jaz morem dati: glej, še nocej boš umrl in še nocej boš prišel v moja nebesa.“ Ves vesel gre to povedat predniku, in še tisto noč je umrl ta nedolžni otrok in je bil med angeljčke sprejet.

Kaj ne, ta povest se vam genljiva zdi in komu bi se pač taka priprostost, taka nedolžnost genljiva ne zdela! Toda pojdimo v duhu na goro Kalvarijo, tam nekaj še bolj genljivega vidimo. Tam pa vidimo roparja, ubijalca, ki nikoli ni nebes iskal, nikoli popraševal po nebesih in vendar si jih je še poslednjo uro pridobil, zato ker se je resnično skesal in je z nedolžnim Jezusom usmiljenje imel, rekoč: Ta ni

nič hudega storil, po nedolžnem toliko trpi! In Jezus zavoljo njega drugič spregovori ter reče veselo tolažljive besede: „Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raji.“ To drugo Jezusovo besedo hočemo danes nekoliko premisliti in na-se obrniti.

I.

Kaj vidimo na gori Kalvariji? Glejte, Jezus najsvetejši, najnedolžniši, visi na križu med dvema razbojnikoma! Ali ni to presunljiv pogled za vsako srce, katero Jezusa pozna, Jezusa ljubi? Tedaj tudi še ta sramota je morala nad Jezusa priti? Razbojnikom, ubijalcem, morilcem so ga primerjali in kakor bi bil najhudobniši, so ga na sredo djali, da bi ga vsi videli, vsi zaničevali.

Kakor dereča reka, kakor povodenj je nad Jezusa grmelo iz sto in sto peklenskih grl najgrše psovanje, najostudniše zasramovanje, najgrozovitniše preklinovanje. In glejte, tudi še to se je moralo zgoditi, da ga sme zaničevati celo ropar, razbojnik, — izvzrček človeštva! „Ako si Kristus,“ se za družimi oglasi s hripovim glasom, z jeznim obrazom tudi levi razbojnik, „ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama!“ — Genljiva molitev za sovražnike, ki jo je ravnokar slišal iz Jezusovih ust, ga ni ganila, trdovraten je ostal in postal živ zgled za prevzetne trdovratneže, ki se ne dajo omečiti ne z lepo ne z grdo.

Ves drugačen je bil razbojnik na desnici. Nikoli še ni videl tolike potrpežljivosti, tolike krotkosti in božje nedolžnosti, kakor pri Jezusu, ki je molčé težki križ nesel na goro, ki je molčé kakor nedolžno Jagnje se dal na križ pribiti. In po vrh tega je še videl, — slišal, kako je božji Zveličar ljubeznjivo oči proti nebu povzdignil, ljubeznjivo svoja usta odprl in iz dna svojega ljubečega srca za vse sovražnike molil: „Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!“

Čeravno je bil divji razbojnik in neusmiljeni ropar, kamnitega srca ni imel; tolika potrpežljivost, krotkost, ljubezen Zveličarjeva ga premaga. Mili Jezus se mu začne smiliti in kolikor bolj ga zaničujejo, toliko bolj se mu smili; vsako zasramovanje, vsaka kletev, ki Jezusa zadene, gre tudi njemu skoz srce. Rad bi se bil že gotovo potegnul za Jezusa, zagovarjal njegovo nedolžnost, pa kdo ga bi bil slišal, kdo se tudi zmenil zanj. Toda zdaj, ko mora slišati, kako je jel celo njegov tovariš na levi Jezusa zasramovati, ne more molčati. Seveda se mu je bilo bati, da bo razdivjana druhal tudi nanj planila, ako se predrzne, le besedico zoper družega razbojnika spregovoriti in za križano nedolžnost se potegniti, pa on premaga ves strah, glasno in očitno zagovarja nedolžnost Jezusovo: „Ali se tudi ti ne bojiš Boga,

*ker si v ravno tistem obsojenji? In midva sicer po pravici, zakaj po zasluženji svojih del prejemava, ta pa ni nič hudega storil.*⁴ (Luk. 33, 40. 41.)

Dvojno težko reč nam je desni razbojnik v teh besedah razodel. Težko se je potegovati za nedolžnost onega, ktereга vse zaničuje in zasramuje. Tudi na Kalvariji je bilo tako. Največi prijatelji Jezusovi molčijo. Marija, njegova presv. Mati in ž njo pobožne žene se le milo jokajo, aposteljne pa nam sv. pismo pred prihodom sv. Duha sploh tako bojzljive opisuje, da smemo naravnost reči, da si niso upali očitno se upirati zasramovanju farizejskemu ter se potegniti za nedolžnost Jezusovo; vsaj sv. evangelij nam ničesar o tem ne omeni. Le Dizma je neustrašeni junak, ki povzdigne svoj glas in očitno priča: Ta je nedolžen, nič hudega ni storil! Kakor je prejšnji večer Petrovo trikratno zatajenje neizmerno užalilo Jezusovo Srce, tako ga je gotovo razveselilo tako očitno spričevanje iz ust roparjevih! — Druga težavna reč je bila zanj — spoznanje. Večidel razbojniki in hudodelci do zadnjega tajijo ali pa se izgovarjajo. Če je hudodelnik tako daleč pripravljen, da obstane svoje zadolženje, je omehčano njegovo srce, — pridobljen je, in marsikteri gre še dandanašnji ves skesan in spokoren na morišče. V veliko slavo moramo toraj prištevati Dizmu, da ni tajil svoje hudobije, ampak je naravnost pred toliko množico spoznal: Midva sva po pravici obsojena, po zasluženji prejemava! Toliko kazen s tako radovoljnim srcem sprejeti, to ni majhna reč in lahko rečemo: Dizma je bil prvi trpin, ki je Jezusa križanega posnemal.

Kako dober učenec je bil v šoli Jezusovega križa, nam tudi njegova molitev prečudno lepo razodeva. Kajti ravno v molitvi se človek najbolj pokaže, kakšnega duha je. Posvetni ljudje molijo le za odvrnenje raznih nesreč, bolezní, trpljenja itd. Kaj pa prosi Dizma? — „*Gospod, spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo!*“ Trpeči razbojnik ne prosi, kakor terja njegov tovariš na levi, da bi mu strašne bolečine polajšal ali celo odvezel; pripravljen je, ko bi bilo treba, še več trpeti; za ta svet mu ni več mar, da bi bilo le za večnost zanj preskrbljeno.

Pa zapustimo za nekaj trenutkov razbojnika in ozrimo se na Jezusa. Potem, ko je bil odmolil prvo besedo: „*Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!*“ je Sin božji le molčal. Molčal je, ko so njegovi sovražniki psovanje nadaljevali, molčal, ko se je celo levi razbojnik drznil, ga dražiti, — a kakor hitro njegovo božje uho zaslíši ponižno prošnjo skesanega grešnika, tudi on ne more več molčati;

nič več ne more — če smem tako govoriti — zatajevati svoje lastnosti, da je najboljši Pastir! Komaj se je oglasila zgubljena ovčica, ki pri njem zavetja išče, precej spozna izmed druhalskega hrupa njen glas; in ta glas — glas zgubljene pa zopet najdene ovčice ga nagne, da zopet odpre svoja božja usta, da spregovori drugo besedo ter ovčico, ki je ne more z rokami objeti, vsaj z besedo tolaži, rekoč: „Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raji!“

II.

Poslušajmo še nauk, ki nam ga daje skesani Dizma in tolažba, ki jo sliši iz Jezusovih ust.

Pred vsem se učimo od desnega razbojnika prave spokornosti, kajti primerjati in prištevati se sme najslavnišim spokornikom: sv. Pavlu, sv. Avguštinu, sv. Magdaleni itd., zakaj, kar je sploh svete spokornike k pravi pokori nagnilo, do prave pokore privedlo in neskončno plačilo prislužilo, vse to vidimo in občudujemo tudi pri razbojniku — svetniku! Tridenški cerkveni zbor (6. sess.) nam popiše to pot, ktera pripelje grešnika do opravičenja in tako do večnega zveličanja. Prva stopinja je sv. vera; ako je srce grešnikovo prešinjeno in pretreseno po resnicah sv. vere, se prikaže v takem vernem sreju strah božji, zlasti strah pred neskončno pravico božjo; pa ta strah, ki izhaja iz sv. vere, ni obupljiv strah, marveč navdaja ob enem grešnikovo srce s trdnim zaupanjem do neskončnega usmiljenja božjega; tudi ni strah božji, ki iz vere in upanja izhaja, hlapčevski ali suženjski strah, marveč sinovski strah, kateri grešnika nagiba, da začne Boga ljubiti; ako je pa v grešno srce prišla ljubezen božja, vname se v njem britko kesanje nad grehi in trdni sklep pravega popoljšanja in pripravljeno je v zadostenje vse pretrpeti. In človek, ki tako srce k spovednici prinese, obhaja v zakramentu sv. pokore veselo spravo z nebeškim Očetom.

Vse te stopinje prave resnične pokore vidimo pri desnem razbojniku; kolikor krajša je bila njemu pot pokore, toliko popolnša je bila, da tudi njemu veljajo besede sv. pisma: *Zgodaj je končal* (kratko pokoro), *pa je spolnil veliko let; zakaj njegova duša je Bogu dopadla* (Modr. 4, 13.) in besede sv. Avgušтина, ki pravi o njem: *Hitro ga je nauk sv. Duha k popolnosti privedel.*

a) Kako lepo je pokazal sv. Dizma na križu svojo trdno vero! Ponovimo še enkrat in pomislimo njegove besede: „*Gospod, spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo!*“ Malo besedi, a vsaka posebej je tehtna, kakor cel član apostolske vere: „Gospod!“ mu pravi, in

vendar je bil Jezus takrat tako ponižan, je svojo božjo natoro tako rekoč zakril, da je le človeška toliko bolj trpela. Ni še videl pretresljivih čudežev; zemlja se še ni bila potresla, nobena skala se še ni bila razpočila, noben grob se še ni bil odprl, — in vendar tolika vera! Drugim je bilo pač lahko, da so se na prsi trkali in trepetaje v mesto vrnili, že potlej, ko so videli tolike čudeže božje vsega-mogočnosti: ali kako ga bo on spoznal za Gospoda, Boga in Kralja, ker vidi, da je njegov prestol lesen križ, njegova kraljeva krona ostro trnje, vsa njegova čast — zasramovanje množice! In vendar ne dvomi več, in vendar trdno veruje; naravnost Jezusa spozna za svojega Gospoda, ker ga glasno pred vso množico tako imenuje; naravnost ga spozna za svojega Boga, ker ga prosi dveh reči, ktere more le Bog dati, — odpuščenja grehov in večnega zveličanja; spozna ga za svojega večnega Kralja, kajti na tem svetu ne vidi nobenega znamenja njegovega kraljestva in vendar umirajoč umirajočega prosi, naj ga sprejme v svoje kraljestvo! — Zato trdi sv. Kri-zostom, da je ta razbojnik v veri prekosil vse očake in preroke, kajti le-ti so verovali, ker je Bog ž njimi govoril, ker so Boga gledali, kolikor je to človeku mogoče, „on pa je veroval, — ne, ker je Kristusa videl na bliščečem prestolu, ali ker ga je videl iz nebes priti in angelje mu streči, in da naravnost povem, ni ga celo videl prosto okrog hoditi, temuč na križu visečega, z žolčem napajanega, s trnjem kronanega, na les pribitega, pomoči prosečega: Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil! In vendar je veroval vanj!“ In sv. Avguštín še pristavi: „Tolika je bila moč njegove vere, da Gospod njemu enacega ni našel v Izraelu, da, morebiti celo na vsem svetu ne!“

Ker smo se prepričali tolike vere razbojnikove, bo nam pač lahko razumljivo še vse drugo, kar je za pravo pokoro potrebno. Sami sprevidite, da v srcu, v katerem je tako živa vera, mora tudi še marsikaj družega biti.

b) Tu zapazimo pred vsem strah božji, ki se v sv. pismu imenuje *začetek modrosti*, pa se sme imenovati tudi začetek poboljšanja. Vse svoje življenje se ni Boga bal; zdaj ga pa napolnuje tolik strah, da se ne boji samo za-se, marveč je v skrbeh tudi za druge. Zlasti svojega tovariša milo opominja: Ali se tudi ti ne bojiš Boga?! Hotel mu je reči: Prijatelj moj, pomisli, kakšno življenje imava za seboj; smrt nama je pa že tako blizo; oh, če se pred Boga nisi bal, vsaj zdaj, zdaj-le, ko sva že tako blizo smrti, pa tudi tako blizo svojega Boga, naj božji strah pretrese tvoje trdo srce; naj te

vendar nedolžno trpljenje Jezusovo gine, prosi ga zaupno; jaz sem z božjo pomočjo zdaj ves drugi, trdno upam, da mi bo odpustil . . . Ali se vam ne zdi desni razbojnik kakor nekdanj Noe, ki je brezbožnemu svetu pokoro oznanjal? Druhal pod križem je zgubila že zdavno ves strah božji, tudi ropar na levi je tak brezbožnež, — on pa, sam poln strahu božjega, opominja, prosi!

c) Res, da se spominja svojih hudobij, spozna, da je velik grešnik, ker naravnost pravi, da je zaslužil toliko kazni; ali on pa tudi vé, da Jezus poleg njega svojo presveto nedolžno kri ravno za grehe preliwa, za druge trpi, ker sam je nedolžen; on vé, da potrtega in skesanega srca Bog ne bo zavrgele — in koliko ksanje se razodeva v besedah: midva po zasluženju trpiva; on vé, da je tudi zanj veljala molitev: „Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!“ Zato ves ponižen zaupljivo kliče: *Gospod, spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo!* Koliko ljubezen tudi razodevajo te besede, ker želi večno pri Jezusu biti, nikdar več se ne ločiti od njega. Pa bolj še, kakor z besedo, kaže svojo ljubezen v djanji, ker iz ljubezni do Jezusa voljno trpi grozne bolečine, Jezusovim podobne. Koliko pokoro je z veseljem prevzel! In pripravljen je, še dalje trpeti, ko bi moral tudi do sodnjega dne, ker nekteri cerkveni učeniki razlagajo njegove besede po hebrejskem „kadar boš prihajal v svoje kraljestvo“ — od sodnjega dne.

Zdaj sprevidite, kako lepo je bilo pripravljeno Dizmovo sree. Morebiti še kteri izmed vas misli: Kaj pa spoved, kaj pa sv. zakrament? Zakrament sv. pokore je Jezus še-le po svojem vstajenji postavil; dokler je bil na zemlji, je sam grehe odpuščal — in ravno sv. Dizma je bil zadnji, ki je iz njegovih božjih ust zaslišal sv. odvezo. Lahko se tudi reče, da spoved njegova in skesanost je bila v besedah: „Midva po pravici trpiva“, — za Jezusa, ki v sree vidi, več ko dovolj; pokoro pa je na križi opravil in tedaj dokončal, ko so mu bile v groznih bolečinah kosti polomljene. O blagor mu! Sv. Dizma, prosi Boga za nas!

Le še prelepe besede, s kterimi mu je Jezus naznanil odpuščenje, nekoliko preudarimo.

Koliko veselje je občutilo Dizmovo spokorno zdaj posvečeno sree vsled Jezusovega zagotovila, tega vam nisem v stanu dopovedati; sv. pismo nam o tem tudi ničesar ne pove. Ali obrnem se do vas, spokorne duše, ki ste zavoljo svojih obilnih grehov vedno še v strahu in se bojite ostre sodbe, — vas zdaj vprašam: Kaj, ko bi ta-le trenutek Sin božji iz nebes ali pa iz tabernakeljna glasno in prav

ljubeznjivo vam zaklical vsaki posebej: „Vsi tvoji grehi, mali in veliki, so ti odpuščeni; danes še, oh, še danes boš z menoj v raji!“ Koliko veselje bi prešinilo vaše verno serce. Kako radi bi zapustili to solzno dolino, kako radi vse smrtne britkosti z veseljem prestali, ko bi vedeli, — zagotovo — vedeli, da še danes boste v nebesih pri Jezusu, pri Mariji, med angelji in svetniki v večni radosti, v večnem, neskončnem, veselji!

Tako nekako je moralo biti tudi desnemu razbojniku pri sreči, ko je zaslišal iz Jezusovih ust presladko zagotovilo. Ko bi ga bili hotli tudi s križa sneti, vse bolečine mu odvzeti, vse rane zaceliti, življenje mu podaljšati; ko bi se mu bilo ponujalo vse veselje sveta, vse zlato in srebro naše zemlje, rajše bi bil na križi ostal in s krvavečimi ranami smrti pričakoval, ki ga ima pripeljati k toliki sreči: Še danes, si je sam pri sebi mislil, oh, še danes! in že se je popoldne začelo. Nič več ne bom videl solncea zahajati; predno bo svoje zadnje žarke na ta mrtvaški hrib pošiljalo, — mi bo že drugo lepše solnce v večnosti zasijalo! O hitite ure, hitite, da brž neha za-me čas in me srečna smrt sprejme v svoje naročje! Še danes bo moja duša z Jezusom tam, kjer so duše naših svetih očakov, duše svetih prerokov . . . O kolikrat je premislil Jezusove sladke besede: „Še danes boš z menoj v raji!“ Kolikrat se jih radostno spomnil. Ko je solnce otemnelo, ko se je zemlja jela tresti in se je s tresočo zemljo tudi njegov križ majal; ko so skale pokale in so se grobi odpirali: je mislil na Jezusovo obljubo in ves miren je ostal, če so se tudi vsi drugi tresli in straha trepetali. — Vedel je, da ga še čakajo hude bolečine, vedel je, da po judovski postavi sme vsak razbojnik le po en dan na križu ostati; ako ne bo za časa umrl, prišli bodo s koli in kladvi in mu kosti polomili; videl je že naprej vse grozovite bolečine, tako rekoč čutil: pa Jezusova beseda „Še danes boš z menoj v raji!“ mu je vse bolečine polajšala, hrepenenje po večnem raji mu je olajšalo smrtne britkosti. O tolažba in veselje: nedolžnost Jezusovo je zagovarjal, zato dobi zagotovilo, da bo z njim v raji! O tolažba in veselje: skesano je spoznal svoje hudobije in vse mu je odpuščeno, vse pozabljeno! O tolažba in veselje: le kratko pokoro je storil, Jezusa le tako kratko časa, toda iz celega srca, ljubil in on mu obljubi, celo prisega svojo večno ljubezen, večno veselje: „Resnično, pravi, resnično ti povem, še danes boš z menoj v raji!“

Predragi! ta beseda Jezusova je tudi za nas povedana. Saj smo tudi mi tako rekoč vsi na križi, pa le nekaj ur; saj naše življenje je polno težav in tako kratko, ah, tako kratko trpi! Ali ni res, kakor bi bili le en sami dan na križi? Zdaj smo še in skoraj nas več ne bo. Vse naše življenje je po besedah sv. Gregorja vedno umiranje. Ko se človek rodi, že začne umirati, z vsakim zdihljejem umira, dokler z zadnjim zdihljejem ne umrje. „Poglej, ljubi brat, ljuba sestra, tukaj je tvoja zibelka stala in tamkaj že tvoje pokopališče pripravljeno stoji; le kratka je pot med krstnim kamnom in grobom: včeraj te je mati na svojih prsih dojila, jutri te bo že lahko črna zemlja zakrila v hladno krilo smrtnega spanja. Jutranje solnce izza gor prisije in v nekoliko urah se spet zakrije — ravno tako hitro tudi človeka na tem svetu zmanjka.“ (Slom.) Ali ni res tako, kakor bi bili le en dan na križi in tu pride bolezen ali kaj drugega, nam kosti polomi, žile ustavi — in hajdi v večnost!

Ko je Jezus učencem pri slovesu obljubil, da jim gre k Očetu stanovanje pripraviti, je še pridjal pomenljive besede: „Čez malo časa me boste spet videli.“ Ali se vam ne zdi, kakor bi jim bil rekel: Čez malo časa boste z menoj v raji! — toliko da ne reče: Še danes boste z menoj v raji? Kar je pa apostelnom rekel, to nam vsim velja. — Zatoraj, ljube, drage, nedolžne duše, ki hodite po najvarniši in najlepši poti čistega življenja, o prelepo vas prosim v imenu Jezusa in Marije, ne dajte se zapeljati, zvesto hodite po tej stezi do konca svojih dni; saj bo premagovanje le malo časa trpelo; kmali pride Jezus tudi vas poklicat. Kadar vas skušnjave kakorkoli nadlegujejo, mislite si, da stojite tam pred križem Jezusovim in da tudi vam Jezus s križa ljubeznjivo kliče: „Oh, ljuba duša! ostani dobra, ostani nedolžna, kmali, kmali bom prišel in tudi tebi porečem: Še danes boš z menoj v raji!“ — Enako tudi vas spokornike in spokornice, ki ste že zapustili široko cesto pregrešnega življenja, ki ste se že povrnili iz tuje dežele hudobij k svojemu najboljšemu Očetu, ki ste poslušali glas svojega najboljšega Pastirja in se povrnili k njegovi izvoljeni čedi, — o prosim vas v imenu Jezusa in Marije, ostanite zvesti v svojih sklepih ter ne zapustite več ostre steze resnične pokore. Vem, da je pot pokore težka, dvakrat težja, kakor pot nedolžnosti, kajti, kdor je že okusil prepovedani sad, ga drugič še bolj mika, — vendar potolaženi bodite, saj bo le še malo časa trpelo, še nekaj let, še nekaj dni; kmali, kmali pride vaša poslednja ura, — vesela in srečna tudi za vas. Jezus sam bo na proti prišel in vam enako ljubeznjivo poreče kakor spokornemu razbojniku: Resnično ti

povem, še danes boš z menoj v raji! — O sreča! angelji nebeški, ki imajo večje veselje nad spokornim grešnikom, kakor nad 99 pravičnimi, ki pokore ne potrebujejo, vas bodo veselo sprejeli v večno življenje: Ostanite toraj zvesti še to malo dni! — Pa tudi vas, trdovratni grešniki in grešnice, ki boste spet to veliko noč zastonj šli k spovedi ali pa še ne pojdete, tudi vas bi rad nekaj prosil v imenu Jezusa in Marije; pa se močno bojim, da bo kakor sicer tudi danes zastonj. Z besedami roparja in razbojnika, ki je zdaj svetnik v nebesih, vam zakličem: Ali se tudi vi Boga ne bojite?! Ljudi se bojite, kaj bodo rekli, za Jezusa vam pa ni nič mar, kaj bo rekel! O povzdignite tudi vi svoje grešno oko in ozrite se na Kalvarijo, tam vidite tri križe: v sredi je Kristus, zraven njega pa sta dva velika grešnika, eden se je spokoril in postal svetnik, drugi je v trdovratnosti izdihnil svojo črno dušo. Trojni križ na gori bo tudi nas enkrat sodil, vse dobre in hudobne. Amen.

2. Nedolžnost — prva pot v nebesa.

Gospod, dobro nam je tukaj biti.

Mat. 17, 4.

Kako veliko pač mora biti veselje in zveličanje, katero uživajo izvoljeni v nebesih, ker smejo pri Bogu vekomaj prebivati in vekomaj njegovo obličje gledati! Peter vidi le malo časa spremenjenega Zveličarja, vidi le s telesnimi očmi in že pozabi vse okrog sebe ter ves radosten zakliče: „*Gospod, dobro nam je tukaj biti!*“ Pa nikar se ne čudimo, ljubi moji, da je Petra ta pogled tolikanj prevzel, zakaj, če je že kraljica iz Sabe, ko je videla Salomona in njegovo veličastvo, ostrmela, da „*ni imela več sape,*“ (III. Kralj. 10. 5.) kolikanj sladkejše mora še-le biti gledanje božjega obličja, pred katerim je vsa posvetna visokost le prazen prah in kateri vse, kar je lepega, dobrega, ljubeznjivega v neskončni meri v sebi zapopade! Sv. Avguštin pravi: „*Ko bi Bog svoje obličje pogubljenim dal videti, naenkrat bi se pekel v najprijetniši raj spremenil.*“ Kdo, krščanski poslušalci, ne želi obličje Gospodovo kdaj gledati in s Petrom v vernem veselji klicati: „*Gospod, dobro nam je tukaj biti!*“ Ali vprašanje je, če se bomo te neizrekljive sreče tudi res vdeležili, če bomo tudi res prišteti izvoljenim? Bomo, gotovo bomo, ako po tistih potih hodimo,

po katerih so oni hodili. In ako me vprašate: Koliko potov je, po katerih so svetniki dospeli do večne sreče, vam odgovorim: Dvojna pot drži v nebesa, pot nedolžnosti in pot pokore, in kdor hoče zveličan biti, mora po eni ali drugi hoditi; tretje poti ni, da bi v nebesa peljala. To dvojno pot vam želim pokazati in sicer vam bom danes govoril le o prvi — o poti nedolžnosti; danes teden pa o poti pokore. O da bi pač moje besede na rodovitno zemljo padle! To nam dodeli vsegamogočni Bog na prošnjo naše ljube matere Marije!

Rekel sem, da prva pot v zveličanje je pot nedolžnosti. Da me bote pa prav razumeli, vam moram razložiti, kaj je nedolžnost. Nedolžnost ni le samo sveta čistost, ki se sploh nedolžnost imenuje; ker se lahko zgodi, da je morebiti kdo velik grešnik v družih rečeh, dasiravno se nikoli zoper čistost ne pregreši. Nedolžnost tudi ni tista čistost srca, ki jo ima vsaki, kateri se je v zakramentu sv. pokore od greha čisto opral. Nedolžnost, o kateri pravim, da je prva pot v zveličanje, obstoji v tem, da človek grešno poželjenje, hude strasti v sebi kroti in je prost od vsacega vsaj smrtnega greha.

Iz tega že lahko spoznate, kdo je tisti, ki hodi po poti nedolžnosti. Tisti je, kateri Boga ljubi iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vse svoje moči; kateri večega bogastva, večje dobrote ne pozna in ne išče, kakor je ta, ki nebo in zemljo s svojim veličastvom napolnuje. Tisti je, kateri ima v premišljevanji in spolnovanji božjih zapoved svoje največe veselje in ga že misel na greh prestraši; kateri le čednost ljubi in resnico išče; kateri je v svojih obljubah zvest, v svojih opraviilih priden in pošten, v svojem govorjenji previden, v križih in težavah potrpežljiv, v sreči in veselji ponižen; kateri dobro povsod spozna in hvali, hudo — greh pa povsod, kjer ga zapazi, zaničuje in sovraži. Tisti je, kateri v svojem bližnjem vidi in ljubi otroka božjega, brata Kristusovega, tempelj sv. Duha in ni s tem zadovoljen, da se mu le od zunaj dobrega kaže, temuč mu je tudi v sredu dober, kateri ne pozna nobene zvijače, nobene nevošljivosti, nobenega sovraštva in maščevanja in mu z besedo in djanjem pomaga povsod, kjer je potrebno. Tisti je, kateri svoje poželjivo meso križa in vedno čuje in moli in se vojskuje, da bi srce čisto ohranil. Tisti je, kateri s svojo gorečnostjo v službi božji tudi druge k pobožnosti vnema, z vsakim, s katerim opraviti ima, ljubeznjivo ravna, s svojim govorjenjem vse, kateri ga slišijo, razveseljuje, kteremu se čistost srea na obrazu sveti; kateri, da ob kratkem povem, zvesto za Jezusom hodi in sme z

apostelnom reči: „*Jaz živim, toda ne jaz, temuč Kristus živi v meni!*“ — Taki, ljubi moji poslušalci, kateri tako mislijo in tako delajo, hodijo po najbolj zanesljivi poti v zveličanje, ki ga bodo prav gotovo dosegli, ako stanovitni ostanejo. Saj pač nič nimajo nad seboj, kar bi ne bilo dopadljivo neskončno svetemu Bogu, saj ravno njim veljajo besede sv. apostelna: „*Nič pogubljenja vrednega ni v teh, kateri so v Kristusu Jezusu.*“ Ako tedaj nič pogubljenja vrednega ni v njih, kdo jih bo pogubil? Naj jih tudi svet za neumne ima ter jih zaničuje in pogubljuje, Bog jih ne bo pogubil. Njim je pripravil Bog prostor med izvoljeno trumo onih, kateri v bela oblačila oblečeni s palmovimi vejami v rokah za Jagnjetom hodijo in veselje vživajo, kakoršnega zdaj zapopasti nismo v stanu, zakaj „*oko ni videlo itd.*“ Ako bo kdo zveličan, bodo gotovo tisti, kateri po Jezusovih stopinjah hodijo, ki je pot, resnica in življenje in kateri je rekel: „*Kdor za menoj hodi, ne bo v temi hodil, temuč bo imel luč življenja.*“ In kakor resnično je Bog, tako resnična je njegova beseda: „*Resnično, resnično vam povem, kdor moje nauke spolnuje, ne bo videl smrti vekomaj.*“ Kakor resnično je Jezus naš Odrešenik, tako resnično so tudi njegovi odrešeni v prvi vrsti, kateri oblačilo nedolžnosti, ki so ga pri sv. krstu prejeli, čisto ohranijo, in kakor resnično je sv. Duh naš Posvečevalec, tako resnično so tudi njegov posvečeni tempelj oni, kateri se z grehom niso omadeževali.

Pa saj vem, ljubi moji, da nad tem nobeden izmed vas ne dvomi, da bi ne bili zveličani tisti, kateri so čistega srea; ali to bi mi utegnil eden ali drugi reči, da je grozno težko po tem potu v zveličanje priti in da dandanes le malokdo po tej poti hodi, ker pregreha vse preveč gospodari na svetu.

Da je težko po poti nedolžnosti v zveličanje priti, rad spoznam. Ni lahko med toliko nevarnostmi in skušnjavami, ktere nam sprideni svet, hudobni satan in lastno poželjivo meso napravlja, stanovitno se vojskovati in srečno zmagati. Težko je, to potrди Jezus sam, rekoč: „*Nebeško kraljestvo silo trpi* itd.; težko je, to spozna tudi apostelj, ker od skušnjav nadleževan kliče: „*Kdo me bo rešil tega telesa smrti*“; težko je, to so skusili svetniki vsi, kateri so se po tej poti zveličali. Pa vendar ni nemogoče, sicer bi nam Bog ne zapovedoval po tem poti svojega zveličanja iskati in tudi bi se ne bilo toliko svetnikov zveličalo s tem, da so svoje srce vsacega smrtnega greha obvarovali. In kdo je v stanu njih število prešteti? Sv. Janez je videl veliko trumo iz vseh narodov in rodov, katerih ni mogel nihče prešteti, ki so v bela oblačila, v oblačila nedolžnosti, oblečeni za Jagnjetom hodili.

Lahko bi vam jih veliko za zgled pred oči postavil, pa izmed tisoč in tisoč vam hočem samo od sv. Marjete (13. jul.) nekoliko povedati.

Rojena v mestu Antijohiji na Jutrovem od nevernih staršev je sv. Marjeta svojo mater kmalo po rojstvu zgubila. Zgodilo se je, da je bila neki pobožni ženi izročena, ktera je skrivaj v Kristusa verovala ter je tudi njo skrbno zredila v krščanski veri. Bila je vsa ponižna, krotka in bogaboječa deklica. Ko je Marjetica že odrasla, jo oče domu vzame; pa čudno se mu zdi, da je toliko ponižna in sramožljiva; dozdeva se mu, da utegne kristijana biti. Pred se jo pokliče in pravi: „Margarita, kaj ne, da si kristijana? Kdo bi te bil tako daleč zmotil?“ Ona mu lepo odgovori: „Resnica je, Gospod me je po svojem usmiljenju v svoje kraljestvo poklical.“ Oče ostrmi in jej prigovarja, naj vendar pomisli, koliko grozovito trpljenje jo čaka, če se malikom odpové. S prošnjami in obljubami, z žuganjem in s kaznimi si prizadeva, jo od prave vere odvrniti. Ona mu pa srčno odgovori: „Vere v pravega Boga mi nihče ne bo vzel iz srca, pripravljena sem za svojega Zveličarja tudi kri preliti. Ničesar bolj srčno ne želim, kakor da bi tudi vi z menoj pravega Boga spoznali in molili.“

Ko trdovratni oče vidi, da pri svoji krščanski hčeri nič ne opravi, jo poglavarju Olibriju izroči, da bi jo ta od krščanske vere odpravil. Zlate obljube jej dela, ako krščansko vero zataji, celo v zakon jo hoče vzeti — tak bogat in imeniten gospod. Ona mu pa pravi: „Že sem se najlepšemu ženinu Jezusu Kristusu zaročila, njemu hočem zvesta ostati.“ — O da bi si te besede mlade Marjete hotle k srcu vzeti sedanje hčere, ktere obljubam zapeljivcev vse prerade verjamejo, za kako malo reč svoje drago devištvo, poštenje in dobro ime prodajo, ker bolj svet in njegovo nečimernost ljubijo, kakor pa Jezusa!

Ker poglavar z obljubami nič ne opravi, začne sv. Marjeti žugati, jej zapove malikom očitno darovati, in ker ona ni hotla tega storiti, jo ukaže s šibami raztepsti in z železnimi grebeni po celem životu tako neusmiljeno raztrgati, da je sam ni pogledati mogel. Dá jo v ječo zapreti; Gospod pa usliši njeno molitev in jo ozdravi in jej tudi moč da, vse skušnjave premagati. Vso zdravo videti se poglavar začudi in pravi: „Poglej, kako te bogovi radi imajo, ker so ti tako hitro rane pocelili; zahvali se in daruj jim.“ Ali Marjeta odgovori: „Tega niso mrtvi bogovi, pa tudi ne ljudje storili; storil je sam božji Sin, ki more dušo grehov, telo ran rešiti in svojim vernim pomagati.“ Srdit poglavar jo ukaže vnovič mučiti, z razbeljenim železom žgati in zadnjič ob glavo djati. Veselo je Marjeta svojo glavo rabeljnu, svojo nedolžno dušo pa Jezusu dala in tako prišla po poti nedolžnosti v nebeško kraljestvo.

Kar pa je sv. Marjeta in kar so drugi svetniki, ki so nedolžnost ohranili, zamogli, ki so bili slabi in k hudemu nagnjeni, kakor smo mi; zakaj bi tudi mi tega ne zamogli? In ko bi mi tudi več nevarnost

in skušnjav kot oni prestati imeli, tudi potem še bi se zamogli greha obvarovati, čednosti zvesti ostati in po poti nedolžnosti v nebesa priti, zakaj imamo ravno tiste milosti, tiste pripomočke k zveličanju, ktere so oni imeli; vsegamogočna roka Gospodova, ki jih je na poti nedolžnosti ohranila, še ni celo nič prikrajšana in njegova dobrota se ni še nič zmanjšala; tudi zdaj je on močan v slabih in hoče vsakemu pomagati, kateri ga zaupljivo na pomoč kliče: zakaj bi toraj mi ne zamogli, kar so svetniki zamogli?

Pa kdo izmed vas, ljubi moji, bo po tej poti v zveličanje prišel? Na to vprašanje vam jaz ne vem odgovoriti, odgovoriti si morate sami. Toraj naj vpraša in presodi vsak sam sebe, ali še po poti nedolžnosti hodi, ali je še spolnovanje božje zapovedi njegovo edino veselje. Oh, ljubi moji kristijani, veliko, grozno veliko jih bo moralo spoznati, da so Gospoda razžalili, da so ga zelo in mnogokrat razžalili in morali bodo z Davidom spoznati: „*Gospod, ako boš na pregrehe gledal, kdo bo obstal, o Gospod ?*“ (Ps. 129, 3.)

Ali pri vsem tem, da jih je veliko pot nedolžnosti zapustilo in svoje srce z grehom omadeževalo, jih je vendar še nekaj takih, kateri se te poti zvesto držijo; zakaj sv. cerkev ne more biti in tudi ni nikoli brez pravičnih. Da, tudi tukaj med nami so še kateri taki, kateri Gospodu služijo v priprostosti svojega srea in pred grehom bolj bežijo, kot pred strupeno kačo. Blagor, stokrat blagor jim; oni so izvoljeni bratje in sestre Kristusove, ljubljene otroci Marije, veselje angeljev in svetnikov božjih, skrbnih staršev najzlahtniše blago, lepota svoje soseske in zlahten cvet matere katoliške cerkve. Blagor pa tudi kraju, kjer se takih še dosti najde; oni s svojimi molitvami in dobrimi deli roko Gospodovo udružujejo, kadar hoče v svojem srdcu ljudi zavoljo hudobnih obiskati in jih s šibo svoje jeze kaznovati.

Kakor vas, izvoljene duše, naj vas je že veliko ali malo, smem srečne imenovati, moram pa tudi reči: Držite se te poti, ne odstopite ne na desno, ne na levo, naj vas satan, kateremu ste se pri sv. krstu odpovedali, s svojimi zvijačami in skušnjavami nikar ne preslepi, naj vas ne premoti zapeljivi svet, ki je sam ves hudoben in tudi vam najboljšega ne privošči, ki vas v slabe tovaršije vabi in v nečisto znanje zapleta, vam bogastvo in veselje obeta ter vas hoče zvbati na ledeno pot, na kateri se lahko pade, a težko vstane; ne dajte se zapeljati svojemu lastnemu mesu, katero se vedno vzdiguje zoper duha in hoče le svojemu poželenju ustrezati. Ne zapustite v nespametni nadi, da bote potlej pokoro delali, najboljšega in najgotovšega pota, po katerem še zdaj tako veselo hodite. Zakaj, kdo vé, ali bi tudi utegnili

pokoro delati, ali bi vam Gospod k temu še čas dal in svojo pomoč? „Držite velikoveč trdno, kar imate, vas opominja sv. Janez, da vam nihče krone ne vzame.“ „Kdo pojde na Gospodovo goro?“ vpraša kralj David in sam odgovori: „Kdor je nedolžnih rok in čistega srca; kdor ne obrača svoje duše v nečimerno,“ (Ps. 23, 34.) kateri svojo nedolžnost ohrani. Zatoraj, ve nedolžne duše, naj velja kar hoče, nebesa morajo vaše biti po prvi poti nedolžnosti, saj vse zamoremo v njem, ki nam moč daje. Amen.

† Ant. Potočnik.

Tretja postna nedelja.

I. Marija in sv. Janez poleg križa.

Jezus reče svoji materi: Žena, glej, tvoj sin!

Potlej reče učencu: Glej, tvoja mati!

Jan. 19, 27.

Mnogo ljudstva se je bilo zbralo na gori Kalvariji tedaj, ko je bil Jezus na križu. Nekteri so res šli iz usmiljenja; ali le malo jih je bilo, da bi se jim bil nedolžni Jezus v resnici smilil, večidel so šli iz radovednosti ali pa celo iz sovraštva, da bi bili videli Jezusa umirati in bi se bili veselili njegove smrti. Že dve nedelje smo se v duhu zbirali tudi mi tje pod Jezusov križ in kaj smo videli? kaj slišali? Gledali smo grozovite rabeljne, ki z nedolžnim Jezusom tako neusmiljeno ravnaajo, videli pismarje in farizeje, ki še zdaj svoje jeze niso mogli utolažiti, videli hudobno in preslepljeno ljudstvo, ki je pred sodnikom vpilo: „Baraba nam spusti, Jezusa pa križaj, križaj ga!“ In kakšno je zdaj njih govorjenje? Kaj govori ljudstvo, med katerim je Jezus 33 let živel, ki ga je tolikanj ljubil, mu toliko dobrega storil? „Aha, kako tempelj božji podiraš,“ kričijo od vseh strani, „in v treh dneh zopet sozidaš, reši sam sebe! Ako si Sin božji, stopi s križa!“ Kaj pravijo starašini ljudstva, pismarji in farizeji? „Druzim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Ako je kralj Izraelov, naj stopi s križa in verovali bomo vanj. Na Boga je zaupal; no, če ga Bog ljubi, naj ga reši, saj je rekel: Sin božji sem.“ In kaj še celo slišimo govoriti enega razbojnikov, ki sta ž njim križana? „Ako si Kristus, pomagaj sam sebi, pa tudi nama!“ O kako je moralo vendar žalostno biti Jezusovo Srce, ker je v tolikem trpljenji, pa še

tako zasramovanje in bogokletstvo moralo prenašati. Kajti zaničevanje nikoli tako silno ne peče, kakor takrat, ko je človek v trpljenji in bolečinah. Ubogi trpin stare zaveze, potrpežljivi Job, je bil takrat na vrhuncu bolečin in nesreče, ko mu je njegova lastna žena trpljenje oponašala in ga zaničevala, takrat, ko so ga njegovi prijatelji obiskali, pa mesto tolažilnih mu govorili le pikre, očitajoče besede. Kako je moralo še-le najnedolžnišemu Jezusu globoko raniti premilo Sree tako razbrzdano zaničevanje!

Vendar pod križem so tudi nekatere blage duše; pobožne, joka-joče žene, njegova mati Marija, ki v morje britkosti in žalosti vtopljena tudi z Jezusom trpi vse bolečine, tudi nedolžni Janez je tam in Magdalena križ objema in joka. Sovražnikom in grešnikom je Jezus že govoril. Za sovražnike je tako genljivo molil: „*Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!*“ desnega skesanega razbojnika je tako ljubeznjivo potolažil: „*Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raji!*“ — Vprašam: ali svoji ljubljeni Materi ne bo nič rekel? ali svojemu ljubljenemu učencu Janezu, ki ga je najraje imel, ki mu je prejšnji večer na božjih prsih slonel, ne bo nič sporočil? Ali bo Jezus odprl svoja bleda usta le za sovražnike, da jim sprosi odpuščanje, le za razbojnika, da mu večno veselje obljubi? Ali za dvoje najboljših duš na Golgati pa nima nobene besede? — O, čeravno bolečine ves potrt in omamljen, vendar svoje Matere ne more pozabiti, tudi svojega prijatelja se hoče še ljubeznjivo spominjati. Prijazno se ozre doli s križa najpred k Mariji, rekoč: „*Žena, glej, tvoj Sin!*“ — potlej k Janezu: „*Glej, tvoja mati!*“ To dvojno besedo hočemo danes premisliti ter obe tudi na-se obrniti.

I.

a) *Poleg križa Jezusovega pa je stala njegova mati*“, tako nam pripoveduje sv. apostelj in evangelist Janez. Stara prelepa pesem pa pravi:

„Žalostna je Mati stala,
Zraven križa se jokala,
Ko na njem je visel Sin.“

Pa kdo bi popisal strašne bolečine, ktere je Marija pod križem prenašala! Morali bi imeti Marijino ljubezen do Jezusa, ako bi hotli zapopasti bolečine, ktere je ona poleg križa trpela. Marija je Jezusa nad vse ljubila, kakor še nikdar ni ljubila nobena mati svojega otroka in — ta njen prelubeznjivi pristrčni Sin jej je bil zdaj vzet in je visel — na sramotni križ prubit, med dvema razbojnikoma!

Ko je očak Jakob krvavo suknjico svojega najljubšega sina zagledal, je bil tako žalosten, da je hotel umreti same žalosti. „Vsi njegovi otroci so prišli, da bi polajšali očetu žalost; on se pa ni dal utolažiti, temuč je djal: Žalosten pojdem k svojemu sinu pod zemljo. In neprenehoma je žaloval,“ pravi sv. pismo. (II. Moz. 37, 35.) Absolon je bil hudoben, nehvaležen sin, ki se je zoper svojega lastnega očeta Davida spuntal, da bi mu kraljestvo vzel. Ali vendar takrat, ko je bil v vojski umorjen, viseč na hrastovi veji med nebom in zemljo, kako je David jokal in žaloval! V svoj hram nad vratmi je šel in je zdihoval: „Moj sin Absolon! Absolon moj sin! Kdo mi da, da jaz umrjem namesti tebe! Absolon moj sin! moj sin Absolon!“ (II. Kralj. 18, 33.) Heli je s stola znak padel in si vrat zlomil, ko je zvedel, da sta oba njegova sina v vojski ubita. In Hagar, ko je videla svojega sina v puščavi od žeje umirati, je bežala v stran in je bitko zdihovala, rekoč: *Ne morem gledati otroka umirati!* — in je . . . na glas jok zagnala. (I. Moz. 21, 16.)

Vsi le-ti svojih sinov smrti niso videli in so vendar od žalosti tako koprneli! Marija pa je pod križem stala in ves čas zraven bila, ko je Jezus umiral. In ako je Jakob tako žaloval po Jožefu, ko je še enajst družih sinov imel, ako sta se David in Heli po svojih hudobnih sinovih tako jokala: kaj še Marija, ko jej umira njen edini Sin, umira najboljši Sin, kteremu najhudobniši sovražniki niso mogli nič slabega spričati, da jim je lahko rekel: *kdo izmed vas me more kakega greha obdolžiti?* Glejte, to nedolžno Jagnje, edinorojeni Sin Device Marije, kterega je od sv. Duha spočela, kterega je kot svojega Boga molila in ob enem smela imenovati svojega otroka, ki je ni nikdar v najmanjši reči razžalil, — zdaj umira na križu!! Vidi ga na križu pribitega, vidi ga vsega ranjenega, pa mu ne more ran obvezati; vidi ga v strašnih bolečinah, pa mu jih ne more polajšati. Vidi, da nima kam svoje ranjene glave položiti, pa ona je ne sme v svoje materno naročje položiti, mu je ne more s svojo materno roko podpreti; vidi, kako kri teče po rokah, po obrazu, po nogah, po životu, pa ne more obrisati; sliši, kako ga zaničujejo, pa ga ne more izgovoriti! Oh, žalostna Mati, kako oster meč tiči v tvojem maternem sreju! Ti poznaš Jezusovo nedolžnost in svetost, poznaš njegovo ljubezen in usmiljenost, — bolj ga ljubiš, kakor nobena druga mati svojega sina — in vendar — kje ga vidiš! kakšen je zdaj na križu!

Le poglej, ljubi kristijan! poglej žalostno Mater pod križem, ali se ti ne zdi, kakor bi tudi ona s prerokom milo klicala: „O vi

vsi, ki pridete po potu, premišljuje in poglejte, če je še ktera bolečina, kakoršna je bolečina moja?" Zato pa tudi pravi sv. Anzelm: „Bolečine sv. mučencev so bile le majhne proti tvojim bolečinam, o Kraljica!“ Tukaj pod križem so se spolnile nad Marijo besede starčka Simeona: „In tvojo lastno dušo bo meč presunil!“ Rada bi bila Marija z Jezusom umrla, pa jej ni bilo pripuščeno, morala je britki kelih trpljenja do čistega sprazniti. — Kristusovo trpljenje se je z njegovo smrtjo končalo, pa Marija je morala velike bolečine tudi še po Jezusovi smrti občutiti. Videla je svojega ljubeznivega Sina na križu umirati, ali tudi po smrti je videla njegovo prebodeno stran; gledala je njegovo ranjeno telo in ga s solzami umivala, ko so ga s križa sneli in ga v njeno naročje položili. Doživela je tudi in videla, kako so bili njegovi aposteljni preganjani, kako je trpela njegova cerkev in to so bili novi meči za Marijino ranjeno sree!

Pa kdaj, menite, se je Mariji še najbolj milo storilo, jo je njeno materno srce najbolj zbolelo? Gotovo takrat, ko se je Jezus na križu razpet proti njej prijazno ozrl ter rekel: „Žena, glej, tvoj sin!“ To se je moralo ljubeči Materi najbolj genljivo zdeti, da čeravno njen ljubljani Jezus sam toliko trpi, da kar medli, vendar še ne neha na njo, svojo ljubo Mater, misliti! Takrat, ko ga je na poti proti Kalvariji s križem obloženega srečala, res da je hotelo njeno sree žalosti počiti, vendar takrat je še-le bil na poti v trpljenje; takrat še ni slovo jemal: zdaj pa jej reče zadnje besede za slovo, slovo svoji Materi! Le dve besedi jej reče, ker ne more govoriti veliko, vendar koliko imate v sebi! „Žena, glej, tvoj sin!“ Ali ni, kakor bi hotel reči: Ljuba mati, žalostna si moje smrti; ali to se mora zgoditi, da se spolni volja mojega Očeta, zveličanje človeškega rodu. Tudi meni je hudo, te tako zapustiti samo na svetu, vendar moraš še nekaj časa na zemlji ostati, zavoljo učencev in zavoljo moje cerkve, da jim boš na strani stala. Kaj ti hočem dati, kaj zapustiti? Sama veš, v koliki revščini in pomanjkanji sem ves čas živel in zdaj nimam kam glave položiti. Glej tukaj Janeza, nedolžnega Janeza, ki sem ga izmed vseh najbolj ljubil, najraje imel; njemu te izročim, on naj ti bo za naprej, kar sem ti jaz bil — tvoj sin in kar ti je bil moj rednik Jožef; on, vem, da te bo ljubil in skrbel za-te; saj mene tako ljubi, gotovo tudi tebi ne bo nič odrekel! Nevidno v duhu bom pa tudi sam vedno pri tebi, moja ljubezen te bo povsod spremljevala, dokler tudi ti ne prideš tje, kjer boš kraljevala na moji desnici večne čase. Zatoraj bodi utolažena!

To je bilo britko ločenje, žalostno slovo! Res, da Marija ne bo zapuščena, vendar namesti božjega Sina Jezusa imela bo zdaj le njegovega učenca, kateri, čeravno nedolžen, ostane vendar-le ubog človek. Pa Marija je vendar pri vsej tej britkosti utolažena; zopet zdaj, ko gre Jezus s sveta, govori, kakor je govorila, predno je na svet prišel: „*Dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!*“

To je bila za Marijo beseda: „*Glej, tvoj sin!*“ Premislimo še, kaj je bila pa za Janeza ona Jezusova beseda: „*Glej, tvoja mati!*“

Takrat, ko je šel Jezus po zadnji večerji na Oljsko goro in je učencem rekel, da se bodo še tisto noč vsi nad njim pohujšali, so trdno in slovesno obljubovali, da ga nikdar ne bodo zapustili, da mu bodo zvesti ostali do smrti. Toda — oh, kako slabi so najtrdniji sklepi človeški! Le nekaj ur potem, komaj je bil Judež z oboroženo druhalijo pridrl v vrt Getsemani, komaj je bil Jezus vjet in zvezan, brž so ga vsi zapustili in bežali. Le od daleč sta šla za njim Janez in Peter in sta šla tudi na dvorišče velikega duhovna, da bi videla, kaj se bo z Jezusom zgodilo. Ali ravno tukaj je bil Peter tako nesrečen, da je Jezusa trikrat zatajil, kaj pa se je z Janezom zgodilo, ne vemo; le toliko imamo zapisano, da je do zadnjega Jezusu zvest ostal in blizo križa stal, ko je Jezus umiral. — Jezus mu je v življenju ves čas posebno ljubezen skazoval; posebej ga je bil seboj vzel takrat, ko se je spremenil na gori Tabor, in takrat, ko je na vrtu Getsemani molil in v nedopovedljivi britkosti krvavi pot potil. Zdaj ga sicer Jezus ni posebej povabil, naj ga spremlja na goro, a ljubezen ga je pripeljala tje pod križ. In za toliko ljubezen, ki jo je Janez imel v življenju in zdaj v smrti za Jezusa, je bil dobro poplačan. Pred vso zbrano množico, vpričo tisoč in tisoč ljudi, mu izroči Jezus, kar ima najdražega na zemlji, svojo sveto Mater, rekoč: „*Glej, tvoja mati!*“ O kolika čast, koliko veselje! Že pred je šlišal, ko je Jezus Mariji rekel, naj bo zanaprej on njen sin in kako srečnega se je čutil! Oh, kaj pa še-le zdaj, ko se mili Jezus tudi proti njemu obrne ter tudi zavoljo njega svoja božja usta odpre, da mu izroči svojo drago zapuščino — prelubeznjivo Mater, rekoč: „*Glej, tvoja mati!*“ — O to so bile besede, za Janeza polne tolažbe in veselja. Ti veš, hoče Križani reči, da te ljubim, da sem ti že velikrat pokazal, kako zelo te ljubim. Tudi vem, da ti meneлюбиš, da bi mi rad pokazal svojo ljubezen. Glej, tukaj tvoja in moja Mati, ki britko objokuje gorje mojega trpljenja, moje smrti. Tebi jo izročim, bodi jej, kar sem jej jaz bil, ljubeč, pokoren sin. Spoznaj jo tudi za svojo mater, časti jo, kakor mater in skrbi za njo, kakor priden sin za

svojo mater; ljubi jo, kakor svojo mater, pa tudi ona te bo kakor svojega sina ljubila in te v križih in nadlogah tolažila: glej, tvoja mati! Boljšega ti ne morem izročiti. Ostani dober, nedolžen sin in spoznal te bom za brata in enkrat ti jo bom zopet v nebeških višavah pokazal vpricho vseh angeljev, rekoč: glej, najina mati! — O blagor se mu! O srečni učenec sv. Janez, da mu je Jezus svojo Mater izročil in se tako rekoč pobratil ž njim!

II.

Kaj se bomo pa mi naučili iz te dvojne besede?

a) Jezusova beseda: *glej, tvoj sin!* velja pred vsem krščanskim staršem ter premnoge prav britko zadene. Ako te opomnim v Jezusovem imenu, zanikerni oče, zanikerna mati, ki sta sama kriva, da so vajni sinovi taki nemarneži in vajne hčere take razuzdanke: glej, tvoj sin! glej, tvoja hči! ali vaju ne bo vest zapekla, ali ne bo to meč naravnost v vajno sree? Od kar si gospodar, kar si gospodinja, zmiraj skrbiš noč in dan, da bi ti kdo premoženja ne vzel, da bi se ogenj ne zanetil, da bi se ti živina ne zgubila ali poškodovala. Za svoje otroke ti pa ni bilo toliko mar, ali se ohranijo dobri ali pa se zgubijo in razuzdajo. Zato pa imaš zdaj na stare dni tako britko žetev, ker je bila setev tvoja tako vnemarna in lena. Oh, oče! glej, tvoj sin! oh, mati! glej, tvoja hči! kakšen je, kakšna je! Iz vajnih rok ju bo Bog enkrat terjal, ker ju pustita v slabe tovaršije hoditi, ne da bi za njima kaj pogledala. Oče, tvoja prizanašljivost je storila, da je ta tvoj sin, ki je bil pred nekterimi leti veselje in up tvojega srea, — zdaj zapravljivec, pijanec, igralec, pobijalec . . . vse drugo, samo pošten mladeneč ne! Mati, tvoja neskrbnost, ker sama nisi imela strahu božjega v sre, je storila, da ta tvoja hči, ki je bila pred nekterimi leti pred Bogom in pred ljudmi poštena in veselje angeljem v nebesih, — je zdaj sramota in nesreča tvoje hiše in veselje hudobnim duhovom v peklu! Hudobna družčina, pred katero nista dovolj svarila in varovala svojega otroka, ga je tako pre naredila. „Lahko je nedolžne sine in hčere hudobne tovaršije varovati, težko odvaditi; lože je nov sneg v goreči peči ohraniti, kakor nedolžno srce v slabih tovaršijah.“ (Slom.) Če se ti toraj neumna žival smili, da skrbiš za njo in jo varuješ, usmili se oče! svojega otroka, glej, saj je tvoj sin; usmili se mati! svojega otroka, glej, saj je tvoja hči!

Pa poglejte tudi vi, razuzdani sinovi in hčere, tje na križ; tudi vam glasno pridiguje umirajoči Jezus s prižnice sv. križa z besedo in v djanji. Glejte, kako ljubi Jezus svojo Mater! kako skrbi za njo!

Kaj pa vi storite svojim staršem? Žalost, bitko žalost jim vlivate v srce in njih upadene oči s solzami napajate! Vaša razuzdanost in grda nehvaležnost je na dve strani brušen meč, ki jim ga v eno mer v srce zabadate. Vaša razuzdanost in nepokorščina je lopata, s katero jim zgodnji grob kopljete. Oh, ne tako, glejte, saj mož, ki mu tako kljubujete, so — vaš oče, žena, ki jo tolikanj žalite, so — vaša mati! Bodite jim pokorni, bodite ubogljivi, zlasti če so že stari, nadležni, bolehn; bodite jim postrežljivi, nikar jih ne puščajte stradati. Kar jim je zapisano ali izgovorjeno, dajajte jim natanko, pa ne z godrnjanjem in kletvino, temuč z radovoljnim, hvaležnim srcem. Nobena solza priletne matere, noben zdihljivega očeta naj zoper vas ne priča; mesto blagoslova bi vam to prineslo le prekletstvo in kazen božjo! Tolažite jih in postrezite jim v bolezn, nikdar jim ne želite smrti, ko bi vam s svojo starostjo še toliko težav in sitnosti delali. In kadar umirajo, poljubite njih otrpene mrzle roke, prosite njih blagoslova, poslušajte njih zadnjo voljo, — globoko si zapišite v srca njih zadnje besede in nikdar jih ne pozabite do zadnjega zdihljeja. Križ Jezusov vam bodi prižnica in tretja beseda, ki jo danes premišljujemo, vam bodi nepozabljiva pridiga o četrti zapovedi. Ako vas že strah božji ne premaga, da bi ljubili in spoštovali svoje starše, priganja vas naj strah pred časnimi in večnimi kaznimi, ktere so zažugane prelomnikom četrte zapovedi. Otrokova roka, ki se je zoper očeta vzdignila ali mater tepla, pravi ljudska govorica, da še v grobu nima miru, da iz groba začne rasti drugim v svarilni zglede. In kako se zlasti tukaj rado spolnuje, kar veli pregovor: „S čemur se kdo pregreši, s tem se pokori!“ Komu ni znana tista strašna zgodba, ki nam pripoveduje, kako je brezbožni sin svojega starega, slabotnega — oh groza me je povedati — bolehnega očeta za sivo-bele lase privlekel po stopnjicah do sedme stopinje, kjer se je starček zgrudil in z jokajočim glasom prosil neusmiljenega sina: „Stoj, vsaj tukaj prenehaj! kajti tudi le do tukaj sem bil pred leti jaz svojega starega očeta privlekel!“ Ta žalostni zglede je dovolj jasen, da mu ni treba nikakoršne razlage.

b) Pa obrnimo od teh žalostnih reči svoje oči na kaj veselejšega, tolažbe polnega. Ozmimo se še enkrat na preblago dušo, nedolžnega učenca sv. Janeza. Vprašajmo se: kje in kako je pač on zaslužil to čast in srečo, da je postal tako rekoč glavni dedič Jezusov tukaj na zemlji, da mu je lastno Mater v varstvo izročil? To se pri Janezu ni zgodilo v enem trenutku ali v enem dnevu, kakor pri sv. Dizmu, ki smo ga unkrat blagrovale; te milosti ni še-le na Kalvariji zaslužil:

to je bilo plačilo za celo življenje, ki ga je v čistosti in nedolžnosti preživel! Če že blagrujemo sv. Dizma, ki je le nekaj trenutkov Jezusa ljubil, kaj hočemo še-le reči nedolžnemu Janezu, ki je Jezusa ves čas tako zvesto ljubil, kateremu je tudi Jezus sam naznanil, da ga ljubi; kar ga je tako zelo veselilo, da se je do zadnjega zdihljeja s svetim ponosom spominjal in se je najraje imenoval in zapisoval „učenec, ki ga je Jezus ljubil“. Največo ljubezen pa mu je skazal ravno v tem, da ga je — kaj hočemo drugače reči? — za svojega brata sprejel.

To izročanje je tolike pomembe, da smemo sv. Janeza primerjati po časti sv. Jožefu, kateremu je bil tudi po nedolžnosti in čistosti tolikanj podoben. Če je tedaj sv. Jožef v nebeški časti prvi za Marijo, ker je bil njen deviški ženin in skrbni rednik Jezusov, ali ne bomo rekli, da je prvi za sv. Jožefom ravno sv. Janez, ker ga je Jezus sam imenoval Marijinega sina in ga izvolil varuha svoji Materi? Zdaj pa ve, blage duše, ki po zgledu sv. Janeza, ljubljenca Jezusovega, skrbno varujete deviško čistost in krstno nedolžnost, same lahko preračunite, kako ste že tukaj na zemlji zapisane v Sreču Jezusovem in Marijinem in kako blizo Jezusa in Marije bo v veličastvu nebeškem vaš presrečni prostor in kraljevi sedež. Zatoraj veselite se že zdaj, in v tem veselju svete nedolžnosti stanovitne ostanite!

Predno končam, bi vam še nekaj prav posebno rad na srce položil. Ko je Jezus Janezu Marijo za mater dal, tedaj je ni dal le njemu, temuč tudi nam vsem jo je mater izročil, zakaj, kar je Jezus učencem govoril, to je hotel, naj vsim velja, celemu svetu ter je na Kalvariji Marijo dal mater vsemu človeškemu rodu, tedaj tudi nam. Tudi mi smo tako srečni, da smemo Mariji reči: naša mati! naša preljuba mati! O da bi tudi mi bili tako vredni otroci, kakor je bil nedolžni Janez, da bi se tudi nad nami ne pritožila tako, kakor se je nad tistim častilcem, ki jo je sicer častil, pa zmiraj slabo živel. On je molil: O Marija, pokaži, da si moja mati! Marija pa mu je odgovorila: „Pa pokaži tudi ti, da si moj sin!“ Kako veličastna, kako tolažljiva je v sreči in nesreši, v življenju in smrti ta misel, da Marija je naša mati. — V imenu Jezusovem tudi jaz smem klicati: O Marija, mati, glej tukaj, tvoji sinovi, tvoje hčere! tudi v sedanjem žalostnem času se dobijo še nekteri, ki so, čeravno ne tako popolni kakor sv. Janez, dobri in želijo dobri ostati, ki so še nedolžni; ti jih vidiš, ti jih poznaš.

„Vse nedolžne, o Marija Mati!
Sprejmi v milostno Srce;
Varuj, varuj, varuj njih nedolžnost,
Varuj, da je ne zgubé!“

O Marija, glej, tvoji sinovi, tvoje hčere! mnogo jih je tukaj, ki so bili zgubljeni sinovi, zgubljene hčere, pa so se nazaj vrnili, tvoji so, sprosi jim stanovitnost, ti jih vodi po pravi poti v sv. raj! — O Marija, glej, tvoji sinovi, tvoje hčere! so nekteri, ki so še vedno na ptujem, zgubljeni sinovi, zgubljene hčere! ti jih poznaš, jih vidiš, jokaš se nad njimi; vendar tvoji so, tudi grešnike ti je Jezus izročil; tudi grešnike in zlasti grešnike, ti priporočamo: svojih zgubljenih sinov in hčer se usmili, o Marija, usmili se jih! — In sploh nas vseh se usmili, bodi naša ljuba mati in stori, da bomo tudi mi vsi tukaj na zemlji tvoji dobri otroci, da se bomo tam s teboj veselili ter nam vsem v nebesih poreče Jezus: „Glejte, vaša mati!“ Amen.

2. Pokora — druga pot v nebesa.

Ko je bil (Jezus) hudiča izgnal, je mutec govoril in množice so se čudile.

Luk. 11, 14.

Gotovo veliko veselje je občutil mutec v današnjem sv. evangeliju, kadar je bil dobrotljivi Jezus hudobnega duha iz njega izgnal in se mu je jezik odvezal, da je govoril. Kolikor nesrečniši je bil, — in ktera nesreča je še večja, kakor je nesreča obsedenega? — tolikanj večje je bilo gotovo zdaj njegovo veselje, tolikanj gorkejša njegova zahvala, tolikanj srčniša njegova udanost in zvestoba do ljubega Jezusa. — Pa tudi nas, ljubi moji, je usmiljeni Jezus rešil hudega duha, v čegar oblasti smo bili že pri svojem rojstvu. Kako velika pa je bila naša zahvala za to neprecenljivo dobroto? Kakšno je bilo naše počesčenje, kakšna naša udanost in zvestoba do Jezusa? Ah, največo dobroto smo mu z najgršo nehvaležnostjo povrnili; z grehom smo se vzdignili zoper njega, najboljšega in najsvetejšega Gospoda smo silno razžalili ter se prostovoljno v oblast svojega najhujšega sovražnika podali in se prostovoljno v peklenko železje zakovali. Pa, o čudež božje ljubezni! dasiravno smo sto in stokrat zaslužili, da bi nas bil zavrgel, se nas je vendar vnovič usmilil, nas je v zakramentu sv. pokore grehov čisto opral, iz zaničljive sužnosti rešil ter nas zopet sprejel za

svoje otroke. Vsaj zdaj bi človek mislil, da nas je nesreča zmodrila, da mu bomo hvaležni ostali ter ga nikdar več ne razžalili z nobenim grehom, pa, ah — kmali smo spet pozabili njegove neskončne dobrote, zopet in zopet smo mu bili nepokorni in nezvesti ter smo starim hudobijam še novih dokladali, s številom let je rasel tudi naš dolg, postali smo veliki dolžniki pred Bogom. Kaj ne, ta veliki dolg tudi vas skrbi; kako bi vas ne? Milovanja vreden je človek, ki more brez skrbi še dalje grešnik ostati. Zato je najvažnije vprašanje za nas, po kateri poti hočemo v nebesa priti potem, ko smo zgubili ljubo nedolžnost, o kateri sem vam unkrat pravil, da je prva najboljša in najvarniša pot v presrečno domovino svetih nebes? Pred vsem moramo tudi mi pogum imeti in za nedolžnimi klicati: Naj velja kar hoče, nebesa morajo tudi naša biti! Pa kako? Poslušajte!

Kaj je storiti temu, kateri je svojo nedolžnost s smrtnim grehom zgubil in kaj temu, kateri po zdavno že zgubljeni nedolžnosti greh na greh naklada? Kaj mu je storiti, da se bo z razžaljenim Bogom spet spravil? Joka naj in toči britke solze; zakaj največa zguba je zguba nedolžnosti in greh največa nesreča na svetu. Ko bi tudi zgubil vse svoje premoženje, svoje poštenje in dobro ime, ko bi mu nemila smrt vzela te, ki so mu najljubši in najdražji, bi se vsa ta zguba ne dala primerjati z zgubo nedolžnosti, zakaj greh mu odvzame vse, kar je najboljšega, prijateljstvo božje in večno zveličanje in mu poda vse, kar je najstrašnejšega, jezo božjo in večno pogubljenje. O zares, greh je največe, je edino hudo, ki dušo umori in je gnjusoba v božjih očeh. In če grešnik še trdovraten ostane ter noče pota krivice in hudobij zapustiti in dolga božji pravici ne plačati, — o potem za njega ni rešenja več, zveličanje njegove duše je potem zgubljeno, peklensko brezno se mu bo pod nogami odprlo in se za celo nezmerno večnost nad njegovo glavo zaprlo: „*Poberite se spred mene, vi preklesti, v večni ogenj, kateri je hudiču in njegovim angeljem pripravljen*“, te strašne besede bo moral slišati iz ust pravičnega Sodnika.

Ako pa ima grešnik voljo poravnati svoj dolg, razžaljenega Boga potolažiti in zopet milost najti, mu je le ena pot odprta, po kateri se more zveličati in to je pot pokore. „*Ako ne bote pokore delali*, pravi naš Zveličar, *bote vsi pogubljeni*.“ Pokora je edini pripomoček k odpuščanju grehov. „*Ako pa krivični za svoje storjene grehe pokoro dela in vse moje zapovedi dopolnuje in prav in po pravici ravna, bo gotovo živel in ne bo umrl. Nobene njegovih*

storjenih hudobij se ne bom več spomnil; zavoljo svoje pravice, katero je delal, naj živi. Hočem mar smrt hudobnega, reče Gospod Bog, in ne veliko več, da se spreobrne od svojih hudih del in živi? (Eceh. 18, 21—23.) In da bi to grešniku mogoče bilo, je Bog svojega edinorojenega Sina na svet poslal iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega; in on je na križu naše dolžno pismo raztrgal, ker je v spravo za naše grehe svojo drago kri prelil; „on je Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.“

Pa zakaj bi še dalje skazoval, da tudi grešnik sme še zveličanja upati in sicer po poti pokore. Beseda Jezusova: „Ako ne bote pokore delali, bote vsi pogubljeni,“ opominjevanje aposteljna: „Delajte pokoro v odpuščanje grehov“ — glas sv. cerkve, ki nas k pokori vedno kliče — in zgled svetnikov, ki so po poti pokore zgubljeno zveličanje iskali in dobili: vse to nas zadosti prepriča, kako potrebna in za grešnika edino zveličavna je pokora.

Tega so vsi kristijani prepričani, a videti je, da tega ne vedo, kaj se pravi, pravo pokoro delati; zakaj veliko je kristijanov, ki mislijo, da pravo pokoro delati se pravi: svojo vest izprašati, svojih grehov iz srca se kesati, se jih odkritosrčno spovedati, odvezo zadobiti in naloženo pokoro opraviti. Res je, vse to je neogibno potrebno, če se hoče človek z Bogom spraviti. Pa to še ni zadosti, potrebno je tudi, da grešnik svoj trdni sklep tudi v djanji spolni, pregrešne priložnosti zapusti, se zapeljivim tovarišem odpove in opusti vse, kar ga v greh napeljuje, naj bi mu bilo tudi tako drago, kot desno oko, tako potrebno, kot desna roka: kaj pomaga prešestniku ali nečistniku k spovedi iti, ako zapeljivi osebi slovo ne da? Kako se bo pijanec ali zapravljivec poboljšal, če zopet po spovedi v krčmo gre; potrebno je, da ptuje blago povrne, pohujšanje, ki ga je dal, popravi in poravna škodo, ki jo je storil; da si prizadeva, z dobrimi deli, z molitvijo, postom, miloščino za storjene grehe zadostovati, in trpljenje in britkosti, ki ga zadevajo, v duhu pokore, — iz ljubezni do Boga voljno prenašati. Dokler se to ne zgodi, prave pokore ni.

Tako so delali vsi pravi spokorniki. Da o drugih molčim, vas opomnim samo na Magdaleno, ki je bila nekaj očitna grešnica in jih je mnogo pohujšala v Jeruzalemu, ki je pa potem v očitni pokori s svojimi solzami izmivala noge Gospodu, pod križem umirajočega Jezusa stala, ž njim vred v duhu trpela in potem celih 30 let v vednem čuvanju in molitvi in v neizrekljivem zatajevanju in pomanjkanju noč in dan svoje grehe objokovala in po strmem potu pokore v nebesa prišla.

Kakor pa je vsakemu, kateri z deli prave pokore za svoje grehe zadosti, odpuščenje in večno življenje obljubljeno, tako žuga Jezus z večnim pogubljenjem onemu, kateri se sicer spoveduje, svojega življenja pa ne poboljša, zakaj „vsako drevo, ki ne obrodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.“

In zdaj, ljubi moji, vprašam, ali smo mi tak dober sad pokore obrodili, kakoršnega Jezus terja? Ali smo po storjeni spovedi božje zapovedi zvesto spolnovali in po veri pravično živeli? Ali smo boljši postali? Ali je namesto starega življenja novo nastopilo? Ali je že namesto pregrehe čednost prišla? Ali prenašamo v duhu pokore, voljno in v voljo božjo udani bolezen in revščino, zaničevanje in druge britkosti? Ali pa smo znabiti, dasiravno smo se dostikrat spovedali, še zmiraj taki, kakoršni smo bili pred več leti? Ali ni mar res, da v našem sreju še zmiraj hudo nagnenje, grešno poželjenje in zlobne strasti gospodarijo in da, če je včerajšnji dan pričal bil naše pokore in naših trdnih sklepov, je današnji dan že zopet pričal naše nezvestobe in novih pregreh? Ali nam naše greha navajeno življenje ne pričal zadosti, da še nikoli nismo prave pokore delali, tedaj božji svetosti in pravici ne še zadostili? To, ljubi moji kristijani, je za marsikterega izmed nas žalostna resnica, to je objokovanja vreden stan; zakaj, komur vest očita, da je še zmiraj v velikih grehah zakopan, ta se še ne more tolažiti, da je na poti pokore, ktera je za grešnika edina pot v nebesa; on je še zgubljena ovca, ki se dobremu Pastirju, kateri je svoje življenje za njo dal, najti ne dá in konec njegov je pogubljenje,

O človek! o zgubljeni, nezvesti, v grehah zakopani grešnik, vrni se nazaj k svojemu Zveličarju! — Ti mladeneč, ki si že tako zgodaj svojega Boga zapustil in za vse dobro otrpnil ter se v brezno pregreh pogreznil, vstani iz grešnega groba in reši svojo dušo! V Jezusovem imenu tebe, o nesrečni, prosim: Spoznaj vendar enkrat, kar je tebi v zveličanje; vrni se nazaj s pregrešne poti, ki v pogubljenje pelje, spreobrni se k Gospodu iz celega svojega sreca z jokom, s postom in žalovanjem; vrzi se v tem postnem času pred križanega Jezusa in obljubi mu, — trdno mu obljubi, svoje življenje poboljšati. On, kateri je na križu skesanemu razbojniku odpustil, bo tudi tebi prizanesel in tebi v smrtni uri rekel tolažbe polno besedo: „Še danes boš s menoj v raj!“ — In ti, krščanska dekle, ki še-le malo let šteješ, pa si morda že brez nedolžnosti; ki ti vest očita, da si s svojim grešnim življenjem poštenje in dobro ime in pravico do nebeškega kraljestva zapravila: oh, vstani, zapusti nesrečni greh, nikar sama

sebe ne sovraži in ne beži pred ljubim Jezusom! O naj te ne bo sram, pošteno živeti in lepo Bogu služiti, ker te ni bilo sram, Boga žaliti in druge pohujšati. Ne zmeni se za hudobne ljudi, ki se ti bodo zavoljo pokore smejali in te zaničevali ali celo preganjali; angelji božji bodo tvoji prijatelji in se bodo s teboj veselili v nebesih. Stanovitna bodi v pokori do konca svojega življenja in tudi ti v svoji zadnji uri s sv. Petrom Alkantarskim veselo porečeš: „*O srečna pokora, ki mi je zaslužila toliko plačilo v nebesih!*“ — In mi vsi, mladi in stari, ki smo zgrešili pravo pot ljube nedelžnosti, brez odloga se podajmo na drugo pot prave pokore. Ne zamudimo, preljubi, dražega časa, ki nam je odločen k našemu zveličanju. Poglejte, kako ljubeznjivo nas vabi Oče nebeški, ki nam daje vsaki dan toliko dobrot za dušo in telo, če smo ga ravno tolikokrat nehvaležno že zapustili. Kako skrbno nas išče usmiljeni Jezus po svojih namestnikih, ki nam pokoro in usmiljenje oznanujejo. Kako glasno nas kliče sv. Duh po vesti, s strašnimi prigodbami, ki se godijo pred našimi očmi. Naglo umrje tovariš pregrešnega življenja, tovaršico nesramnosti k pogrebu nesó, enega drevo pobije, drugega strela zadene in kakor pada listje z dreves na zemljo, padajo grešniki v grob.

Ako pa eden drugemu dobro hočemo, pomagajmo si na poti pokore. Vi zakonski, možje in žene, ki ste pred altarjem prisegli eden za drugega skrbeti, ki pa vidite, da vaš soprug slabo in pregrešno živi, opominjajte, prosite in molite, da božjega usmiljenja ne zamudi. Ni prave krščanske ljubezni med zakonskimi, ki se k pokori ne opominjajo. — Vi očetje in matere, ki pri svojih odraščanih otrocih zapazite, da so v veliki nevarnosti, da Bogu v nečast sebi pa v pogubljenje žive, ne zamudite nobene priložnosti, jih na pot pravičnega življenja nazaj pripeljati in opominjajte jih, da naj pogosto k spovedi in k sv. obhajilu hodijo, ker le moč teh zakramentov jih bo pogubljenja obvarovala. — Vi gospodarji in gospodinje, ki posle imate, kateri so slabega zadržanja, skrbite, da jih bote od hudega odvrčevali in k dobremu opominjevali, saj je to vaša dolžnost. In družina, ktera se greha varuje, bo škode varovala tudi vas. — Vi prijatelji in prijateljice, ki se v resnici ljubite, svojo pravo ljubezen skažite s tem, da eden drugega po stezi pokore podpirate in si v nebesa pomagate. „*Naj vé, da, kdor grešnika vrne od njegove krive poti, reši njegovo dušo od smrti in pokrije veliko število grehov.*“ (Jak. 5, 20.) Ena sama duša več velja, kakor ves svet, in kolikor duš pogubljenja rešiš, toliko več zlahtnih kamenov bo imela tvoja krona v nebesih.

O blagor, trikrat blagor nam, ako se bomo vsi po tem nauku ravnali, ako tisti, kateri so čistega srca, obljubijo nedolžnost ohraniti in ako oni, ki so se z grehom omadeževali, trdno sklenejo, s pravo pokoro k Bogu se obrniti in na potu pokore stanovitno ostati. O potem, ako to storimo, je nam vsem zagotovljeno zveličanje, kterega je Bog obljubil tistim, ki njega ljubijo.

Pa, ker iz svoje lastne moči nič ne moremo, še kaj dobrega misliti ne, koliko manj pa kaj dobrega storiti, ker je vsa naša zmožnost le iz Boga: toraj se obrnimo k njemu, od kterega pride vsak dober in popolni dar in prosimo za razsvitljenje, gnado in pomoč, da ostanemo zvesti v svojih trdnih sklepih. In ti naša ljubljena Mati, sv. Marija, podpiraj našo slabo molitev s svojo mogočno priprošnjo, da bi Gospod nam vsem dal, kar naši duši služi, da bi nas pripeljal na pot, ktera v zveličanje pelje in nas s svojo vsegamogočno roko na nji tudi ohranil, da bomo enkrat vsi tje gor vzeti v večna prebivališča svojega nebeškega Očeta. Amen.

† Ant. Potočnik.

Četrta postna nedelja.

I. Jezusova zapuščenost na križu.

Okoli devete ure je Jezus z velikim glasom vpil rekoč: Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil? Mat. 27, 46.

Pred tri sto leti se je v glavnem mestu francoske dežele, v Parizu, šolal nek mladeneč, ki je bil tako priden, tako blag, tako nedolžen in svet, da ga smemo prištevati najboljšim mladenčem, kar jih je kdaj po zemlji hodilo. Vsega se je skrbno ogibal, karkoli bi bilo moglo škodovati njegovi čisti duši, z veliko vnemo in gorečnostjo, — z neko dušno lakoto in žejo pa se je prizadeval za sv. čednosti in za vse, kar je moglo še bolj lepšati njegovo nedolžno srce. Ljubljenee svojih učencikov, prelep izgled svojim tovarišem, je živel res kakor angelj med ljudmi, vesel in zadovoljen; že na obrazu se mu je bral rajski mir nedolžne vesti.

Vendar tako jasno, tako radostno ni imelo zmiraj ostati spomladno življenje tega izvoljenega mladenča. Prišli so temni oblaki in zakrili dobrodejno solnce, ki je do zdaj sijalo v tej mirni duši. Lotila se ga

je namreč nenadno silno velika žalost in obupnost. Začela se je ta grozovita otožnost s tem, da si je mislil sam pri sebi: „Znabiti nisem v milosti božji in ko bi bila nevarna prilika, bi znabiti privolil v velik greh.“ Take otožne misli si je sicer iz glave odpravljal; toda skušnjava ni hotela odjenjati, le še čedalje hujše mu je bilo. Vsa tista sladkost, ki jo je dosihdob čutil v molitvi in ljubezni božji, mu je zginila; sree mu je omrznilo za vse sveto prizadevanje, ki mu je bilo nekdanj največje veselje. Začnejo ga begati mračne misli, češ, da ga je Bog zapustil in zavrzel za vselej, da ni in ne bode med izvoljenci božjimi. Lahko si mislite, kako grozovito hudo je bilo to za tako dušo, ki je Boga tolikanj goreče ljubila! Skušal se je samega sebe utolažiti ter si mislil, da ni treba naprej vedeti, ali bo zveličan ali ne bo; dosti, če voljo božjo spolnuje; da je Bog dobrotljiv, usmiljen itd. Vse ni nič pomagalo. Čedalje bolj ga strašijo črne misli, da bo večno zavržen, da v peklu ne bi mogel Boga ljubiti, ampak bi ga moral celo sovražiti.

Srčna žalost jela se mu je že na telesu kazati. Lepa cveteča barva mu je zginila z lic; obraz mu je upadel in obledel; več ni mogel ne jesti ne spati, toliko, da je še ostal po konci.

Vendar ura rešenja se približa. Čeravno ni pri molitvi čutil nikakoršnega veselja in nobene tolažbe, vendar molitve ni opuščal, marveč še več je molil. Nekega dne spet ves otožen pride iz šole ter gre v cerkev sv. Štefana molit. Ponižno poklekne pred tisto Marijino podobo, kjer je bil še v veselejših dneh sklenil, da hoče vedno ohraniti deviško čistost; tu začne moliti tako prisrčno in zaupljivo, kakor še malokdaj, sv. Bernarda znano molitev: „Spomni se, o presladka Devica itd.; tudi še stori obljubo vednega devištva ter se zaobljubi, da bo vsaki dan molil sv. rožnivenec. Pri tej priči začuti prečudno prenovljenje na duši in na telesu; zopet se mu povrne cveteče zdravje; solnce čistega miru zopet zasije v njegovi duši in ne neha sijati do konca njegovih dni.

Mladeneč ta je bil sv. Frančišek Saleški, pozneje tako krotki in ljubeznjivi pa tako slavni škof genoveški. Bog je hotel po tej prebitki poskušnji v mladostnem sreju spolniti in utrditi pravo pobožnost in svetost. Jaz pa sem vam to genljivo dogodbo zato povedal, ker vidim v njej nekoliko podobnosti med mladenčevim dušnim trpljenjem in Jezusovo zapuščenostjo na križu. Bila je pa ta britkost le majhna kapljica, le mala senca tiste britkosti, katero je čutilo Jezusovo zapuščeno Sree. Le mala senca, pravim, ker pri mladenču je bila to le poskušnja, ter se mu je zdela, da ga je Bog zapustil,

Jezus pa je bil res zapuščen od svojega nebeškega Očeta; le mala senca, pravim, ker tukaj na zemlji ne more noben človek še prav spoznati in čutiti, kaj se pravi od Boga zapuščen biti; Jezus pa je popolnoma spoznal to in trpel v svojem miločutečem Srcu. Zato je zaklical milo pritožbo: „*Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil?*“ In to je četrta beseda na križu, ki jo hočemo zdaj-le nekoliko premisliti.

I.

Vse trpljenje, ki ga je Jezus na zemlji preстал, prihaja od hudobije ali vsaj nepopolnosti človeške. Hudobnost ljudi mu je pripravila rojstni kraj v bornem hlevu; hudobnost človeška ga je prepodila iz domačije v tujo nepoznano deželo; hudobnost človeška ga je preganjala po vseh njegovih potih; hudobnost človeška je slednjič iztegnila svojo — zlobno roko, Jezusa vjela, zvezala, pred krivične sodnike tirala, nedolžno v smrt obsojenega križala; hudobnost človeška mu je celo zadnje trenutke, kar moč hudo, ogrenjevala.

Vendar nad Jezusa je moralo priti še večje trpljenje, kakor si ga more največja hudobnost človeška izmisliti. Kajti Jezus je sprejel na-se grehe vsega sveta, grehe vseh ljudi, kar jih je živelo pred njim, ob njegovem času in kar jih bo živelo do sodnjega dne. Zato je moral tudi čutiti vso težo neskončnega razžaljenja božjega. Čutiti je moral enake britkosti, kakor jih čutijo pogubljeni v peklju, ki so izpred obličja božjega zavrženi; namesti nas je tako rekoč moral trpeti peklenske kazni, ktere smo si mi z grehom zaslužili. Zato se je milo pritožil: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“

Do zdaj smo premišljali le žalost, kakoršno je Jezusovo premilo Sree prejemalo od ljudi: zaničevanje divje druhali, predrznost levega razbojnika, milo ločenje od Marije in Janeza. To so bile še vse take bolečine, kakoršne more zemlja dati. Zato se tudi ni pritoževal Jezus o njih; vse besede so le drugim veljale. Ali prišlo mu je tudi trpljenje iz nebes in dušne bolečine, ki jih je Jezus čutil vsled tega, ker je bil zapuščen od nebeškega Očeta, bile so tako velike, da se je slednjič glasno pritožil zaradi njih rekoč: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“

To prebitko žalost, ki mu je naravnost iz nebes prišla, je podpiralo in spremljalo tudi vidno nebo, ker nam sv. evangelij pové, da je opoldne solnce otemnelo in je bila tema po vsem svetu do štirih popoldne. Ta naravna tema je bila, zdi se mi, podoba mračnosti in zapuščenosti v Jezusovem Srcu — podoba nedopovedljive

žalosti njegove. Solnce takrat ni zginilo z neba, ampak le svitloba je bila prikrita, otemnelo je; tudi od Jezusa se ni ločila njegova božja natora, temuč ostal je tudi v svojem najbritkejšem trpljenji Bog in človek skupaj, tudi njegovo mrtvo truplo v grobu je bilo še božje telo; Bog in človek skupaj je na altarjih v sv. tabernakelju v presv. rešnjem Telesu, Bog in človek skupaj je v nebesih na desnici Očetovi na vse večne čase. Če je tedaj rečeno, da je bil od Boga zapuščen, je s tem le to povedano, da je zanj prenehala tolažba božja, da je bila človeška natora v njem tako rekoč sama sebi prepuščena ter je nosila in čutila vso težo brezmerne britkosti. Temne megle in črni oblaki človeške hudobije in pregrehe so kakor visoke gore otemnjevali njegovo najsvetejše Sree, da ni od nikodar posijal žark nebeške tolažbe, marveč ga je navdajala tolika žalost, kakor bi čutil vse kesanje, ktero bi morali imeti nad svojimi grehi vsi grešniki vsega sveta; kakor visoka gora mrzlega ledu se postavi pred njega vsa mlačnost in zaspanost kristijanov, zlasti njegovih bližnjih prijateljev, ki bi morali imeti do njega najgorečnišo ljubezen, — in nobena iskrica božje tolažbe ne posije v njegovo tako zapuščeno dušo!

O solncu je rečeno, da je otemnelo za vso zemljo, da je bila povsod tema, za kar imamo več prič iz tistega časa. Nek moder mož, Dijoniz Areopagit, takrat še nevernik, je bival v Egiptu ter ni vedel nič, kaj se veliki petek na Golgati godi; a videti čudežno temo, je izgovoril pomenljive besede: „Ali sam začetnik natore trpi, ali pa mora sveta konec biti.“ — Tudi za Jezusovo Sree je bila od vseh strani črna tema neutolažljivih britkosti. Kamor se ozre njegovo dušno oko, povsod žalost in otožnost brez telažbe in olajšanja. Jezusovega trpljenja namreč ne bomo nikoli prav razumeli, ako izpred oči spustimo vzrok njegovega trpljenja, da namreč le za nas trpi, da je nedolžno Jagnje, ki v groznih bolečinah umira za grehe vsega sveta in vseh časov. In če to pomislimo, lahko sprevidimo, da nima nikakoršne tolažbe, ako se ozira na pogubljene preteklih časov, od nesrečnega Kajna do nehvaležnega Juda Iškarjota; nikakoršne tolažbe, ako se ozira na sedanost, trdovratnost levega razbojnika in vseh drugih njemu podobnih poleg križa; nikakoršne tolažbe, ako se ozira v prihodnje čase in na vse one, za ktere zastoj teče njegova presveta rešnja kri. Lahko bomo toraj razumeli njegovo milo pritoženje: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“

In kam naj bi se bil zapuščen Jezus tudi obrnil, da bi v svoji zapuščenosti tolažbo dobil? Ali mar k Mariji, svoji preljubi Materi? Ona je sama vsa v solzah zatopljena in zlasti zato najbolj žalostna,

ker mu nič pomagati ne more in ne sme! Ravno to velja tudi o njegovih prijateljih. Ali se hoče obrniti k judovskim oblastnikom, starašnam in farizejem? Le-ti se norčevaje veselijo njegovega trpljenja. Ali k paganskim vojščakom? Le-ti vadjajo za njegovo suknjo in delijo njegovo obleko. O, neusmiljenih ljudi celo čudež solnčnega otemnenja ni spremenil, kajti celo njegova molitev, njegovo milo pri- toženje jim je nova prilika k zaničevanju. Ker Jezus kliče v kaldej- skem jeziku: „*Eli, Eli, lama sabaktani?*“ mu oponašajo, češ, da Elija kliče. Ali naj v natori tolažbe išče? Oh, ona sama žaljuje, ker je solnce otemnelo. Ali naj proti nebu obrne svoje solzne, umirajoče oči? Oh, saj jih povzdiguje, toda zastonj! Tudi nebo je zanj zaprto. Ko je na vrtu trpel smrtne težave, tedaj je prišel angelj iz nebes in ga je potolažil; na križu pa tudi angelji nebeški nimajo tolažbe zanj, — žaljujejo in milo se jokajo, — postreči mu ne smejo. Britkost čez vse britkosti pa je ta, — naj še enkrat ponovim, — da ga je celo njegov nebeški Oče zapustil. Komu bi se po vsem tem še čudno zdelo, da glasno zavpije: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“

II.

Ker zamoremo zdaj vsaj po nekoliko razumeti, da izmed vseh Jezusovih bolečin na križu je bila najbritkejša ravno njegova zapu- ščenost, bomo tudi lože razumeli in bolj si k srcu vzeli prelepe nauke, ki nam jih daje četrta beseda Jezusova na križu.

Ta beseda je za nas tolažilna, pa tudi grozilna.

a) Jezus je hotel tolike telesne in dušne bolečine brez nebeške tolažbe pretrpeti, da bi nam bilo v dušnem in telesnem trpljenju pol- lajšano; on je bil zapuščen in je milo zdihoval, da bi nam ne bilo treba v zapuščenju žalovati in zdihovati. — „*Moj Bog, zakaj si me zapustil?*“ — je gotovo že tudi izmed vas marsikteri žaloval in zdi- hoval. „*Zakaj si me zapustil?*“ — tožiš ti revni, stiskani gospodar, ker sebi in svojim še najpotrebnišega ne moreš napraviti. „*Zakaj si me zapustil?*“ — tožiš uboga, zapuščena udova, ker ti je nemila smrt vzela njega, ki je bil tvoja podpora in oskrbnik tvoje zdaj zapuščene družine. „*Zakaj si me zapustil?*“ — tožita, užaljeni oče in mati, ker sta zgubila svojega srčno ljubljenega otroka; tako tožita tudi vidva, sirotni sin in sirotna hči, ki vama je tako zgodaj neusmi- ljena smrt preljube starše pobrala. „*Zakaj si me zapustil?*“ — zdi- huješ tudi ti milovanja vredni bolnik, usmiljenja vredna bolnica, ki že toliko časa hudo bolezen trpita in še nimata upanja, da bi ozdra- vela. — Ne dá se tajiti, res je hudo vaše stanje, nihče vam ne

more zameriti, ako vam žalost do vrha prikipi in vam gorke solze polijejo užaljeno obličje! Vendar utolažite se, obrišite in posušite si svoje grenke solze — najhujše je že Jezus za vas prestal na križu; vaše nadloge in britkosti so le majhne, tenke meglice, ki vam le za malo časa rahlo zakrivajo solnce vaše sreče, da vam potlej tem svitlejše posije. O, vso svojo skrb in žalost zaupno izročite v njegove roke, ker je na križu vso grenkost vašega trpljenja okusil, ko je klical: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“

Spomni se v svojih britkosti onih svetnikov, kateri so v največem trpljenju ravno v Jezusovem zasluženju na križu najslajšo tolažbo zajemali. Poglej svete mučence, kako veselo pevaje hrepeneč hitijo na morišče; poslušaj, kako sv. Ignacij, slišati rjojenje levov, radostno zakliče: „Pšenično zrno sem, zobje divjih zveri me bodo zmleli, da postanem čisti kruh“; poglej sv. Lovrenca na razbeljenem železju in poslušaj ga, kako veselo kliče: „Obrnite me, ker po eni strani sem že dovelj spečen“; poglejte brez števila družih svetnikov, kako jih s smolo zalivajo in zažigajo, kako jim z ostrim železjem neusmiljeno kožo in ud za udom z života trgajo in vendar v sredi največih britkosti vesele pesmi prepevajo in hvaležno poljubujejo orodje, katero jim počasno smrt pripravlja! Kdo jim daje toliko moč, toliko tolažbo? Pogled na Jezusa, ki je za nje in namesto njih na križu klical: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“ — Bodi toraj potolažen ubogi trpin, tudi za te se je glasno razlegala ta beseda Jezusova z gore Kalvarije!

Zlasti pa nam je ta Jezusova beseda tolažba v dušnem trpljenju, ki je še veliko hujše, kakor telesno: Ako si hudo grešil, nedolžnost zapravlil, oh, kako te vest peče, kako ti je hudo! Oh, kaj bo, kaj bo! — tako zdihuješ — nebesa sem zgubil, pekel zaslužil, kaj bo z menoj?! — Bodi potolažen: res je, da si največi revež, najnesrečniši človek, — pa glej na Jezusa. On sicer ni sam nobenega tudi najmanjšega greha storil, ali naše grehe je vse na-se vzel, za nje zdaj tako britko trpi in zdihuje: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“ Predno je v nebesa šel, nas je uboge sirote dobro pre-skrbel, postavil nam je zakrament sv. pokore. Kakor je na zemlji Magdaleni in drugim nesrečnim pa skesanim grešnikom grehe odpuščal in jih tako ljubeznjivo tolažil, tako ljubeznjivo tolaži še danes po svojih spovednikih, kadarkoli pride kaka objokana Magdalena ali kak zgubljeni, skesani sin k spovednici: Bodi potolažen, tvoji grehi so ti odpuščeni, pojdi v miru! Le glej, da ne boš več grešil! In zopet ti je tako lahko pri srcu, tako prijetno, največa nesreča, ki

si jo moreš misliti, ti je odvzeta, ves tvoj dolg, tvoj greh ti je zbrisan. Glej, to je Jezus na križu zaslužil; namesti tebe je bil on žalosten, namesti tebe je on zdihoval: Moj Bog itd., da si ti zdaj lahko vesel.

Pa ne le grešniki, temuč tudi pobožni ljudje, ki se goreče prizadevajo za sveto življenje, in zlasti pobožni imajo včasih silno hude dušne bolečine trpeti, tako imenovano dušno suhoto, ktera obstoji v tem, da se taki bogoljubni duši zdi, kakor bi bil Bog popolnoma pozabil nanjo, jej svoje roke odtegnil, svojo gnado odvzel, kakor bi imela večno pogubljena biti. Od začetka občuti taka duša veliko veselje do božjih reči, neko nebeško sladkost in tolažbo v molitvi in premagovanji; vse jej gre lahko, vse z veseljem stori za Boga. Pa naenkrat se zgodi, da Bog pošlje poskušnje, oh, britke poskušnje, odvzame jej vse veselje do božjih reči, vso sladkost in tolažbo, ki jo je nekdanj imela v pobožnosti. Molitev je nič več ne veseli, jej je celo zoperna, neka mrzlota in suhota se polasti srca namesti prejšnje gorečnosti, tako da misli: zdaj je pa vse proč! Tak dušni stan je najstrašnejša poskušnja, hujša kakor vse trpljenje in muke. Otroci tega sveta, brezbožni ali mlačni, mrzli kristijani seveda o tem nič ne vedo in se posmehujejo, ker še nikdar niso poskusili, v čem obstoji sladkost božje ljubezni, miru božjega; oni le to vedo, kaj je bogastvo, kaj čast in posvetno veselje in le, če jim je to odvzeto, zdihujejo. Ali vneti kristijani, otroci božji, čutijo večkrat nepopisljivo britko zapuščenost, kakor gostokrat beremo v življenji svetnikov božjih in kakor sem že danes precej v začetku pravil o sv. Frančišku.

Ako se tudi tvojega srca kterikrat loti taka otožnost, da te nič več nobena božja reč ne veseli, kakor bi te bil Bog popolnoma zapustil, nikar ne obupuj. K Jezusu se obračaj, ki je bil tudi zapuščen, in z njim kliči: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ — To je le poskušnja tvoje čednosti, tvoje stanovitosti. Ako si pa ne upaš, naravnost k Jezusu se obrniti, zateci se pa k Mariji, ona bo sprosila pri Jezusu, svojem ljubem Sinu, ki ga je vsega zapuščenega na križi videla, tvoj dušni mir, kakor ga je sprosila sv. Frančišku Saleškemu.

b) Vendar o tem mi ni treba veliko govoriti; to je za nas previsoka šola svetosti in pobožnosti, za nas, ki nas vse nebeške obljube in grozovitosti pekla komaj toliko prenašamo, da se največjih grehov varujemo; mnogi pa se še zato ne zmenijo, temuč živijo tje v en dan v svoji stari navadi. Takim bi še rad dopovedal, kaj jih uči

četrti Jezusova beseda, ki jo je zlasti zavoljo njih in namesto njih tako žalostno, tako glasno izrekel! — Jezus te je s križa videl, o grešnik, kako njegovo dobroto napak obračaš, se njegovemu nauku zoperstavljaš, celo sv. zakramente skruniš, ker vedoma velike grehe zamolčuješ, nevredno obhajila prejemaš. On te vidi, kako mu ponavljaš njegove rane, ga na novo križaš, svojo tako drago odkupljeno dušo pa za pekel pripravljaš. On vidi, kako Boga žališ, pozabiš, zapuščáš; on vidi, kako bo tudi Bog tebe zapustil, pozabil. In to, o grešnik, je poglavitni vzrok, zakaj Jezus tolikanj žaluje, rekoč: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ Ali je mogoče, hoče reči, da bodo duše, za ktere toliko trpim, za ktere svojo srčno kri prelivam in mrjem v teh prestrašnih bolečinah, vendar pogubljeni in zavrženi? Iz nebeskih višav sem se ponižal, najhujše sem pripravljen prestati — in moj nauk in moja molitev in moj klic in moj jok in moje trpljenje in moja smrt: vse, vse hoče le sreča pridobiti, vse želi le duše zveličati; pa jih je toliko, ki popolnoma zanemarjajo svoje dušno zveličanje, jih je toliko, ki kakor neumna žival v nezmernosti in grešnem blatu svojega veselja iščejo, vesti pa ne slišijo, za sv. cerkvene čase in cerkvene milosti se ne zmenijo, — zavoljo teh sem tolikanj žalosten in zapuščen, za vse ljudi trpim, pa za mnoge zastoj; „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“

Tako milo Jezus toži in gleda s svojim umirajočim očesom tudi na slehernega izmed nas, ki smo tukaj zbrani. Oh, naj sleherni pogleda v svoje srce, naj se resno popraša, ali je pač tudi na tistem potu, da mora Jezus zavoljo njega tako britko pritoževati se. In kogar ta beseda Jezusova ne gine, naj vé in naj pomisli, da ta beseda lahko tudi kakor blisk na zemljo pride in se proti slehernemu trdovratnežu obrne rekoč: Grešnik, grešnica! zakaj si me zapustil? zakaj si me zapustila? zakaj prelomljuješ tako predrzno moje zapovedi? zaničuješ moj zgled, ki sem ti ga dal? zakaj služiš tako trdovratno in predrzno grehu, pred katerim sem te svaril? zakaj si zapustil pot čednosti, ktero sem pokazal? S svojo srčno krvjo sem te odkupil, s svojimi zakramenti te posvetil, s svojo gnado te podpiram in vendar kako dolgo, oh, kako dolgo že služiš grehu in kako dolgo hočeš še služiti? Glej, še si v najlepših letih, obleka tvoje nedolžnosti bi morala še vsa čista biti in vendar kako dolgo že piješ iz strupenega keliha nečistosti, kako dolgo imaš znanja, ki te na greh navezujejo? Oh, ubogi, ubogi človek! še tako mlad (tako mlada) in že trohniš v grobu greha! Grešnik, zakaj si me zapustil? Ti si že v letih, hodiš že ob kraju groba in bi se imel za večnost pripravljati in vendar se

še nočeš ločiti od greha, odlašáš pokoro; — oh, že star pa še zmiraj grešnik! Zakaj si me zapustil? Glej, pest prahu, ki se denar imenuje, kratko vživanje, to ti je več, kakor jaz, tvoj na križu umirajoči Zveličar. Vendar če tudi si me ti zapustil, jaz te nisem še. Z veseljem te sprejemem, kadarkoli se vrneš; svojo milost, svojo ljubezen, svoje veselje, svoja nebesa, — vse ti hočem spet dati, ako se vrneš!

O ljubeznjivi, poslušajmo mili glas Jezusov, vrnimo se zdaj v velikonočnem času vsi z vredno pokoro k njemu, svojemu Bogu in nikoli več ga ne zapustimo, da tudi on nas ne zapusti na zadnjem uro ter na večne čase. Amen.

2. Kako prečudna je božja skrb za čiste duše v potrebah.

Od kod bomo kupili kruha, da bi ti jedli? Jan. 6, 5.

Nikdar v celem letu ni vreme bolj spremenljivo, kakor proti koncu mesca sušca in v začetku malega travna. Večkrat se kar nenadoma nebo s črnimi oblaki prekrije; sedaj brije sapa od severja, sedaj piše od juga, sedaj sneg, sedaj dež nanaša. Topla in mrzla jutra se zaporedoma vrsté in le prerado se zgodi, da mraz prve pomladanske cvetlice ter popke na sadnem drevju in po trtji popari. Med tem pa pridejo majnika prijetni dnevi, ko gorko solnce led in zimo zmaga, in čedalje lepše se razgrinja pred našimi očmi zelenje mladega leta.

Kakor velika pa je ta nestanovitnost pomladanskega vremena, tako velik je pri ljudeh spremen srečnih in nesrečnih dni. Najpobožniši so velikrat najubožniši, med tem, ko imajo največi hudobneži vsega v obilnosti. Pobožni Job zdihuje na gnojnem kupu; brezbožni Ahab povzdignjen je na kraljevi sedež. Lazar lakoto in bolečine trpi med psi; trinoški bogatin pa se prešerno razveseljuje v žrtji in pijanosti.

Ker se pa enako tudi v naših srcih godi, ne manjka se jih predrznežev, ki nad božjo previdnostjo godrnjajo ali jo še celo preklinjajo, kakor da bi se bilo zatisnilo tisto oko v nebesih, ki svetlejšje od solnea zemlje tek opazuje. Ali božja previdnost s svojo čudodelno pomočjo nenadoma vse te prigodbe zaobrne in nadloga razide se v srečo — solze žalosti več ne tekó. Tako poprej pobiti pa sedaj

oveseljeni smejo s kraljevim prerokom reči: „Pomoč pravičnih je od Gospoda; on je njih varuh ob času stiske.“ (Ps. 36, 39.) Kdo, postavim, bil je bolj nesrečen, kakor egiptovski Jožef, ki je bil od bratov prodan, potem na kraljevem dvoru po nedolžnem v ječo vržen? Ali ravno tega njegovega prodajstva in obsojenja poslužila se je božja previdnost, da ga je povzdignila h kraljevi časti. Kdo je bolj žaloval zavoljo bratove smrti, kot sestri Marta in Magdalena? Ali zavoljo te žalosti se je Kristusu milo storilo, da jima je Lazarja iz groba v življenje poklical. Ravno tako nam tudi čudež v današnjem sv. evangeliju, s katerim je Kristus lačno, njegovih naukov željno množico nasitil, spričuje, da je božja pomoč vsikdar blizo tistim, kateri se njegovih zapoved držé in nanj svoje zaupanje stavijo. Kako se pa Bog še zlasti tistim, ki čistost svojega srca in telesa ljubijo, posebnega varuha skazuje in kako prečudno primerljeje njih življenja k dobremu vodi, to vam bom danes v neki prigodbi nadalje razkazal, — v tolažbo tem, ki so čistega srca, in v poduk vsem, da si za to angeljsko čednost prizadevamo, naj bi še mi vsi v nezgodah svojih dni Gospodovo pomoč okušali.

V letu 1627 razsajali ste v Rimu strašna lakota in dragina, in kar je ž njima še rado sklenjeno, tatvine, ropi in tolovajstva. Ako-ravno je gosposka plačila razpisala tistim, ki koga teh tolovajev živega ali mrtvega k sodnji pripravijo, in so bili povsod ogleduhi zavoljo njih postavljeni, vendar je bilo o tatvinah in ropih od dne do dne več slišati.

Zivela sta v tistem času zakonska mož in žena, bogatejša na čednostih kakor na časnem premoženji. Morala bi bila zarad revščine gotovo lakote poginiti, ako bi ne bila za nekaj časa od nekega bogatina nekterih krajcarjev na posodo izprosila. Pa skoraj bi jima bila smrt manj škodila, kakor na posodo izprošeni denarji. Zakaj komaj preteče obrok za povračilo, pride izposojevalec k njima in tirja z grdo svoj dolg. Zastonj so bile vse prošnje za potrpljenje, zastonj vse popisovanje njune revščine in stradanja, ki sta ga do sedaj že pre-bila. Brez vsega usmiljenja vleče trdosrčni bogatin ubozega moža k sodbi in ga pripravi v ječo. In kaj mislite, kako velik da je bil tisti dolg? Nič več ne kakor dva zlata! Kako grda je lakomnost, ki človeka zapelje v toliko trdosrčnost! Ali hudobnežu še ni dovolj, da je pošteno družinico pripravil v časno nesrečo, hoče jo tirati tudi še v večno pogubo. Vse si prizadene, da bi zapuščeno in žalostno ženo

premotil in preslepil, da bi svojemu možu nezvesta postala. Ali vse žuganje in obetanje je zastonj. Blaga žena ostane kakor skala trdna in je pripravljena, rajše največe preganjanje, lakoto in stradanje ter celo smrt pretrpeti, kakor pred Gospodovim oltarjem možu storjeno obljubo in zvestobo prelomiti. In zato stavi vse svoje zaupanje na Boga, ki se stiskanin varuha in pomočnika skazuje.

Noč in dan joka in zdihuje, vendar ne tolikanj zavoljo svoje stiske, kakor zarad nesrečnega moža; vedno premišluje, kako bi ga rešila iz ječe. Slednjič se odloči, če tudi s težkim srcem, da gre okoli vseh svojih prijateljev in jih prosi, naj jej pripomorejo k rešitvi njenega moža. V kratkem času izprosi res toliko denarjev, da bi bila uni dolg zapeljivemu bogatinu izplačala in moža iz ječe rešila. Vesela se vrne domu in na tibem sama pri sebi že možu srečo vošči k njegovemu oprostenu, ker le še eno noč, si misli, boš prebival v tamni ječi.

Ali revo čaka še druga, večja poskušnja. V to veselo premišljevanje zamaknjena sliši namreč nenadoma nekega človeka na hišna vrata trkati in razbijati. Brž skoči k oknu in s strahom vpraša, kdo da je? Tu sliši nek neznan votel glas, ki jej veleva, da naj nemudoma odpre. Žena začne se izgovarjati, da je sedaj sama doma, da naj jutri zjutraj pride. Ali ta odgovor silovitega zlobneža ne potolaži. Le še dalje razgraja in jej žuga, ako mu brž ne odpre, da bo njo in hišo požgal, zapalivši jo ob enem od zdolej in zgorej. Kaj hoče reva storiti? Na pomoč ni mogla klicati, ker je bila hišica bolj na samotnem kraju, še manj pa se je dal hndobnež utolažiti, ker je bila sama doma. Zroči se toraj Bogu in odpre hišo.

Mislite si sedaj jastreba, ki dlje časa preganjanega goloba na zadnje v kaki skalnati votlini v svoje kremplje ugrabi in imeli bote podobo, s koliko silovitostjo je ta tolovaj v hišo planil in divje nad prestrašeno ženo kričal: „Denar sem! denar sem!“ Predenj padši na kolena mu pripoveduje, da ni družega v hiši, kakor največa revščina, ter joka, zdihuje in milo prosi usmiljenja. Ali vse je zastonj — ropar potegne iz za pasa bodalce in nož in jej ga nastavi na prsi. V strahu za svoje življenje gre in mu prinese poprej od prijateljev izprošeni denar, ki je bil za odkupnino njenega moža namenjen in je bil tako rekoč njeno zadnje upanje ter mu ga dá v roke.

Akoravno ta denar, vendar pa ni zgubila družega boljšega zaklada, namreč Boga iz svojega srca; zakaj ni bila izmed tistih, ki v nesreči brž obupajo in božjo previdnost preklinjajo, rekoč: Kako vendar Bog dela? Je li to po pravici? in več takega. Ne tako, pravim,

je govorila, temuč se je spomnila besedi aposteljniovih, ki so bile globoko v njeno sree zapisane: „*Bog je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj, kakor premorete, temuč bo storil tudi s skušnjavo izid, da jo zmagate.*“ (I. Kor. 10, 13.)

Ali ropar z denarji, kolikor jih je prejel, nikakor še ni bil zadovoljen. Kakor tiger, kedar nekoliko krvi popije, le še več krvi poželuje in še bolj trga in mesari, tako je bil tudi on pri pogledu na ta denar le še bolj razkačen. Zato hoče z grdo in s silo še več od nje dobiti. Ker mu pa nima ne krajearja več dati, jo sklene zadržati. Zato hoče od nje kako vrv. Ko mu reče, da ne vé za drugo vrv pri hiši, kakor za to, s katero ima v hlevcu osla pri jaslih privezanega, gre tudi še to vrv odvezovat, da bi svoj morilni namen nad njo dopolnil.

Pa — bodi mi dovoljeno, da malo od prigodbe na stran zakrnem, ker se mi zdi, da bi me morebiti kdo rad vprašal, zakaj da vendar pobožne in pravične Bog v tolike križe in zadržge zapleta? Na to vprašanje so nam že cerkveni učeniki več uzrokov povedali. Med njimi ni ta najzadnji, da Bog z njih rešitvijo svojo prečudno mogočnost in previdnost razodevlje. Že večkrat, ko je sila do vrha prikipela, je Bog nenadno pomoč poslal in pokazal, da človeški naklepi zoper božje naredbe nič ne zamorejo. Tacih očitnih zgledov imamo dosti v sv. pismu. Na misel mi je najprej David v mladosti. Poslal je kralj Savel svoje ljudi zoper njega, ki so ga tudi vjeli in sebo odpeljali. Sami so mu grozili, ako nima vrabčevih perut, jim sedaj gotovo ne bo ušel. Pa kaj se zgodi? Naenkrat priteče nek poslanec povedat, da je Savel v veliki nevarnosti in da naj mu nategoma teko na pomoč — in tako je bil David rešen iz njih rok.

Potem mi je na misli nedolžna Suzana. Od nesramnih starcev najgrše hudobije po krivem obdolženo in zatoženo so jo že mislili s kamenjem posuti. Ali kot rešilni angelj Gospodov se prikaže Danijel, in s tem, da se govorjenje starcev ni vjemalo, se je pokazala Suzanina nedolžnost in odkrila hudobija zapeljivcev, ki sta bila potem namesto nje v smrt s kamenjem obsojena.

Tretjič mi je tudi v spominu z veliko vojno stiskano mesto Betulija. Vsi vodotoki so jim bili vzeti in žeja in sila je tako pritiskala, da so se poglavarji ljudstva sklenili udati. Nobeden več že ni dvomil, da bo v malo urah vse mesto zgoli groblja in pepel. Ali srčna Judita se poda v tabor sovražnikov, posreči se jej pridobiti si vojskovodja Holoferna, mu v spanji glavo odseka in s tem edinim mahljejem je zmaga dobljena in Betulija oteta. — Enacih zgledov bi

se našlo še brez števila. Pa vrnimo se nazaj k sklepu naše prigodbe! Uni tolovaj ravno vrv od jasel odvezuje in zadej za njim vsa trepeča stoji k zadavljenju obsojena žena. Naenkrat jej padejo oči na nek kij, ki je bil pri steni naslonjen. Brez premislika ga urno zagradi in ž njim tolovaja od zad po glavi počí, da mu vso čepino razkolje in se mrtev k jaslim zgrudi. Potem ga pa izleče na cesto, in — misleča, da je s tem pobojem smrti zapadla, gre precej drugo jutro k sodnji in pové, kaj da se jej je bilo preteklo noč primerilo ter strahoma pričakuje svoje obsodbe.

Pri sodnji preiskavi tistega mrtvega trupla pa se je razodelo, da je bil ta človek poglavar neke tolovajske drhali, za čegar glavo je gosposka že zdavno sto zlatov obljubila. Brez vseh zadržkov je bila žena iz ječe spuščena in je prejela obljubljenih sto zlatov, s katerimi je najprej moža odkupila, z ostalimi družimi pa je za družino skrbela. S kolikim pristrčnim veseljem sta potem mož in žena hvalila modro in skrbno roko predobrega Očeta, kateri revnega reši meča obrekljivih ust in ubogega iz silne roke. (Job. 5, 15.)

Tako je moral Faraon v valovih morja poginiti, ker je poprej Izraelske otroke kakor pse brez usmiljenja velel v vodo metati in ropar, o katerem sem pripovedoval, je bil enako končan, kakor je druge moril.

Iz tacih in enacih dogodkov, kakoršnih bi vam še lahko veliko povedal, sprevidite, da božja previdnost vedno nad nami čuje, da se bo sicer pravo plačilo še-le na sodnji dan delilo ali da se tudi že na tem svetu večkrat izplačuje in da je večkrat grešnik ravno s tem kaznovan, s čemur se je pregrešil.

Kar pa pravične zadeva, imejte vselej to-le trdno vero: Ako je kristijan Bogu zvest in je pripravljen, rajše vse pretrpeti, kakor Boga razžaliti, bo Bog poprej čudež storil in ga rešil, kakor ga pa zapustil. Sv. Tomaž pravi: „*Tako nas obiskuješ, kakor te častimo.*“ Ako smo mi z dobrimi deli proti Bogu radodarni, bo tudi on nam radodaren in dobrotljiv; ako smo pa mlačni in slepi, nam bo še on svojo roko, s katero vse z blagoslovom napolnuje, skopo odpiral. Ni ga bolj primernega ključa do božjih zakladnic, kakor spolnovanje božjih zapoved. Kjerkoli je zaupanje na Boga z lastno delavnostjo sklenjeno, ondi revščina in pomanjkanje ne moreta v hišo. Prav govori kraljevi prerok, rekši: „*Mlad sem bil in sem se postaral;*“ veliko sem videl na svetu; pobožne videl sem obogateti in hudobne biti strahovane;

videl sem napuhnjene vržene s sedežev in ponižne videl sem povzdignjene; videl sem medvede in velikane od slabih mladenčev premagane, ene reči pa nisem nikdar videl, namreč: „pravičnega zapuščenega in ne njegovega zaroda kruha prositi.“ (Ps. 36, 25.) Amen.

M. T.

Praznik sv. Jožefa.

I. Jezusova žejja.

Ko je Jezus videl, da je vse dokončano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: „Žejjen sem“. Jan. 19, 28.

Tam daleč v jutrovi deželi je živel v starodavnih časih bogat, imeniten mož, kterega so sploh „bogatinca“ imenovali; ime njegovo pa ni zapisano, ker bogatina že itak daleč na okrog poznajo. In tudi njemu je bilo veliko na tem, da je pri ljudeh kaj veljal, zakaj „oblačil se je v škrlat in tančico“, kakor so se takrat oblačili le najimenitniši kraljevega rodu. Od svojega obilnega premoženja drugim, posebno revežem — ni kaj privoščil, sam pa silno pregrešno živel „in se vsak dan imenitno gostil“. Najbolj zbrane jedi si je dajal pripravljati, posebno pa je bilo pijače dostikrat preveč.

Bil je pa tudi nek ubožec, po imenu Lazar, kateri je ležal pred njegovimi vrati poln ran in si je želel nasititi se z drobtinami, ki so padale od mize bogatega, in mu jih nihče ni dal. Pa tudi psi so hodili in lizali njegove rane. — Milo je bilo res pogledati reveža, ki nobene stvari ni imel, s katero bi bil svojo lakoto nasitil, svojo žejo pogasil, ni imel, da bi bil svoje ude pokrtil. Razun tega pa je bil še tako silno bolan; sklele so ga po vsem životu rane in hraste, pa tako oslavljen je bil, da še psov ni mogel odganjati, kateri so hodili mu rane lizat in so mu s tem še hujše bolečine delali. In kako hude skušnjave je moral imeti! Zakaj med pijanci žejo trpeti — videti požrešnike in zapravljivce, ki se dan na dan gostijo, sam pa lakote umirati, videti vesele in zdrave, sam pa v bolečinah medleti in hirati — o to je hudo! In vendar ubožec vse to mirno trpi brez godrnjanja, le toliko želi, da bi vsaj drobtine dobil, ki so padale od mize bogatinove.

„Primerilo pa se je, da je umrl ta ubožec in je bil nesen od angeljev v naročje Abrahamovo. Umrl je pa tudi bogatin in je bil

pokopan v pekel. Povzdignil je pa svoje oči, ko je bil v trpljenji in je videl od daleč Abrahama in Lazarja v njegovem naročji. In on je vpil in rekel: Oče Abraham! usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in ohladi moj jezik, ker grozovito trpim v tem plamenu!“

Kakor nam je znano, je to priliko Jezus sam povedal in nam hotel naznaniti, da, kateri v tem življenju le na grešno veselje mislijo, bodo tam večno grozovito kazni trpeli; jaz vam pa jo zato povem, ker iz nje vidimo, da najhujša muka v peklu je ogenj, neugasljiv ogenj in — kar je z ognjem vselej v zvezi — neugasljiva žeja: z ognjem in žejo se bodo enkrat zavrženi večno pokorili. To kazni si je zaslužil vesoljni človeški rod. Pa Jezus je hotel sam trpeti, kar bi človeški rod imel prestati, zato je čutil na križi tudi najhujšo bolečino, čutil je prehudo žejo. Ko je že vse trpljenje prestal, se je slednjič pritožil tudi zastran svojega najhujšega trpljenja rekoč: *Žejen sem!* Sv. Janez pravi: *Ko je Jezus videl, da je vse dokončano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: Žejen sem.* (Jan. 19, 28.) Na vseh udih je trpel prevelike bolečine, ali najhujša je bila gotovo njegova žeja; saj, kdor je bil že večkrat pri bolnikih, lahko vé, da po nobeni drugi stvari tako ne hrepenijo, kakor potolažiti svojo žejo: „vode, vode!“ kličejo s tako milo žalostnim glasom. To je hotel tudi Jezus trpeti, predno umrje. Svoje roke je že bil prepustil, da so bile zvezane na Oljski gori; njegovo lice so v hiši višega duhovna tako neusmiljeno bili; njegovo obličje je bilo opljuvano; njegove oči so mu zavezali; hrbet je bil ves raztepen, ko so ga bičali; roke in noge so prevrtali ostri žebelji. Tedaj vsi udje so že trpeli, le jezik, se vidi, kakor bi še ne bil trpel: toda Jezus sam v petič odpre svoja usta in pové, da tudi njegov jezik, ki je kakor črepinja suh, trpi neizrekljivo žejo in milo, presunljivo milo se pritoži: „*Žejen sem!*“ To peto besedo hočemo danes premišljevati. Bog daj, da bi jo mogli s tako ginjenim srcem slišati, kakor jo je slišala Marija, Janez, Jeruzalemske žene! O kako rade bi bile Jezusu pomagale te svete duše, ko bi bile mogle; imejmo tudi mi usmiljenje s trpečim Zveličarjem!

I.

a) Jezus na križi je žejen! Žejen je tisti, ki je vstvaril vse vode, studence, reke, morje; tisti, ki daje vsak dan jed in pijačo vsem živalim, malim in velikim, od črvička v prahu notri do največe zverine v gozdu. Žejen je on, ki je užejene Izraelce v puščavi

čudovito pokrepčal z vodo, katero je iz skale obudil; žejen on, ki je v Kani Galilejski vodo v vino spremenil, da je pokazal svojo vsega-mogočnost in goste razveselil. Žejen je on, ki je iz gole ljubezni človeško natoro vsprejel in s človeško natoro vse človeške potrebe. In zakaj je tako žejen?

Ah! nikar ne poprašujmo: za kaj je bil Jezus tako zelo, tako strahovito žejen! O, preljubi! naj bi smel raje molčati, kakor pa Jezusovo strašno žejo popisovati! Sleherni izmed vas vé, kaj je žeja. Žeja nastane, če se človek spoti ali utruji, če dolgo ni že pil ali spal, če se je hudo bal ali je britko žaloval, če je veliko krvi zgubil itd. In glejte, vse to se je pri Jezusu godilo.

Jezus po zadnji večerji ni nobene stvari več zavžil, vso noč pred trpljenjem ni mogel nič spati in ni mu bilo dovoljeno še vsesti se ne, kakor za toliko časa, da so mu oči zavezali, v obraz mu pljuvali, zaušnice mu dajali ter še veliko družega hudega mu prizadjali. Že zvečer pred svojim trpljenjem je na Oljski gori toliko trpljenja, skrbi in strahu preстал; še celo krvavi pot je potil, tako, da so mu krvave debele kaplje obilno na tla rosile. Koliko vročino je moral še-le znotraj občutiti! — Iz vrta ga peljejo v mesto, hudobni briči in vojščaki ga najprej vlečejo k Anu, od Ana h Kajfu, od Kajfa v Pilatovo hišo, od tod k Herodu, od Heroda zopet nazaj; ta pot, na kateri je neusmiljena druhal Jezusa suvala in zaničevala, ga je zelo utrudila. Zraven tega ga pa še tudi strašno grozovito šibajo in bičajo, da njegova kri obilno curkoma na zemljo teče. Kako hudo žejo je moral tedaj trpeti! — Pa ta žeja je bila še večja, ko mu posadijo trnjevo krono na glavo, ko mu iz razbodene glave debele kaplje krvi po obrazu in životu tekó. — In še ne preneha, temuč prihaja čedalje večja. Naložijo mu težki križ na rame in podijo ga ven iz mesta na Kalvarijo! Kako ga je zopet ta pot utrudila in užejala! Rabeljni sami so to videli. Ko pridejo na vrh hriba, mu ponujajo pijače — pa kakšne pijače?! Le norčujejo se — žolča, grenkega žolča z vinom mu zmešajo in ponujajo. Jezus pokusi, pa noče piti! Jezus je že tedaj vsa pota končal. Jagnje je že pred oltarjem, kjer ima biti zaklano: nič več ne bo treba hoditi. Oh, ali njegova prevelika žeja še ni utolažena; bo še čedalje večja. Na križ ga pribijejo in mu prebodejo roke in noge in zopet teče njegova sv. kri, kakor iz štirih studencev na zemljo. O pekoča bolečina, ki je več ko tri ure že trpela, kako je Jezusu vse žilice posušila! Pomislimo pa tudi, koliko je Jezus molil, zdihoval, koliko dušnih bolečin preстал, koliko solz prelił: in spoznati moramo, da ga je žeja

pekla, kakor razbeljeno železo. Gotovo ste že marsikterega bolnika videli, kako je bil ves vroč, kako ga je kuhalo; slišali ste ga zdihovati, kako zelo ga žeja. Oh, kaj bomo pa o Jezusu rekli? Njegova žeja je neizrekljiva, nedopovedljiva. „*Moje srce je kakor raztopljen vosek v mojem telesu*, tako popisuje David njegovo žejo, *moja moč se je usušila kakor črepinja, in moj jezik se neba prijemlje.*“ (Ps. 21, 15. 16.) Ali se nam bo mar še čudno zdelo, da se je slednjič pritožil in s svojim suhim jezikom peto besedo izgovoril, tako milo zaklical: „*Žejen sem!*“ Komu bi se ne smilil?

b) Ko je Jezus tako zaklical, se je pač kdo našel, da mu je podal kozarec hladilne pijače? O kaj še! Brž so bili nekteri pripravljeni, da so ga še bolj zaničevali. Sv. pismo pravi: „*Stala je ondi posoda polna jesiha. Oni pa so gobo z jesihom napojili in na hisop natakneli ter mu jo k ustom djali.*“ Strmimo zopet pri tem sporočilu! Jezus koprni in trpi pekočo žejo, mirno, krotko naznani svoje trpljenje; pa namesto pomagati mu, pokrepčati ga, ga zopet zasramujejo, dajo mu kislo pijačo, kakor bi hotli reči: „*Saj si kralj Judov, zato ti hočemo postreči; za tacega kralja, kakor si ti, ne natakamo boljše pijače.*“ Drugi pa so bili še hudobniši in še niso hotli pustiti, da bi se mu bil jesih dal. „*Pusti,*“ kličejo tistemu, ki mu je gobo dal, „*pusti, poglejmo, ali pride Elija ga rešit.*“ S takim zasramovanjem se poda Jezusu taka pijača; saj to vsak vé, da trpki jesih ne more prav utolažiti žeje, temuč jo le še bolj vname. Kaj stori mili Jezus? Ali tudi zdaj ne bo hotel piti, kakor pred, ko je prišel na hrib, ni hotel žolča z vinom? — Zdaj je Jezus žejen in toži, da je žejen, pa ponujajo mu jesiha: ali ne bo proč obrnil svojih ust od gobe? Ne, on požira to trpko pijačo, ne da bi se pokrepčal, temuč, da bi na novo trpel, ne da bi si žejo utolažil, temuč jo še povikšal. Takrat, ko je bil na goró prišel, ponujali so mu žolča z vinom, pokusil je, a ni hotel piti; zato ne, ker ta pijača je bila vpijanljiva; ko bi jo bil pil, ne bi bil čutil tako grozovitega trpljenja; hotel je namreč pri polni zavesti trpeti in umreti. Zdaj pa, ko je trpljenje pri koneu, smrt že blizo, zdaj pije iz gobe britko pijačo, ne da bi si žejo utolažil, temuč, da bi se prerokovanje spolnilo. David že je bil to napovedal: „*Žolča mi dajejo v jed in v moji žeji me napajajo s kisom.*“ Žolča, ki so mu ga z vinom ponujali, predno je bil križan, ni hotel zavžiti, ker bi sicer ne bil tako čutil bolečin, poslednje besede pa: „*v moji žeji so me napajali s kisom*“ spolnile so se nekaj trenutkov pred smrtjo, ker na peto besedo Jezusovo: „*Žejen sem*“ dali so mu gobo z jesihom namočeno.

II.

Ktere nauke ima pa za nas Jezusova peta beseda? Pred vsem nam naznanja veliko željo Jezusovo, nas vse rešiti. Jezus ni bil le vsled svojega trpljenja tako neizrekljivo žejen, ne zavoljo sebe, temuč zavoljo nas, zavoljo naših grehov. On je Jagnje, katero nosi grehe vsega sveta. O kako težka je bila butara! Kolika teža so mu bili že grehi enega samega človeka — kaj pa grehi vsih ljudi, celega sveta, vsih, kateri so pred živeli, takrat in potlej, vsih, od Adama do zadnjega človeka, ki bo še pred sodnjim dnevom živel; pač je po pravici zdihoval: „Žejen sem!“ Oh, žejen je on zveličanja in rešenja vsih grešnih duš; žejen je in hrepeni izpiti do dna kelih trpljenja, da spolni voljo nebeškega Očeta: tega je žejen.

Telesna žeja, ljubi moji! ga je pustila tedaj, ko je umrl; njegovega povelčanega telesa žeja ne more več trpinčiti; pa dušna žeja, žeja po našem zveličanju, ta mu je ostala. S to žejo jo bil rojen, s to žejo je živel na zemlji, s to žejo umrl, s to žejo v nebesa šel: to žejo ima še zdaj v nebesih, goreče želje našega poboljšanja, našega zveličanja.

Veselite se ve, blage duše, vi pravičniki, ki po pravi poti za Jezusom hodite, vi ste po nekoliko nasitili in utolažili vročo Jezusovo žejo; drugoga vam ni treba, kakor da ste čedalje bolj popolnoma, in da ostanete stanovitni v dobrem do konca. Poslušajte pa tudi vi, grešniki! to peto besedo Jezusovo! Jezus je žejen vašega poboljšanja, in oh — kako dolgo že! Kje je sad tvoje pokore, zastarani grešnik? kje so solze tvojega kesanja? kje zmaga, s katero si sam sebe premagal? Tvoje ponižnosti je Jezus žejen, o prevzetnež! tvoje zmernosti je Jezus žejen, o požrešnež! tvoje čistosti je Jezus žejen, o nečistnik! tvoje krotkosti je Jezus žejen, o jezljivec! itd. Oh, že tako dolgo Jezusa žeja zavoljo tvoje duše, ki bi jo tako rad pridobil; oj, koliko je že njegova milost storila, da bi bil tudi ti pridobljen! Koliko si je že prizadeval, da bi upognil tvojo predrznost in trdovratnost!

Živel je nekdam v Tuluzu na Francoskem žlahten mladeneč. Ta je imel nesrečo med brezversko družbo zgubiti najdraži zaklad — svojo vero: še Boga je tajil. Vendar, ker mu vest le ni dala miru, hotel je v svoji predrznosti sam se prepričati, ali je Bog ali ga ni. Gre tedaj že pozno zvečer ven iz mesta, se postavi pod milim nebom na nek samotni kraj, potegne meč iz nožnice in začne z vso resnobno Gospoda nebes in zemlje na boj klicati. Začne tje pred seboj v nočno temo klicati: „Ako je Bog, naj se prikaže; tukaj naj se postavi, z

menoj naj se bojuje, potlej bom veroval vanj in ga spoznal z besedo in djanjem.“ Ker se na predrzni klic ni nič zgodilo, temuč vse tiho ostalo krog in krog, leta brezbožnež kakor norec sem ter tje in grozovito preklinja. Pa kaj se zgodi? Kaj menite? Gotovo mislite, da vihar je vstal in ga odnesel ter ob skalovje treščil in končal, ali zemlja se je odprla in požrla, ali strela z jasnega ga končala? Oh ne, ljubi moji! čudite se božjemu usmiljenju. — Naenkrat se zdi temu nesrečnemu mladenču, kakor bi videl nebo odprto in kakor bi od tam priletel bel popir ter padel pred noge. Pobere list ter pogleda, kaj je zapisano. Pa kako ostrmi, ko zagleda, da ni drugega zapisano kakor besede: „*Misere mei Deus!*“ t. j. „*usmili se me, o Bog!*“ Kakor blisk mu pretrese život in srce: kesanje in zaupanje se mu povrne v srce, celo noč ne zatisne očesa in precej zjutraj teče ter veliko spoved opravi in potlej ves čas spodbudno živi.

Ta zgled, ki je zapisan v zgodovini omenjenega mesta, nam pač jasno kaže, da Bog noče smrti grešnika, temuč da se spokori; nam kaže, kako Jezusa žeja po našem zveličanju in da se posluži slehernega pripomočka, grešno dušo še na pravo pot pripraviti. Povej, kristijan, ali nisi tega tudi že sam nad seboj skusil?

Slišal si lepo pridigo, pridigar so govorili o nekih grehih in hudobijah; in znotraj je tebe nekaj presunilo, do solz si bil ginjen, neki skrivnostni glas ti je rekel: „To očitanje tebi velja; v tem si ti popisani; tebe zadeva to žuganje“, iz cerkve gredé si sam pri sebi rekel: „nikoli več tega ne!“ Ali pa si bral kake lepe bukve ali jih slišal brati; med tem, ko so tvoje oči na mrtve črke bile uprte, so se jele vzdigovati v tvojem srcu pobožne misli, oko se ti je začelo solziti, in zdihoval si: O kako dolgo že sem tej in uni pregrehi udan, o kje so dnevi moje nedolžnosti! Tako ne sme več biti; od danes naprej mora biti drugače! Prišel si do svojega spovednika; kako so ti na srce govorili, prosili, žugali! tako da te je presunilo in si bil pripravljen, grešne zveze razdreti, krivico popraviti, razžalniku roko podati . . . Ali pa te je zadela nesreča, bolezen te položila na posteljo; v živo si čutil, kako minljivo je vse posvetno in nekaj ti je reklo: „Le eno je potrebno, le Bogu služiti, to hočem.“ Ali pa si slišal, da ta in uni tvoj tovariš, ki je bil v enake hudobije zakopan, kakor ti, je nagloma umrl, brez pomoči, brez sv. zakramentov: kakor neki mrzav ti je šlo po kosteh, ko si mu slišal žalostne zvonove peti: „Oh,“ si si mislil, „ko bi bil zdaj jaz umrl, tako naglo, tako nepripravljen, v takem stanu, kakor sem zdaj, kaj bi bilo z mano, kje bi bil zdaj?“

Glej, tako in enako te je ljubeznjivi Jezus opominjal že leta in leta; gnada božja ti že več let ne dá miru. Ali ti si se zoperstavljal!

Še danes te mili Jezus kliče po mojih ustih: o kako bi ti rad tako glasno, tako umevno in tako v živo povedal, da bi saj danes spoznal — ta sv. postni čas — kako zelo Jezus želi tvojega poboljšanja, kako žejen je tudi tvojega zveličanja!

Oh, pa kakor so takrat na križu judje Jezusu le žolča in jesiha ponujali, tako tudi danes nehvaležni hudobni kristijani. Kaj družega kakor jesiha, trpke pijače ponujaš, Jezusu ti razuzdana mladina, ki te ne veseli služba božja, pač pa ponočevanje, razsajanje in vsakoršne razuzdanosti itd. Trpkega jesiha in grenkega žolča ponujaš Jezusu krivičnik in lakomnik, ki s tujim in krivičnim blagom nasituješ svoje nikdar zadovoljene želje po svetnem bogastvu! Z grenko in kisljo pijačo napajaš svojega Zveličarja ti lažnik, obrekovalec, opravljivec, preklinjevalec in ti nesramni klafač in kvantlač, ki s svojim strupenim, gadjim jezikom toliko hudega storiš na svetu ter ne nehaš neusmiljeno ponavljati prebritko žejo, ki jo je trpel Jezus na svojem posušenem, presvetem jeziku. Pred vsem pa z žolčem in jesihom Jezusa napajaš ti požrešni pijanec in prešerni zapravljivec, ki božjih darov ne vživaš zato, da bi si žejo utolažil, ampak da strežeš svoji sramotni strasti, ki ne piješ za potrebo, ampak toliko in tako dolgo, da zapraviš premoženje in srečo svoje družine, vso pamet svoje glave, mir in gnado svoje duše ter si nakoplješ časno in večno gorjé!

Kristijani! tudi za slehernega izmed nas bo prišla ura, tista bitka ura, ko se bodo tudi naši žnablji žeje sušili, bo tudi naš jezik ves opečen goreče žeje; kajti sleherni bolnik skoraj čuti hudo žejo. In takrat, kadar bomo tako na smrtni postelji ležali, — takrat še-le se bomo prav spominjali in spoznali, kolika je bila Jezusova bolečina, ko je rekel: „*Žejen sem!*“ Preljubi, poslušajmo zdaj nauk Jezusov, zdaj po njegovih zapovedih in željah zvesto živimo in utolažil nas bo z vodo, od ktere je sam rekel, da teče v večno življenje. Amen.

2. Čast sv. Jožefa.

Jožef pa njen mož je bil pravičen.

Mat. 1, 18.

Če visoke sklepe, ktere ima Bog pri svojih izvoljenih, preudarimo, moramo s sv. Avguštinom spoznati, da h kolikor veči časti jih povzdigne, s toliko bogatejšimi darovi jih ozaljša. Tako je Mojzesu,

ker ga je izvolil vojvoda Izraelskemu ljudstvu, dodelil posebno modrost in nadnaravno moč, da je svojemu poklicu popolnoma zadostiti mogel. Tako je bil sv. Janez že v maternem telesu s svetim Duhom napolnjen, da je zamogel vredno dogotoviti svoje opravilo, Jezusov prihod napovedovati. Tako je bila na aposteljne sv. Duha milost izlita, da so bili pripravni, nesti in oznanovati vsim narodom Jezusovo ime. Tako, kristijani, je moral tudi sv. Jožef, čegar praznični spomin danes obhajamo, z obilnostjo božje milosti navdan biti, ker je bil k časti povzdignjen, ktera vse zemeljske časti daleč preseže. Sv. Jožefa je Bog odločil v moža Mariji prečisti Devici in v rednika Jezusa Kristusa, Zveličarja sveta. Da je bil pa te dvojne tolike časti bolj vreden, ni teh darov, ki mu jih je Bog izročil, leno v svoje sree zakopal, temuč jih je tudi dobro obračal, je lep sad žlahtnih čedost obrodil in popolnoma zaslužil ime pravičnega moža. Zares visok, imeniten poklic, ki mu ga je Bog odločil, pa tudi velika srčnost, s katero je dolžnosti svojega poklica spolnoval. Bog ga je sicer visoko memo vsih povikšal, pa tudi on je Boga izmed vsih najbolj povikševal. Se od tega bolj prepričati, poglejmo 1. čast, ki jo je sv. Jožef od Boga prejel in 2. čast, ki jo je sv. Jožef Bogu skazoval. Prvo nas bo učilo, kakšni moramo biti, če hočeme od Boga milosti prejemati in drugo, kako moramo prejete milost obračati. Oboje k časti sv. Jožefa in k vašemu pridu!

Bog časti svoje prijatelje, pravi kraljevi prerok, in po Bogu je njih kraljestvo že na tem svetu mogočno. Tako je nekdan Jožefa čez ves Egipt postavil in njegovo kraljestvo utrdil; tako je Mozesa čez Izraelsko ljudstvo povzdignil in njegovo oblast in moč z velikimi čudeži potrdil; tako je Davida od očetove čede na kraljevi sedež poklical in mnogotero razširil in globoko ukoreninil njegovo kraljestvo. Toda nikogar še ni Bog tako povzdignil in počastil, kakor pravičnega Jožefa, od kterege današnji sv. evangelij govori. Une je le z močjo in častjo navdal, s katero so pred svetom sloveli, Jožefa pa je pred zemljo in nebom počastil in povečal, izvolil ga je glavarja svoje svete družine, ki jo je bolj ljubil, kakor vesoljni svet; izbral ga je v moža presvete Device Marije, katero je sv. Duh obsenčil. In to je prvo, kar Jožefa izmed vsih razloči in povzdigne.

Savel je nekdan svojo hčer tistemu obljubil, kateri velikana Goljata premaga, in ta obljuba je mladenča Davida storila tako srečnega, da je šel, Goljata premagal in se obljubljeni časti vdeležil. Pa kako

majhna je ta čast proti časti, katero je Jožef dosegel? V moža tiste je bil izvoljen, na katero so bile želje in oči vesoljnega sveta obrnene. Toda vez, ktera ju je sklepala, je bila vsa duhovna vez, kakor je Jezus Kristus zvezan in sklenjen s sv. cerkvijo. Jožef je tedaj čast dosegel, da je bil nerazvezljiv tovariš Marije, da je smel s tisto nedolžno dušo živeti, kateri so angelji čast skazovali; mož je bil tiste, katero sv. Duh za svojo nevesto spozna — njemu so bile skrivnosti razodete, katerih ni nihče na svetu vedel. Ali ni bila to posebna čast, h kateri je Bog Jožefa povzdignil? Pa s to častjo je še druga veliko imenitnejša sklenena.

Ker je Jožef Marijo v svojo ženo imel, je bil tudi za očeta njenega sina spoznan, to je, kakor oče tistega je bil časten, kateri ni imel družega, kakor nebeškega Očeta. Jožef je bil sicer le rednik Zveličarjev, pa kako lepo je tistega rediti, kateri ves svet preredi! Je bil le varuh svojega Gospoda, pa kako imenitno je tistega varovati, kateri je škit in močna bramba zoper vse sovražnike! *Kdor svojega Gospoda varuje*, pravi Modri, *bo čast dosegel*. Te časti mu pa niso le tisti skazovali, ki so ga le imenovali očeta tega tolicelega Sina, temuč tudi ona, ki je tega Sina od Boga prejela. Tudi Zveličar sam mu je skazoval očetovsko čast, ker ga je kakor svojega očeta spoštoval, se mu kakor svojemu očetu podvrgel in mu ravno tako otročje udan bil, kako je Jožef po očetovsko zanj skrbel. To je tudi tista posebna čast, katero je Jožef od Boga prejel. Ko bi bil on, kakor Davidov sin, vse kraljestvo svojega očeta podedoval, bi njegovo veličastvo ne bilo toliko, kakor ga je zdaj prejel. David kralj je prihodnjega Odršenika svojega Gospoda imenoval, Jožef pa sme novorojenemu Zveličarju reči: „Moj sin!“ Kolika čast je to, Gospoda vsih gospodov, Kralja vsih kraljev svojega sina imenovati!

Kaj pa je sv. Jožefa tolike časti vrednega storilo? Njegova ponižnost in strah božji, s katerim je bil navdan. Nad njim se je spolnilo, kar Modri govori: *Gospodov strah je začetek vse modrosti in pravice; le on je srečen, kateri se Gospoda boji in se pred njim ponižuje; le ponižnim daje Bog svojo gnado, napuhnežem pa zoperva*. In ravno to je, kar današnji dan noče nihče več umeti in si k sreči vzeti. Take božje časti, povikšanja božjega nihče več ne čisla, — in marsikdo še tiste zasmehuje in zaničuje, kateri svojo čast samo v gnadi božji, v nedolžnem, lepem življenju, — v strahu božjem iščejo. Samo pred svetom želiš velik biti, le pri ljudeh sloveti; na prijaznosti božji, ktera se le s ponižnostjo in pobožnostjo zadobi, ti je malo ležeče. Ravno zato tudi nikoli prave in stanovitne časti ne

dosežeš, ker želiš le pred ljudmi velik biti, ne pa pred Bogom. Le poslušaj, kaj ti Zveličar na to pravi: Če pri krivičnem blagu nisi zvest, kdo ti bo pravega zaupal? Če za senco nečimerne časti letaš, kako boš pri Bogu pravo čast našel? Če ti je čislanje sveta bolj kakor milost božja mar, kako boš pri Bogu obstal? Če se toliko za posveten sedež trudiš, kako ti je mogoče na unem boljšem svetu kaki sedež najti? Ni ne, kristijanje, tam prave časti, ker ni strahu božjega, ker ni ponižnosti. *Kdor se povikšuje, bo ponižan, kdor se pa sam ponižuje, bo povikšan.* Bog le na tiste gleda z dopadanjem, kateri se njega bojé, kateri v njegovih očeh vedó majhni biti. Pa tudi v večnosti bo le tiste povikšal, kateri mu tako rekoč povračujejo čast, katero zdaj od njega prejemajo. Tako je tudi Jožef storil; zvesto je spet Bogu čast dajal, katero je bil od njega prejel. Častil ga je z živo vero, trdnim zaupanjem in z gorečo ljubeznijo.

Le tako, pravi sv. Avguštin, Boga častimo, če ga za tistega spoznamo, kateremu samemu vsa čast in hvala gre. Zato je tudi Jožef svojega Boga s tem častil, da je veroval, kar še videl ni. Ni še videl, kar mu je angelj od Marije povedal in vendar je verjel, da je to, kar je v nji spočetega, od svetega Duha. Ni še videl, v kaj je Sin namenjen, ktereга bo Marija rodila, in vendar je veroval, da bo ta Sin Najvikšega svoje ljudstvo od grehov ozdravil in rešil. Ni še mogel v detetu Sinu božjega spoznati, ker je dete videl, ki je bilo majhno in slabo, ki je kakor drugi otroci jokalo, ktereга je moral pred sovražniki skrivati, ž njim v Egipt bežati, in vendar je veroval; da je on tisti Gospod, kateri, kakor Izaija govori, *nebo v svoji roki tehta.* O, kdo ne bo strmel nad njegovo toliko vero?

Jožef je Boga tudi s tem častil, da je takrat v njegovo pomoč zaupal, ko mu jo je najbolj odtegoval. Kolikrat bi mu bilo vse sree upadlo, ko bi bil imel manje zaupanje v božjo pomoč. Kolikrat se je videlo, kakor da mu je Bóg samo zato tako imenitno opravilo izročil, da bi ga bil potem bolj njemu samemu, njegovi lastni slabosti prepustil. In vendar je Jožef tudi v sredi britkosti mirno v Boga zaupal, je tudi takrat svoje oči vanj obračal, ko se mu je tako rekoč skrival in umikoval. Ne upade mu sree, ko Herodež divja in velí vse otroke okoli Betlehema pomoriti, tudi takrat ne omahne, ko mora z Detetom po težavnem potu neutegoma na Egiptovsko bežati; nič ne toži, dasiravno mora med nevernimi Egipčani prebivati; ni pobit ne klavern, dasitudi mora sebi in svoji družini s težkim delom in potnim obrazom vsakdanji kruh služiti. Ne zdihuje po pozemeljskem plačilu za svoje toliko trpljenje, ker nič družega ne upa, nič

druzega ne želi, kakor Boga in njegovo milost, ker ni nič družega, kador njega samega hotel v plačilo imeti. Kristijanje! komu ni tako trdno nepremakljivo upanje vseč?

Jožef je Boga tudi s tem častil, da ga je z vsemi svojimi deli ljubil, ker je vse, kar je moral storiti in trpeti, storil in trpel iz ljubezni, ki jo je do svojega Zveličarja imel. Ko ga je kraljevemu meču, s katerim ga je ošabnost hotela umoriti, skrbno odtegnil in v nepoznano deželo odpeljal, je bila le ljubezen, ki ga je neprestrašenega delala in mu vse težave sladila. Ko ga je povsod tako ljubeznjivo vodil in varoval, ga je sama ljubezen tako skrbnega in čuječega delala. Ko ga v Jeruzalemu zgubi, je le ljubezen, ki po njem žaluje in ga tako neutrudeno tri dni išče. Ko ga spet najde, je le ljubezen, ki se ga veseli. In ko mu kaj ukaže, je le ljubezen, ktera se iz vsega srca njegovi neskončni ponižnosti podvrže.

Tako je Boga Jožef častil in tako ga moramo tudi mi v vseh rečeh častiti. Tudi mi smo od Boga prejeli visoke resnice sv. vere, vesele oblube upanja in neizrečeno veliko znamenj njegove ljubezni, za kar smo vso čast in hvalo in nasprotno ljubezen dolžni. Ali imaš tisto živo vero, s katero smo Boga častiti dolžni? Ali ravnaš vse svoje misli, želje, besede in dela po svoji veri? Glej, ti veruješ, da je Bog tvoj Oče, ali si pa tudi prizadevaš, njegov dobri otrok biti! Ali želiš Boga svojega Očeta zmiraj bolj spoznati, njegovo voljo natanko spolnovati? Glej, ti veruješ, da človek sam iz svoje moči nič dobrega storiti ne more, da je brez Jezusa in njegove gnade od trte odčehnjena mladika, ki nič več grozdja ne rodi; ali pa zdihuješ tudi nad to svojo znotranjo slabostjo in nezmožnostjo? ali prosiš Boga neprenehoma za njegovo sveto pomoč? ali prejemaš večkrat in vredno sveta zakramenta? Ali si prepričan, da kakor slepi po temi tapaš, če v luči vere ne hodiš? Ali poslušаш rajše nauke sv. vere, ki jih je učila večna resnica, kakor nauke sveta, ki sam sebe in druge goljufa in zapeljuje? Bog hotel, da bi vest tukaj nikomur nič ne očitala!

Kje je pa tisto upanje, s katerim moramo Boga častiti? Ali ne staviš večkrat večega zaupanja v slabega človeka, kateri je danes, jutri pa ga več ni, kakor v ramo vsegamogočnega Boga, kateri ti iz vsake stiske in zadrege pomagati zamore? Ali ne godrnjaš večkrat nad Bogom, če te s kako časno nadlogo obišče, — če tvojih posvetnih želja ne spolni? Ali ne terjaš že tukaj na svetu od njega plačila za kako dobro delo, dasiravno upaš večno življenje, kjer bo Bog vsakemu po zasluženju, — kjer bo vsako dobro delo, kjer bo

že kozarec mrzle vode obilno povrnil? Kako boš tedaj s takim slabim upanjem Boga častil?

Kje je pa zadnjič tista ljubezen, s katero Bog hoče od nas časten biti? Ali kraljuje Bog v tvojem srcu? Ali ni kaj drugega v njem, za kar ti je bolj mar, kakor za Boga? Ali si pripravljen, iz ljubezni do Boga vse — tudi najljubše na svetu zapustiti? Ali si pripravljen, si rajše oko izruvati, roko in nogo odsekati, — življenje celo zgubiti, kakor Boga s katerim grehom razžaliti? Ali si pripravljen, iz ljubezni do Boga vse križe in nadloge, uboštvo in bolezen, zasmehovanje, opravljanje, obrekovanje in preganjanje voljno prenašati? Ali so tvoja dela vsa takšna, da morejo Bogu všeč biti? Ali premaguješ svoje hudo nagnenje in poželenje? Ali se ogibaš tistih krajev, tistih zapeljivih ljudi, kateri bi ti utegnili nevarni biti? Ali se poteguješ za božjo čast in dobro ime svojega bližnjega, kadar si med takimi ljudmi, ki nevernikom enako kvantajo, svete reči zaničujejo, svojega bližnjega opravljajo, — ali se ne bojiš ljudi bolj, kakor Boga? Če na vse to z dobro vestjo odgovoriti zamoreš, smeš reči, da Boga s svojo ljubeznijo častiš.

Častimo tedaj tega velikega svetnika in prijatelja božjega, sv. Jožefa! Častili ga pa bomo, če njegove prelepe zglede posnemamo; živimo v strahu božjem, ponižujmo se pred božjim obličjem, bodimo majhni v svojih očeh; imejmo živo vero v Boga in v vse, kar nam je razodel in ravnajmo vse svoje misli, želje, besede in djanja po nji; zaupajmo trdno v veselih in žalostnih prigodbah v Očeta v nebesih, ker on skrbi za nas; imejmo gorečo ljubezen do Boga in bodimo pripravljeni zavolj njega vse zopernosti, ko bi nam še tako težko djale, na poti zveličanja premagati in se skrbno vsacega zadovoljnega greha varovati, ko bi nas še tako mikal in nam še toliko veselja obetal, ker le oni Boga ljubi, ki njegove zapovedi spolnuje. Priporočujmo se pa tudi sv. Jožefu v svojih dušnih in telesnih potrebah; on je ženin Marije in rednik Jezusa Kristusa; kogar sv. Jožef ljubi, njega bo tudi Marija, njega bo tudi Jezus ljubil.

Sveto družino, Jezusa, Marijo in Jožefa bi danes rad v vsako krščansko hišo poslal; vsakemu očetu bi rad očeta Jožefa, vsaki materi mater Marijo, vsakemu otroku bi otroka Jezusa v svetosti in pobožnosti posnemati priporočil in nebesa bi že tukaj na svetu imeli, nebesa pa tudi v večnosti, kjer bi se tudi na naših glavah tista prelepa krona blesketala, katero je včlovečeni Sin božji Jožefu,

svojemu skrbnemu redniku in zvestemu služabniku milostljivo dodelil. Jezus, Marija in Jožef! vam se v življenju in smrti priporočimo! Amen.

† Josip Rozman, dekan.

Peta postna nedelja.

I. Šesta beseda Jezusova na križu.

Dopolnjeno je! Jan. 19, 30.

Nekega zimskega večera že pozno slonel je nek človek pri oknu in čutil v svojem srcu nepopisljivo veliko žalost. Obupno se ozira zdaj proti jasnemu nebu, zdaj tje po snežno-pobeljeni zemlji, na kateri si je mislil, da ni nesrečnišega človeka mimo njega. Zlasti se milo razjoka, ko se ozre tje proti domači cerkvi in proti pokopališču, ki je okrog nje. Čedalje tužniše mu prihaja pri srcu, čedalje glasnejši in milejši so obupni zdihljeji in klicji, ki se vzdigujejo iz njegovih užaljenih prs. Kaj pa je bil vzrok tolike njegove žalosti? Vzrok te neprenesljive žalosti je bila notranja bolečina pekoče vesti; kajti živo se spominja svojih otročjih let, nedolžne mladosti ter tiste odločilne dobe, ko je bilo tudi njemu, takrat še čvrstemu nepopačenemu mladeniču, na izbér dano: voliti si desno pot čednosti, ali pa kreniti na levo — v hudobijo in nesrečo. Pa oh, — kakor toliko mladeničev, zmotil se je bil tudi on! Ni namreč hotel hoditi po poti čednosti, kakor so ga tolikrat prosili njegovi dobri starši, tolikrat opominjali skrbni učeniki! — In ko mu zdaj pred oči stopijo kakor visok hrib vse hudobije in pregrehe, vsi zgubljeni dnevi, vse z grehom zapravljene ure — in se mu dozdeva, kakor bi tam na bližnjem pokopališču videl že izkopan in odprt svoj lastni grob, kakor bi slišal mrtvaški zvon zvoniti — prav sebi, in kakor, da je že pri sodbi božji obsojen v večni ogenj; tedaj se začne kakor otrok milo jokati. „O zgubljeni čas,“ jame zdihovati, „povrni se! o mlada leta vrnite se! O pridi zopet nazaj, rajski čas moje nedolžnosti; povrni se najsrečnejši dan mojega življenja, angeljski dan mojega prvega obhajila! O pridi, pridi, blaženi čas, da si drugače izvolim, da še enkrat, pa drugače začnem!“

Dalje ne more, goste debele solze mu kapajo po nagrbančenem licu doli poleg goste sive brade — — in zaželena mladost se mu povrne! Zbudi se namreč, kajti vse to, kar sem povedal, so bile le hude sanje njegove. Še je bil mladeneč, pa srečen, blag mla-

deneč, ne tak obupen starec, kakor se mu je sanjalo. Pa sanje mu niso bile zastonj, ampak svoj živi dan je hvalil Boga, da ga je obvaroval na pravi poti v tisti nevarni dobi, ko se jih največ zgubi.

Predragi brat in sestra v Kristusu! Kar se je temu mladenču le sanjalo, to bo enkrat resnično nad vaju prišlo — konec življenja! Mrtvaški zvon bo nekega dne žalostno zapel in ljudje bodo rekli: ta in ta je dokončal ali dokončala svoj zemeljski tek! In takrat bo duša že pred seboj videla vse svoje življenje in bo neizmerno vesela ali pa neizmerno žalostna. Glejte kako kratka je beseda „konec“, pa kako različen pomen ima! temu pomeni nebesa, onemu pekel! — Pa bolje bomo to razumeli, ako premislimo in, kakor po navadi, tudi nase obrnemo šesto Jezusovo besedo na križu, besedo, ki jo je izgovoril že prav ob koncu svojega življenja: Dopolnjeno je!

I.

„Dopolnjeno je!“ — Kaj pa, kaj? kaj je dopolnjeno? Dopolnjeno je neizmerno težavno in veliko delo našega odrešenja. Veliko truda, veliko potu, celo krvavega potu je bilo treba, predno je bila končana dolga s trnjem posuta pot od betlehemskega jaslca do zadnjega izdihljeja na gori Kalvariji. Kdo bi mogel pač vse naštet, kar je Jezus storil, ali celo to, kar je pretrpel? Ves svet, pravi evangelij, bi ne imel prostora za bukve, ki bi bile napolnjene, ko bi bilo vse popisano, kar je Jezus govoril in storil. Vendar vsaj nekoliko si poskušajmo ob kratkem danes pred oči postaviti, kaj je Jezus za nas storil in kaj je trpel na zemlji.

a) Kadar dobrega ubogljivega otroka starši kam pošljejo — po imenitnih opravkih, že od daleč vpije, kadar pride nazaj, že pred vratmi veselo kliče: „Sem že storil, vse sem opravil, kar ste mi bili naročili.“ Tako nekako se mi zdi — če mi je dovoljena primera — je tudi nedolžno Jagnje, edinorojeni Sin Boga Očeta, ko je vse prestal ter pretrpel še zadnjo prebitko bolečino — hudo žejo, naznanil nebesom in zemlji, da je vse dopolnjeno. „Kadar je bil tedaj Jezus jesuha vzela, piše sv. Janez, je rekel: dopolnjeno je!“

Po pravici je smel tako reči svojemu nebeškemu Očetu, tako klicati vsemu človeštvu. Kako natanko je vselej spolnoval voljo svojega nebeškega Očeta! Sam pravi: „Moja jed je, da storim voljo tega, kateri me je poslal in da dopolnim njegovo delo!“ (Jan. 4, 34.) — Takrat, ko je nebesa zapustil in se včlovečil je po besedah sv. pisma rekel: „Glej, pridem, da storim tvojo voljo!“ In zdaj, predno umrje, pové svojemu Očetu, da jo je spolnil. In kako natanko! Njegove

misli in želje bile so vedno pri nebeškem Očetu; njegove besede so bile tako modre vselej in tako premišljene, da ga niso mogli v besedi vjeti tudi njegovi najhujši sovražniki, čeravno so ga povsod zalezovali; in vse njegovo djanje je bilo tako sveto, da mu tudi najmanjšega greha niso mogli očitati. Zgled je bil vseh čednosti vseh popolnosti.

Kjer koli ga vidimo, se mu moramo le čuditi in se ne moremo zadosti načuditi. Poglejmo ga v materni hišici v Nazaretu. Sv. pismo nam sicer o tej dobi le prav malo pové ter le to-le omeni: „*Bil jima je (Jožefu in Mariji) pokoren; rasel je v modrosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.*“ Pa v teh kratkih besedah je tudi vse povedano; kajti prepričajo nas, da ni nikdar v najmanjši reči žalil svoje Matere in rednika, marveč vsako željo jima urno in radovoljno spolnil. Prepričajo nas pa tudi te besede, kako je svojo večno modrost in neskončno svetost polagoma razodeval, da se je od dne do dne lepše svetila ter je od prvega trenutka svojega zemeljskega življenja v zgledu kazal, kar je pozneje z besedo učil.

Ko je očitno med svet stopil in učiti začel, vidimo vse njegove poti zaznamovane s čudeži in dobrotami. — Ubogim svatom spremeni vodo v vino, da jih razveseli in da ne pridejo v neljubo zadrego; vsakovrstne bolnike, odkodarkoli in kadarkoli mu jih pripeljejo, ozdravlja; lačne čudežno nasituje; hudobne duhove izganja; celo mrtve k življenju obuja, da utolaži jokajoče sorodnike; grešnike obiskuje, jé ž njimi ter jim grehe odpušča in nebeško tolažbo vliva v njihova ranjena srca; otrokom, ljubi nedolžnosti, roke poklada na glavo in jih blagoslavlja. Ob kratkem nam pové sv. evangelij: vsim je dobrote delil, kamor je prišel.

Posebno pa je Kristus od svojega nebeškega Očeta povelje dobil, učiti, da spozna ves človeški rod pravega Boga in večno življenje. — Tudi to težko delo je sprejel in zvesto spolnoval do zadnjega zdihljeja. Če tudi so bili ljudje in celo njegovi učenci tako počasni v veri, se vendar ni naveličal razlagati nebeških resnic. Učil je vse ljudi brez razločka, otroke in odraščene, revne in bogate, jude in nevernike. Učil je v puščavi, na polji, na morji, na ulicah, v tempeljnu, po hišah, pri mizi, pri grobu Lazarjevem, — še s križa! — Učil nas je vse, kar nam je treba za večno zveličanje; učil nas je z besedo in z zgledom celo življenje in zlasti še takrat, ko je umiral na križu, najlepših čednosti, posebno ponižnosti in krotkosti, ter je sam rekel: „*Učite se od mene, jaz sem krotek in iz srca ponižen!*“ In ne le za čas svojega zemeljskega življenja je poskrbel, marveč za

vse čase do sodnjega dne, ker je vstanovil šolo resnice za vse ljudi, — sv. cerkev, kateri je tudi izročil vse milosti in obljubil pri njej ostati do konca sveta.

Lahko je tedaj Zveličar zdaj na večer svojega presv. življenja glasno zaklical: „*Dopolnjeno je!*“

b) Prav posebno pa velja ta beseda o njegovem preobilnem trpljenju. Saj človek se tako še raje spominja trpljenja, kakor pa veselja, zlasti ko je prestano. Smemo si misliti, da je bilo tudi pri Jezusu tako, tembolj, ker je bilo v njegovem življenju toliko grozovito velikega trpljenja, pa tako malo veselja. Zdaj, ko se bliža njegov zadnji trenutek, zdaj mu prav živo pred oči stopijo vse težave in britkosti, ki jih je imel v toliki meri prenašati od revnih jaslic v mrzlem hlevcu do trde postelje lesenega križa, kjer zdaj umira. Koliko trpljenja vidi precej v prvih otročjih letih, koliko težkega dela v mladeniških letih; in kako obteževano mu je bilo zlasti učenje! Nekteri ga res niso mogli umeti, drugi pa niso hoteli razumeti, ampak so mu vedoma nasprotovali in v neveri ostali. Celo kamenjati so ga hoteli; pa on se jim umakne, ker še ni bila njegova ura prišla.

Koliko je pa Zveličar potlej trpel, ko je prišla njegova ura, ko se je približal zadnji teden njegovega življenja, in zadnjega tedna zadnji dan ter zadnjega dneva zadnje tri ure; tega se imate priložnost prepričati sleherni postni čas. Tudi letošnji post smo premišljevali Jezusovo trpljenje, — zdaj se že koncu bližamo, zato pravi umirajoči Zveličar: „*Dopolnjeno je!*“ — Res je; judje so vse poskusili in storili, kar so vedeli; zdaj si ne morejo več nobene bolečine izmisliti, da bi mu jo še prizadjali, nobene sramote, s katero bi ga še obkladali. Njegovo telo je že vse ranjeno in razboleno; noge in roke so že prebite z ranami, ktere so se v treh urah grozovito razširile; glava je od trnja razbodena, obraz s pljunki in krvjo pokrit, jezik žeje sožgan, kot črepinja suh, vse, vse je v bolečinah. Pač njegovo presv. Srce je še celo, še ni prebodeno s sulico, ker to se ima zgoditi še le po smrti; a kaj pomaga, ker je prazno — krvi in tolažbe prazno! — Zdaj je že vse prestal, kelih trpljenja je do dna izpil, zato zdaj zakliče: „*Dopolnjeno je!*“ Poglej, o človek! hoče reči, poglej zdaj name! poglej me v zadnjih bolečinah; zdaj, zdaj bo ugasnilo moje življenje, že počasno kapljejo zadnje kaplje moje krvi: vse je dopolnjeno! O človek, za te sem vse to storil, za te vse daroval, da sem spolnil voljo svojega Očeta. Dopolnjeno je, vse sem rad storil, vse z veseljem storil, ker sem storil iz ljubezni do tebe, moj sin, moja hči! O da bi hotel tudi ti me ljubiti, ker sem te jaz toliko ljubil,

ljubil do konca! Odrešenje je dovršeno, studenec milosti je odprt; pridi in zajemaj!

II.

Kadar pride naša poslednja ura, takrat bo tudi za nas vse dopolnjeno. Vendar vse drugačen pomen bo imela beseda *dopolnjeno* je v ustih pravičnega kristijana in v ustih nespokornega grešnika.

a) Predno vam razložim, kakšen pomen bo imela ta beseda v ustih nespokornika, poslušajte eno dogodbo.

V neki vasi na Gorenjskem je živel sin kmetijskih staršev. Postave je bil sicer močne in čvrste, srca pa je bil spridenega. Bil je namreč tistih eden, ki zvečer navadno ne pridejo k rožnivencu, ki noči ne obračajo v počitek, za kar jo je Bog vstvaril, ampak v greh, ki zlasti predrzno skrunijo nedelje in praznike: z eno besedo, bil je ta zbegani mladeneč tistih eden, ki imajo srce vse gnjusno in sprideno, možgane s pijačo vse omamljene, usta vedno polna blata umazanega nečistega govorjenja in preklinjevanja, ki so povsod zraven, kjer jih treba ni, nikjer pa, kjer bi morali biti; eden izmed tistih, ki bi bili še za med divjake predivji, nikar še za med kristijane. — Pa kaj se zgodi? Nekega dne ga dobijo mrtvega — ubitega! Prsi, v katerih je bilo njegovo grešno srce, bile so mu razhojene in potrte, vsa razbita in razmesarjena so mu bila usta z jezikom in čeljustjo vred, préd orodje toliko grdih besedi in toliko pohujšanja itd. Nočem dalje popisovati žalostne podobe, le toliko povem, da ljudje so vsi preplašeni rekli: „Oh kaj bo pa za dušo njegovo!? Brez sv. zakramentov je umrl, nepreviden; kakoršno življenje, taka smrt!“ Tudi ne bom pripovedoval, kako so žandarji morilcev iskali in kaj se je potlej godilo, temuč le še nad nesrečnim mrličem zakličem Jezusovo besedo: „dopolnjeno je!“ Nagajivec, ki ni bil nikdar ugnan, zdaj v grobu počiva; surovež, ki je bil strah in nadloga ne le domačim, ampak še drugim vasem, je zdaj utihnil; telo, ki si je toliko grešnega veselja in vživanja privoščilo, je zdaj jed črvov: dopolnjeno je! A tudi sodba je že izrečena: zastonj je živel! Pa ko bi bil zastonj živel, bi se dalo še prenesti, toda pred neskončno pravičnim Bogom ni nič zastonj; svetniki bodo za sveta dela prejeli večno plačilo, nespokorni grešniki pa bodo vekomaj kaznovani brez upanja kakega polajška.

Pa poslušajte še en zgled iz davno preteklih časov. Sv. Marjeta Kortonska se je bila v mladih letih zapletla v grešno znanje ter je že devet let hudobno živela in še ni mislila na pravo pokoro. Nekega dne pa gre njen zapeljivec daleč od doma, a nazaj ga ni več; čez nekoliko dni pride njegov psiček sam domu ter cvili in vleče Marjeto za obleko, češ, naj gre ž njim. Deklica gre in pes jo pripelje v samotni gozd, kjer poleg pota najde z dračjem pokrito, ranjeno in že vse črvido truplo nesrečnega zapeljivca. Lahko si mislite, kako grozovito se je prestrašila pri tem pogledu. S presunljivim glasom

zavpije; „O nesrečni! kje je pa duša tvoja?“ Več ne more spregovoriti. O prav imaš, zapeljana deklica, da tako kličeš; jaz pa še pristavim Jezusovo besedo: *dopolnjeno je!* Ko je bila mera grehov napolnjena, mera milosti božjih spraznjena, je bil zlobnež klican pred sodbo božjo in pač je opravičeno obupno vprašanje: kje je pa duša njegova!?

Norostna mladina, izreci za menoj tudi nad tem mrličem prav počasi besedo „dopolnjeno je!“ in stori, kar je storila Marjeta Kortonska, ki je od tega trenutka vse drugačno življenje pričela ter si je nakladala do konca svojih dni tem večja pokorila, čem več je pred Boga žalila; postala je velika svetnica spokornica.

b) Pa pustimo tužni pogled tacih mrličev in pojdemo raje v hišo, kjer z mirnim srcem in veselim obrazom umira pravični. — Pojdemo k smrtni postelji pobožne matere. Veliko se je trudila v svojem življenji za se in za svoje, veliko je skrbela za svoje zveličanje in za zveličanje svojega moža in svojih otrok: zdaj pa je vse dopolnjeno! Še enkrat skliče svojo družino in jej daje zadnje nauke in zadnja naročila — in potlej izdihne svojo blago dušo. Vsi, kateri so poznali njeno življenje, govorijo: „Blagor se jej; kako lepa smrt!“

Enako lepa in genljiva je smrt poštenega gospodarja. Pred več leti se je pobožni grof Friderik Stolberg pripravljal za smrt. Jokaje v zadnji boleznini obstopi žalostna družina njegovo smrtno posteljo, on pa jih mirno tolaži: „Otročiči, ne žalujte; meni je prav dobro. Glejte otroci, lep čas sem živel, 70 let, kaj hočete več? Bog vé, kako imam rad vas in vašo mater; pa vendar zdaj rad grem; če me pa Bog hoče še tukaj pustiti, je tudi prav.“ Veliko je delal ta blagi grof za se in za druge; kako veselo zdaj lahko govori s svojim Zveličarjem: „dopolnjeno je!“

Lahko bi vam pokazal še mnogo zgledov tudi izmed mladega sveta, da bi videli, kako lepa in vesela je smrt nedolžnih mladenčev in devic, katero sv. Duh sam hvali z besedami: „*Zgodaj je končal, pa je spolnil veliko let; zakaž njegova duša je Bogu dopadla*“ (Modr. 4, 13.) Pa ponavljati bi moral, kar že tako veste iz življenja svetnikov n. pr. sv. Alojzija, Stanislava itd.; tudi smem prepričan biti, da že iz tega, kar sem vam zdaj povedal, jasno razvidite, kaj pomeni ob koncu življenja beseda „dopolnjeno je!“ v ustih nespokornika in kaj v ustih pravičnega.

Pravični se namreč veseli, da je dokončano vse trpljenje; zlasti se veseli, da je zdaj konec dušne vojske, da za naprej ne bo nikdar več v nevarnosti Boga žaliti ker s smrtjo prenehajo vse skušnjave in se prične plačilo srečne zmage. Hudobni pa žaluje, ker zdaj vse

mine, na kar je tako strastno navezoval svoje srce: po krivici pridobljeno bogastvo, nezasluzena cast, grešno veselje, vse je proč; grešni tovariši, zapeljivi prijatelji, nezmerno vživanje jedi in pijače, vse gre v kraj; nikoli ni imel zadosti greha po dnevi in po noči, a zdaj je vse proč: dopolnjeno je!

Pa nikar ne misli, mladi sprideni razuzdani svet, da bo ta glas še le na stara leta zagrmel na tvoja gluha ušesa! Oh ne; čeravno si še tako mlad, tako mlada, vendar ti že danes lahko pride ločitve grenka ura, ko bo treba reči: Z Bogom oče, z Bogom mati, ki sem vas tolikrat žalil, ki sem bila kriva toliko vaših solz! — z Bogom grešni in zapeljivi tovariši, roparji nedolžnosti, delajte pokoro; oh zame je že čas potekel, — vse je minulo. — dopolnjeno je, — umreti bo treba, še danes, še nocej! — oj z Bogom nečimerna obleka, ki si mi bila tolika zmotnjava in za druge tolikrat spodtika, — meni je prešlo veselje za nepotrebne mreže in nečimerno lepoticje, — za me je le še črni mrtvaški prt, — znabiti že danes, še nocej!

Pač nam bo koristno vsim, ako nam ta Jezusova beseda in njen pomen nikdar ne zgine iz spomina, ker večno so resnične besede sv. pisma: „*Pri vsih svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči, in vekomaj ne boš grešil*“. (Prid. 7, 40.) Amen.

II. Nevarnost mlačnosti.

Jezus se je skrtil. Jan. 8. 59.

„*Jezus Kristus je prava luč, ki razsvetli vsakega človeka*“, (Jan 1, 9.) Pa kdor se tej luči ne da razsvetliti in ogreti, ta ostane mrzel in tava po tami. Ker je v našem življenju toliko nevarnost in zaprek, ni mogoče, da bi prišel v nebeško domovino, komur ne sveti to nebeško Solnce. Zato so zlobni judje v današnjem evangeliju živa podoba nesrečnega grešnika, od kterega Jezus beži, kteremu se Jezus skrjuje. Ali kakor solnce v pozimskem času in kadar se skrjuje za oblake, čeravno še sije na nebu, nima prave moči in ko bi dolgo tako ostalo, bi moralo polagoma vse otrpneti; tako se je bati tudi najhujših nasledkov mlačnemu, kteremu sicer še sije solnce milosti in ljubezni božje, toda tako slabotno, da ga utegne tudi kmali zapustiti. Mlačni kristijan je v veliki nevarnosti večnega pogubljenja: ker iz malih tako lahko pride v velike grehe. To vam želim danes pojasniti.

Najprej treba, da veste: kateri kristijani so mlačni. Kdor je v smrtnem grehu, tak ni več mlačen, on je že mrzel. Kdor stori kak majhen greh iz človeške slabosti ter ne privolji popolnem vanj, ta tudi ni mlačen. Saj brez prav posebne milosti se človek ne more ubraniti v vsem življenji vsakega, tudi najmanjšega greha. Bog dopusti, da vsak — tudi najsvetejši (razun preč. device Marije) — še kaj zagreši na svetu, zato, da se tem bolj poniža, da prosi Boga pomoči in da se potlej toliko bolj varuje. Tedaj človek, ki iz slabosti kak majhen greh stori, pa ne prav radovoljno, tak ni mlačen. Kdo pa je tedaj?

Mlačen je tak, ki pogosto ponavlja majhne grehe in to prav radovoljno; n. pr. če živi v majhnih prepirih, v nejevolji, je večkrat malo nezmeren, se kaj zlaže, kaj malega zakolne, je radovoljno razmišljen pri molitvi itd. Takega mali grehi nič ne skrbе, le velikih in smrtnih grehov se še boji, da bi ne prišel v pekel. In ravno tak je v nevarnosti, da se pogubi. A zakaj?

a) Iz malega zraste veliko; iz majhnih grehov pridejo veliki. Se ve da, ko bi bil človek železen ali kamenit, ali ko bi imel samega sebe popolnem v lasti, potlej bi ne bilo take nevarnosti. Ne ganila bi ga vsaka reč; in lahko bi ukazal sebi: če tudi majhne grehe storim, pa velikih ne bom, tú je meja, naprej ne pojdem. A človek ni železen, in kamenit, in tudi nima vselej samega sebe v oblasti! Kdor je vaje majhnih grehov, in se jih nič ne ogiba in ne skrbi, da bi se jih odkrižal; ta bo polagoma prišel v velike grehe, da še sam ne bo vedel, kdaj in kako! N. pr. kdor je vaje majhne jeze, prišel bo po časi v sovraštvu. Kdor se navadi krasti majhne reči, ne bo ostal pri tem, nego začel bo krasti večje reči. (Spominam le onega, ki je ukradel šivanko, pa ga mati ni posvarila in kaznovala za časa, in je potlej na vislicah končal svoje življenje!) Kdor goji do druge osebe le malo pa radovoljno grešno nagnenje, vdal se bo kmalu velikim pregreham. — To je tako. Mali grehi, ki jih je človek vaje, oslabé dušo, in njene moči; in ko pride huda velika skušnjava, se človek ne more ustavljati in — konec je smrtni greh! Barka se potopi, če je v njej mnogo kamenja; pa tudi če je mnogo peska. Barka se potopi sčasoma, če tudi le pri enem kraju pušča; polagoma se bo nabralo polno vode! Bolnik opeša, če mu tudi le po malem kri teče — v dolgem času mu je izteče mnogo. Enako se godi človeku, ki se majhnih grehov ne varuje, tak zgublja vedno bolj duševno moč, da mu je sednjič zmanjka; ena huda skušnjava ga pogrezne v smrtni greh!

b) Hudi duh zvijačno dela, da bi človeško dušo vjel. Če vidi koga, ki se smrtnega greha boji, ne zapeljuje ga takoj v velike pregrehe — tako neumen ni! Saj vé, da bi se s početka tak človek grozil, in bi se greha varoval! A hudič ga skuša zvezati z enim lasom najprvo, potlej z nitjo, nato z vrvice, dalje z vrvjo, naposled z verigo! To je: zapeljuje ga v prvo v prav majhne grehe, naj jih človek dela brez strahu, prav radovoljno, da se jih privadi. Pozneje ga nagiba in moti v večje grehe, in vedno le v večje itd., dokler ga ne pripravi tako po stopinjah do smrtnega greha, ter ga dobi v svojo oblast! V začetku n. pr. čuti kdo v sebi le neko nagnenje do druge osebe; morda je to le nekaka uljudnost, ali pa hvaležnost zaradi kake reči; ali pa zaradi njenih dobrih lastnosti. A potlej pridejo nepotrebni pogovori, razne norčije, darila . . . da ga slednjič satan popolnoma vjame v zanjke, katerih se precej v začetku ni hotel ogibati. Storjen je smrtni greh! A ko je satan dobil prvo zmago, noče počivati, ampak zapeljuje ubozega grešnika, da bi se zdaj privadil še smrtnih grehov, kakor je bil pred vaje malih. In zgodilo se bo takemu, kakor igralcu. Ko ta že mnogo zgubi, ne mara nič več, ampak strast ga vsega oslepi, da pogubno igro nadaljuje in pravi: Naj gre pa še to, ko je šlo že drugo! In tako zgubi ves svoj denar! Tako ravna hudobni duh tudi pri vseh drugih grehih; iz majhnih pripelja grešnika do trdovatnosti — do pekla!

c) Mnogi nočejo Boga popolnem zapustiti s smrtnimi grehi. Hočejo za Jezusom hoditi, a le od daleč; in tedaj ne marajo nič za majhne grehe. Ali takim se rado zgodi kar se je zgodilo sv. Petru. On ni zapustil Gospoda, a šel je le od daleč za njim. In ko je prišel v hišo Kajfovo, ga je iz strahu trikrat zatajil. — Enako se lahko zgodi tudi mlačnim dušam. Ako se namreč zvesto in tesno ne oklenejo Gospoda, se bodo čedalje bolj odstranjevale od njega. Čedalje bolj takim zginja tančnost in ostrost vesti; iz sreca beži strah božji, prejšnja gorečnost se ohladi in v skušnjavi ima hudič lahko zmago!

d) Pa ne samo, da vsled vednega ponavljanja majhnih grehov opeša dušna moč: nego tudi Bog taki mlačni duši odvzame posebno pomoč, ki bi ga sicer ubranila smrtnih grehov. Taka posebna pomoč je namreč potrebna vsakemu, ki hoče ohraniti milost božjo v sebi. Sv. cerkev namreč pravi v Tridenškem zboru (sess. 6 can. 22.): „*Izobčen bodi, kdor bi trdil, da more opravičeni brez posebne milosti božje ostati v začetni pravičnosti!*“ Le navadna pomoč božja nam tedaj ne zadostuje; treba nam je nenavadne, posebne podpore od Boga! In to posebno milost Bog odvzame mlačnežem in tako se brez

nje lahko pogubé. Kdor je skop do Boga, je tudi Bog do njega. Kdor dá Bogu le toliko, kar prav prav mora biti, tudi Bog ne bo dal njemu posebne pomoči. „Kdor pičlo seje, bo pičlo žet,“ (II. Kor. 9, 6.) velja tudi tukaj. Bog mu bo dal le navadno milost, a ne posebne — in tako človek ne bo mogel stanoviten ostati. — Majhni grehi, ki jih človek radovoljno dela, so kakor hraste; kakor te obraz ogrdé, enako taki grehi ogrdé dušo — ona postane Bogu zoperna in Bog je tedaj ne objema več s svojo ljubeznijo. In tedaj duša ne nahaja več tolažbe v molitvi, v sv. obhajilu, v obiskovanji najsv. zakramenta . . . zato začne opuščati te pobožne vaje; in ker zaméta pripomočke, ki vodijo do zveličanja, lahko tako zveličanje samo zgubi.

Gospod sam govori (Raz. 3, 15. 26.): „O da bi bil ti vsaj mrzel! A ker si mlačen, ne mrzel in ne gorek, te bom pljunil iz svojih ust!“ Tu je v pripodobi krepko povedano, kako zelo je Bogu zoperna mlačna duša in v koliki nevarnosti je, da jo bo zapustil in celo zavrgel. Gospod s tem noče reči, da so mu mrzli — v smrtnem grehu — všeč; le naznaniti hoče, da ni tako nevarno stanje tistega, ki je po nesreči — nagloma v smrtne grehe prišel, kakor pa tistega, ki dolgo časa v radovoljnih majhnih grehah živi in se tako polagoma pripravlja v velike grehe, v ktere slednjič res tudi zabrede, ker se posebne pomoči božje nevrednega stori. Zlatousti sv. Janez pripoveduje: da je poznal mnogo oseb, ki so imele mnogo lepih čednosti na sebi, a ker niso pazile na majhne grehe, so pozneje padle v velike in se tako pogubile.

Glejte! kako velika reč je mlačnost! Mlačnost je podobna sušični vročici. Te človek še ne zapazi ne; in vendar je smrtno nevarna. Tako tudi mlačni človek ne vidi nevarnosti, ki mu preti, in zato je tem slabše zanj. Nikar tedaj se ne izgovarjaj: Če tudi ne bom velik svetnik v nebesih, da se le zveličam! Če hočeš le zadnji kotiček v nebesih dobiti, in tako živiš po tej misli, lahko, da sploh nebes videl ne boš! Kdor hoče čez derečo vodo na gotovo mesto priplavati, mora vedno više se ravnati, ker ga voda sicer niže zanese. Enako tudi nas posvetne skrbi in druge težave močno zavirajo, da še toliko ne dosežemo, kar bi radi. Za to treba, da si za mnogo prizadevamo — potlej bomo vsaj toliko dosegli, kar je neobhodno potrebno v zveličanje. Tedaj bojmo se mlačnosti in na vso moč si prizadevajmo, da se popolnem ozdravimo te toliko nevarne bolezni. Zvesto in stanovitno prosimo pomoči od zgoraj in tudi sami jo premagujmo s postom, zatajevanjem in zlasti z gorečnostjo v službi božji. Amen. S. P—ov.

Praznik oznanjenja Device Marije.

Marijine besede.

Besede iz ust modrega so prijetne.

Prid. 10, 12.

Med najlepše darove, ki smo jih sprejeli od predobrotljivega Očeta nebeškega, smemo prištevati dar govorjenja. Kako je že vesel prijatelj ptičev, ako se mu posreči, da nauči papigo ali škorca kako besedo izgovarjati, ki je le nekoliko človeškemu govorjenju podobna! In vendar so ti glasovi, ki jih brezumne živalice za človekom ponavljajo, brez mišljenja, brez čutila, in se tudi ne morejo govorjenje imenovati. Ta neprecenljivi dar je le človek prejel od dobrotljivega Stvarnika, da more svoje misli, svoje srčne želje in čutila družim razodevati; in prav milovati moramo muteča, ki se tega daru ne more posluževati, Kdo bi mogel naštetiti vse brezštevilne koristi, ki nam jih donaša dar govorjenja! Da molčim o vsem drugem, naj le edino prevelike sreče omenim, da se je Sin božji včlovečil in je s človeško natoro vsprejel tudi dar govorjenja. Kako neprecenljiv zaklad so nam Jezusove besede; to so takorekoč žarki nebeškega Solнца, ki nam tako lepo razsvetlujejo pot proti nebesom, pa nam tudi svetijo v večnost, da že tukaj na zemlji, kolikor je mogoče, gledamo lepoto nebeškega veličastva in grozovitost peklenške temote in pekočine. Prav je, da spoštljivo vstanemo kristijani, kadar se v cerkvi berejo Jezusove besede, prav je, da mašnik hvaležno poljubi mašno knjigo, ko je prebral nekoliko tistih svetih besed, ki so nekdanj prihajale iz božjih ust Jezusovih.

Posebno genljive so za slednjega kristijana one besede, ki jih je Jezus na zadnje, na križu umirajoč govoril. Že šestkrat smo jih v tem sv. postnem času premišljevali in si jih v svoj dušni prid obračali. Le še ena — poslednja, ki jo je Zveličar v svojem življenji spregovoril — nam še ostane v premišljevanje. Namenil sem jo za prihodnjo — zadnjo postno nedeljo, ker danes je Marijin praznik in je prevesel dan, da bi vam o tako žalostnih rečeh govoril. Danes se raje z Marijo veselimo, ko obhajamo začetek tistih božjih skrivnosti, ki so bile na Golgati dovršene. Ker je bilo Marijino Srce izmed vseh src Jezusovemu presv. Srecu najbolj podobno in ker po Jezusovem lastnem izreku to iz ust prihaja, česar je srce polno, moramo za Jezusovimi besedami najbolj čislati Marijine besede. Zato se mi zdi,

da se bo najlepše podalo današnjemu prazniku, ako vam nekoliko spregovorim o Marijinih besedah. Ti pa, Mati najsvetejša, sprosi nam milost, da nam ne bo brez koristi premišljevanje tvojih besedi, ki so nekdanj na zemlji prihajale iz tvojih svetih ust!

V lavretanskih litanijah se Marija imenuje „Devica najmodrejša“. In iz tega že lahko sodimo, da Marija ni nikdar brez potrebe govorila, toraj le malo in vselej le modro govorila. „*Bila je varčna v govorjenji*“, pravi sv. Ambrož. Pa še to malo besedi, ki jih je Marija na zemlji govorila, nam ni sv. pismo sporočilo, le nekatere njene besede so nam znane, kakor draga zapuščina naše preljube Matere, pravi biseri, ki naj si jih dobri Marijini otroci večkrat hvaležno in spoštljivo ogledujejo.

O Mariji beremo 1. le dvakrat, da je z ljudmi govorila, namreč *a*) z Elizabeto (Luk. 1, 40) in *b*) s hlapci pri ženitnini v Kani (Jan. 2, 5); 2. z angelji je govorila enkrat, namreč z angeljem Gabrielom, kakor nam današnji evangelij sporoča (Luk. 1, 34, 38); 3. z Bogom je govorila trikrat, *a*) v prelepi pesmi Magnificat (Luk. 1, 46 i dr.) *b*) z dvanajstletnim Jezusom v tempelju (Luk. 2, 48) in *c*) pri ženitnini v Kani zopet z Jezusom, ko je začel očitno učiti. (Jan. 2, 3.)

Ker nam o vsih drugih Marijinih besedah sv. pismo nič ne pové, hočemo le samo te nekoliko premisliti.

I.

Ko je bila Marija od angelja zvedela prečudno-veselo skrivnost, ktere spomin današnji praznik obhajamo, je šla obiskat svojo teto sv. Elizabeto. Pot je bila dolga, za štiri dni hodá; ali Marija se ni zbala težavnega potovanja, temuč je, kakor nam sporoči sv. pismo, hitela v judovske gore v mesto, kjer je živela njena teta. In kako je bilo, ko je tje prišla? Sv. evangelij nam prav na kratko in priprosto pové: „*In je stopila v hišo Caharijevo in je pozdravila Elizabeto.*“ (Luk. 1, 41.) Ker sv. pismo sicer tako malo Marijinih besedi pové, tukaj pa še omeni celó to, da je v hišo stopivši pozdravila, mora pač tudi nas zanimati ta pozdrav. Kako jo je pozdravila, ni zapisano; pa lahko si mislimo, da jo je tako pozdravila, kakor je bila takrat navada pozdravljati. Navadni pozdrav pri judih je bil: *Gospod z vami!* ali pa: *Mir vam bodi!*

Marija je hotela s tem obiskanjem svojo teto razveseliti, pa tudi svoje lastno veselje razodeti; bilo je to prelepo dejanje ljubezni do

stare sorodnice. Kdo bi mogel popisati veselje, ki ga je občutila takrat sv. Elizabeta, ko je zagledala Marijo in zaslišala premili pozdrav iz njenih svetih ust! Sv. pismo nam pové, da silno razveseljena je z velikim glasom zavpila in rekla: „*Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa! In od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni!*“ (Luk. 1, 42, 43.)

Majhna reč je v človeškem življenju pozdrav, z malo besedami se opravi, včasih celo besedi ni treba, zadostuje znamenje; pa je vendar jako važnega pomena, ako se opravi s tako svetim namenom, kakor je storila Marija. O koliko premore prijazen pozdrav, ki pride iz odkritosrčnih ust! Boječ otrok je pred teboj, straha se trese, že hoče bežati; pozdravi ga, — precej dobi srčnost in se ti zaupno približa. Čisto tuj človek te sreča, zdi se ti trdosrčen, ne zmeni se zate ter hoče malomarno in mrzlo memo tebe; pa pozdravi ga, kakor se spodobi, precej se mu jezik razveže, v prijaznem pogovoru se ti morda razodene najboljše sree. Sovražnik, s katerim sta morebiti že več let sprta, se ti po naključju približa, sam je v neki zadregi, ti se hočeš že v drugo stran obrniti; pa premagaj se, prijazno ga pozdravi, led njegovega mrzlega srca se bo začel tajati — spet sta si prijatelja!

Učimo se toraj od Marije lepo pozdravljati in priljudni biti. In sicer najpred do svojih domačih. Marija je bila že zgubila svojo ljubo mater sv. Ano; ker tedaj njej ne more naznaniti svojega nebeškega veselja, gre k svoji teti, ki je tudi enako poštena in sveta, kakor je bila sv. Ana. Kako je pa večkrat pri nas žalostno, da se domači kregajo in prepirajo; da bratje in sestre si tedne in mesece ne dajo lepe besede, da mladi do starejših sorodnikov nimajo nikakoršnega spoštovanja ter jim ne znajo ali nočejo nikakoršnega veselja storiti, temuč jim le življenje grenijo! In kako se vedejo večkrat sosedje do sosedov! Zgodí se tudi, da je marsikteri do tujih ljudi prijazen, za domače in tiste, s katerimi mora skupno živeti, nima prijazne besede.

b) Premislimo zdaj še besede, ki jih je Marija govorila čisto tujim ljudem, priprostim hlapcem pri ženitnini v Kani Galilejski. „*Kar vam Gospod poreče, to storite!*“ Te besede najpred veljajo vam, priprosti ljudje, ki morate služiti, streči. Marija želi, da bi vestno in radovoljno storili, kar se vam ukaže; da bi v vseh rečeh bili pokorni, karkoli ni zoper zapovedi božje. Hlapci v Kani Galilejski bi bili pač lahko ugovarjali in godrnjali, češ, čemu je treba zdaj posode z vodo napolnjevati, ko je umivanje že minulo, čemu je treba vode pokušat nositi itd. Ali hlapci so ubogali in brez ugovora storili,

kar jim je Gospod ukazal, če tudi niso razumeli, čemu vse to. Tako bi morali tudi vsi posli in služabniki precej na prvo besedo točno spolniti vsako povelje svojih zapovednikov. Marija tako želi; sicer niso njeni dobri otroci.

V širjem pomenu pa mora to Marijino besedo vsak sam nase obračati. Marija je Jezusa prosila za veliko dobroto. Da se bo pa njena prošnja spolnila, treba je prej, da se spolni volja Gospodova, da se zgodi, kar bo Gospod ukazal. — Tako želi Marija tudi še zdaj. O, njeno materno oko dobro vidi, česa potrebujejo njeni otroci; kako rada bi jim vsega sprosila pri Jezusu! Toda ne more, ker smo ne vredni Jezusove milosti, ker smo nepokorni grešniki. Zato tudi nam reče: „Poprej storite, kar vam Gospod ukaže; potlej pričakujte, da se vam spolni, kar vi želite.“ Ako toraj prosite vi, poljedelci, po Mariji blagoslova božjega, da bi ljubi Bog odvrnil točo in drugo nesrečo od vašega polja: storite, kar vam Gospod reče! Ako ti, nesrečni bolnik, želiš po Mariji zdravje zadobiti: stori, kar ti Gospod reče! Ako hočeš ti, ki si še trden, zdrav, da te bo Marijina prošnja obvarovala boleznih: stori, kar ti Gospod reče! Ako si hočeš, ljuba mladina, po Mariji sprostiti ohranitev najdražega zaklada, nedolžnosti in stanovitosti: stori, kar Gospod reče! Sploh vsi, ki si hočemo po Mariji kako milost sprostiti, poboljšajmo se, spolnujmo božjo voljo, božje zapovedi, da ne bo zastonj njena prošnja pri Jezusu. Kdo vé, ali bi bil hotel Jezus čudež storiti v Kani, ako bi ne bili hlapeci urno storili, kar jim je ukazal? O, koliko milosti bi nam Marija tako rada sprosila, pa nam jih ne more, ker jih nismo vredni!

II.

Besede, ki jih je Marija z angeljem govorila, ste ravno kar slišali brati. Slišali ste, da je Marija premišljevala, predno je govorila, in da je angelj veliko več govoril, kakor pa ona; ona mu je odgovorila le dve reči. S tem nam je najprej dober zgled dala, kako počasni in varni moramo biti v govorjenji in dobro premisliti, predno kaj rečemo. In kako veličastne so besede, ki so prišle iz njenih svetih ust! „*Kako se bo to zgodilo, ker moža ne spoznam?*“ in pa: „*Glej, dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi!*“ V prvem nam naznani svojo deviško čistost, v drugem pa svojo pokorščino in ponižnost.

a) Marija je bila brez madeža spočeta in nikdar ni v svojem življenji imela najmanjše misli, ki bi bila zoper sv. čistost, nikdar najmanjšega nagnenja zoper to najlepšo čednost. Cerkveni učeniki

pravijo razlagaje te Marijine besede, da je Marija po navdihnenji in razsvitljenji sv. Duha že prav zgodaj Bogu obljubila vedno devištvo, čeravno je bilo to pri Izraelkah čisto nenavadno; da je tej obljubi tako zvesta ostala, da se raje odpove največi sreči, ktere more deležno biti človeško bitje, — da bi raje Mati božja ne postala, ako bi ne mogla ob enem spolniti svoje obljube. Glejte, v tej besedi nam Marija razodeva vso lepoto svojega Srca, razodeva pa tudi to, kar je bilo ves čas v sv. katoliški cerkvi največa lepota, najlepši biser človeškega rodú. Marija je razpela snežnobelo zastavo angeljske čistosti in svetu pokazala prekrasni venec iz belih lilij deviške nedolžnosti. In glejte, milijone in milijone nedolžnih devic in mladenčev se je navdušilo za to zastavo, za ta venec, se je navduševalo vsa stoletja, kar sv. cerkev stoji, se še zdaj navdušuje, čeravno živimo v spridenih časih, in se bode navduševalo, dokler bo stala Jezusova cerkev, brezmadežna nevesta. Nič lepšega in dražjega si ne moreš misliti, kakor te neštete vrste nedolžnih jagnjet, ki tukaj v solzni dolini zaupno obračajo v Kraljico devic svoje deviške oči, in ki raje vse, tudi življenje dajo, kakor pa bi nezveste postale svoji obljubi, ki so jo obljubile svojemu nebeškemu Ženinu, kateri jim bo v nebesih poplačal z največim veseljem njih stanovitnost.

b) „*Dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi!*“ to pa nam kaže največo ponižnost in udanost. Kakor čistost in nedolžnost enako lepa in potrebna čednost je ponižnost. Brez ponižnosti si človeško sree tudi družih čednosti ne more pridobiti; in ko bi si jih tudi moglo pridobiti, mu bi brez ponižnosti nič ne koristile, ker bi napuh vse podrl. Napuh je angelje iz nebes pahnil v večno brezno. Napuh je prav za prav tudi Evi pripravil v toliko nesrečo. Vse besedovanje zvite kače je bilo zastonj; še le, ko se satanu posreči v Evinem sreću napuh obuditi z besedami: *Bogu bosta enaka* itd. tedaj je Eva že na zadnji stopinji v greh; napuh jej je vzdignil roko, da je odtrgala in jedla prepovedani sad. In če prav prevdarimo, se tudi še dandanes vsi grehi, kar jih vidite na sebi in na drugih, storijo večidel iz napuha. — Ko bi Marija ne bila ponižna, ampak napuhena (o Devica najponižniša, odpusti mi, da tako govorim; vem, da pri tebi to ni bilo mogoče, a zarad svojih poslušalcev tako rečem!) — ko bi bila Marija prevzetna, bi jej vse druge prednosti ne bile nič pomagale, ampak tem niže bi bila padla, čem više je bila povzdignena. Zato je pa tudi njeno presv. Srce poleg deviške čistosti ves čas za ponižnost in pohlevno pokornost bilo tolikanj vneto. Ko bi mi bili po Marijinem zgledu ponižni, koliko lože bi skušnjave premagovali,

koliko lože bi se greha varovali in krščanskih čednosti si pridobili! O Marija, iz srea ponižna, sprsi nam ponižno in pokorno sree!

III.

Slednjič nam je še pomisliti besede, ki jih je Marija z Bogom govorila.

Največa sreča pač je bila za Marijo, da je z Jezusom govorila. Gotovo je bila te sreče brezštevilmokrat deležna, ker je od prve mladosti bila vedno pri njem, mu hrano dajala, mu stregla in celo zapovedovala. Vendar sv. pismo nam le dvakrat pové, kaj je z Jezusom govorila. Ne pripoveduje nam, kaj je govorila v tistih srečnih trenutkih, ko je božje Dete v naročje jemala in objemala, v tistih presrečnih urah, ko je z Jezusom skupaj sedela za mizo ali v delalnici ali pri počitku . . . Mi navadni Adamovi otroci pač nismo vredni, da bi zvedeli tisto angeljsko in nebeškosrečno pogovarjanje; povedane so nam izmed vseh besedi, ki jih je Marija spregovorila celih trideset let, samo besede, ktere je takrat izrekla, ko je bila Jezusa zgubila, tri dni iskala in spet našla: „*Sin, kaj si nama tako storil? Glej, tvojo oče in jaz sva te z žalostjo iskala*“ (Luk. 2, 48.)

a) Ne bom poskušal popisovati, kako zelo je bilo takrat Marijino Srce prestrašeno in užaljeno. Čem večja je zguba, tem večja je žalost in skrb. Kolikrat se zgodi, da so slaboverni ljudje vsi obupani, če so le en del svojega premoženja zgubili; kako se jezijo, kako kolnejo ali si celo življenje vzamejo. In vendar še nikdar ni imel noben človek na zemlji tolike zgube, kakor Marija, ko je svojega preljubeznjivega Sina zgubila in ga tri dni ni mogla najti. Gotovo je takrat njeno Srce prebodel enako oster meč kakor takrat, ko je umiral na križu; kajti iskanje je bilo, kakor sploh, tudi pri njej zaradi tega najbritkejše, ker ni vedela, kdaj ga bo našla in kaj se utegne med tem z Jezusom zgoditi; lahko si je mislila v grozovitih skrbeh, da je že zdaj prišel tisti od Simeona napovedani trenutek, da bo njeno dušo meč presunil! Marijino ljubezen bi morali imeti do Jezusa, ko bi hoteli vsaj nekoliko razumeti njeno britkost. — In vendar kako udana je v voljo božjo! Ona čuti le žalost in nobene jeze. Najmanjša žal beseda ne pride iz njenih ust, marveč le milo pritoženje, kakor tudi večkrat žalostna duša v molitvi potoži svoje stiske; nikakor pa ni to očitanje.

S tem nas Marija uči še eno čednost, ki je vsakemu kristjanu silno potrebna: krotkost in potrpežljivost. Učite se od nje krotko in mirno potrpeti, naj nad vas pride še tako velika stiska.

Storite tudi vi, kar je Marija storila: pomagajte si sami, kolikor si morete, kakor je tudi Marija z vso skrbjo iskala; poleg tega pa v goreči molitvi Bogu potožite svoje gorjé. Zlasti vi starši, ki imate križe s svojimi neubogljivimi otroci, imejte potrpljenje ž njimi; smete sicer tudi ostrost pokazati, kadar treba, vendar naj vaše besede razodevajo bolj žalost nego jezo, in varujte se, prosim vas, celo preklinjati svoje otroke.

b) Drugo besedo, ki nam jo sv. pismo omenja, je Marija spregovorila z Jezusom pri ženitnini v Kani rekoč: „*Vina nimajo.*“ Ta beseda se je slišala iz njenih ust takrat, ko je že Jezus začel učiti. Kako je to podučljivo za nas: Jezus prične svoj poklic — odrešenje človeštva, in ob enem prične tudi Marija svoj poklic, ki ga ima v kraljestvu božjem, — da je naša priprošnjica pri Jezusu. O kako hvaležni moramo biti, da smo zvedeli to njeno besedo, ki nam je dokaz in zastava njene materne ljubezni. Nihče je ni prosil pomoči; sama zapazi neljubo zadrego, v katero bi utegnil ženin priti, ko bi ne mogel gostom postreči; ljubezen jo gane, da pri Jezusu išče pomoči ter jo tudi najde v veliko veselje in začudenje pričujočim.

Njeno milo materno oko se pa tudi še zdaj iz nebes skrbno obrača na naše potrebe in nam želi pomagati. Zatoraj le zaupno se jej bližajmo in prosimo jo velikih reči, saj je tudi svatom v Kani sprosil toliko dobroto, da se povsod pripoveduje in se bo pripovedovala do konca sveta, prvi čudež Jezusov. Toliko se trudimo v dušnih in telesnih potrebah in tolikrat je ves naš trud zastoj: pustimo Marijo več skrbeti za nas; saj ona sama želi nam pomagati. Kadar tedaj v češčenasmariji moliš: „Prosi za nas zdaj in ob naši smrtni uri!“ naj ti nikar ne bo tako prazna besedica zdaj, ampak naj ti bo kakor trak, s katerim poveži vse svoje potrebe in želje ter jih izročuj in priporočuj nebeški Kraljici — s povdarkom, zaupno in stanovitno!

c) Najveličastniše pa so slednjič besede Marijine pesmi Magnificat, ki jih je takrat pela ali molila, ko je bila postala Mati božja in jo je njena teta Elizabeta blagrovala zastran te nepopisljive sreče.

V nedosegljivo lepih besedah izreka Marija hvalo in zahvalo, veselje in čutilo ponižnosti gledé one prevzvišene skrivnosti, ki jo danes praznujemo. Le škoda, da ne morem vam danes cele te prekrasne Marijine pesmi razložiti, ker bi bilo predolgo. Čujte toraj le začetne besede: „*Moja duša poveličuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarji; ker se je ozrl na nizkost svoje dekle; zakaj glej! odsihmal me bodo srečno imenovali vsi*

narodi. Zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen in sveto njegovo ime.“ — „*Moja duša povelečuje Gospoda*“ s temi besedami hoče reči nebeška Kraljica: Vse misli mojega duha, vsa čutila mojega srca, vse moči moje duše so se združile, da častijo in hvalijo Boga tako goreče in vneto, kakor je najbolj mogoče v tej solzni dolini; in sicer ne tako, kakor je v navadni pobožnosti mogoče, marveč tako kakor more duša Boga slaviti v največi navdušenosti, v najbolj vzvišeni, nadzemeljski radosti — *moj duh se veseli v Bogu!* Kdaj je še kdo s toliko gorečnostjo Bogu čast in slavo prepeval? Saj bi se tudi nihče ne mogel, ko bi tudi hotel, tako visoko popeti, kakor Mati brezmadežna, milosti polna.

Kakor je pa prava molitev in prava pesem vselej tudi izraz srčnega čutila, tako se tudi tukaj razodeva glavno čutilo Marijinega Srca — neizmerna ponižnost. Ona spozna, da je imenitna, vé, da je med vsemi ženami najimenitniša, ona sprevidi, da jo bodo vsi narodi častili; in vendar ni čisto nič prevzetna, vse le božji dobroti in milosti pripisuje. Ta slednja beseda pa je za nas tako vzvišena, da se skor od nje ne moremo nič naučiti, ampak le strmeti in čuditi se moremo pa Marijo blagrovati in ž njo Boga hvaliti za toliko milosti, ki jih je skazal Mariji in po Mariji nam.

Tako smo ob kratkem premislili Marijine besede. Sklenimo trdno, posnemati jo v tem, da bomo tudi mi se varovali nepotrebne govorenja; da bomo tudi mi v govorenji vsikdar razodevali tiste čednosti, kakor Marija: postrežno ljubeznjivost do bližnjega, opomin k spolnovanju božje volje, deviško čistost in spodobnost, nehlinjeno ponižnost, potrpežljivost in krotkost, pospeh tujih koristi, pred vsem pa čast in slavo božjo. Prosimo pa prav pristrčno nebeško Kraljico, naj nam sprosi pri svojem Sinu to veliko milost, da bomo prišteti k tistim srečnim, ki se z jezikom niso pregrešili in jih sv. pismo popolne imenuje. Amen.

2. S kakšno pobožnostjo moramo moliti angeljevo češčenje.

Češčena, milosti polna. Luk. 1, 28.

Danes obhajamo tisti presrečni dan, ko je bil pred 1885. leti veliki angelj Gabriel k preblaženi Devici Mariji poslan, in ji je oznanil, da bo Sina božjega od svetega Duha spočela — da bo postala Mati

božja in Zveličarja sveta rodila. — Na današnji praznik je bila tedaj Marija k največi časti povzdignena, in ravno zavoljo tega se spolnuje njeno lastno prerokovanje, da jo bodo srečno imenovali vsi narodi. — Na današnji dan se spominamo pa tudi največe ljubezni in milosti Božje, da se je pred 1885. Sin božji v najčistejšem Marijinem telesu včlovečil, t. j. našo človeško naturo z mesom in s krvijo nase vzela, in je 33 let vidno na svetu med ljudmi prebival, in slednjič na sv. križi daroval svoje življenje v odrešenje sveta. — Današnji dan ima sv. katoliška cerkev v tako visoki časti, da nas skoz celo leto vsaki dan trikrat zjutraj o jutranji zariji, opoldne in zvečer z zvonenjem k molitvi angeljevega češčenja opominja, da bi pozdravljali z angeljem tudi mi Marijo Devico, in se s hvaležnim srecem spominali ljubeznipolne skrivnosti včlovečenja Sina božjega. In da bi to molitev toliko raje opravljali, so rimski papeži dovolili 100 dni odpustka za vsakikrat, ko se ta molitev pobožno moli, in popolnoma odpustek pa enkrat v mesecu, ako kdo to molitev vsak dan trikrat pobožno opravlja, kadar zveni angeljevo češčenje. — Kako pa moramo angeljevo češčenje pobožno moliti, da se teh odpustkov vdeležimo? Na to vprašanje vam hočem danes odgovoriti v imenu Jezusa in Marije.

I.

Beseda „pobožnost“ je sestavljena iz besed „po“ in „Bog“. Pobožno molimo tedaj, ko pri molitvi po Bogu hrepenimo, ali na Boga in na božje reči mislimo, zlasti na te, ki jih v molitvi imenujemo. Hočemo torej angeljevo češčenje pobožno moliti, moramo pre-mišljevat, kaj pri vsakem oddelku molimo. Pri prvem oddelku angeljevega češčenja molimo: „*Angelj Gospodov je Mariji oznanil in je spočela od svetega Duha*“ in potem molimo še češčenasi-marijo. Vzemimo si tukaj k srečju in pre-mišljajmo: Bog se je grešnih ljudi usmilil, in je že našim prvim staršem po storjenem grehu Odrešenika na svet poslati obljubil, in je to obljubo pozneje še večkrat ponovil. Ko je tedaj tolikanj zaželeni čas prišel, da je hotel Sin božji na zemljo stopiti in se včlovečiti, je poslal Bog angelja Gabriela v Nazaret k Devici, ki ji je bilo ime Marija in ji je oznanil, da bo Sina božjega, Zveličarja sveta od sv. Duha spočela, rekel jej je: „*Češčena milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami!*“

Tako jo je angelj pozdravil, in dobro si zapomnimo! angelj jo je tako pozdravil, še preden je bila Mati božja, preden je Jezusa rodila. Za Marijo Devico je to največa čast, da je bila Mati božja; ali še večja čast in hvala je to za Marijo, da je bila med vsemi ljudmi

tudi najbolj vredna Jezusova Mati biti, ker je bila med vsemi najbolj čista in nedolžna, najbolj ponižna in najbolj sveta. Ona je bila sicer revna in od sveta nepoznana, ali zavoljo svojih prelepih čednost je vendar Bogu tako dopadla, da jo je med vsemi drugimi izvolil v Mater svojega Sina.

O kako lep in tolažljiv nauk iz tega izvira za nas! Kristijani! Mati Jezusova je mogla le ena sama biti. Pa vsak izmed vas more tako živeti, more tako pobožen in svet biti, da bo Bogu enako ljub in drag, kakor je Mati Jezusova. Pa nikar ne mislite, da sem s tem preveč rekel; poslušajte, kaj sam Jezus pri sv. evangelistu Matevžu (12, 56) govori, rekoč: „*Kdor spolnuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta je moj brat, moja sestra, moja mati.*“ O mislite na to, ko molite v angeljevem češčenju: „*Angelj Gospodov je Mariji oznanil* itd.“ mislite si: res, srečna je bila Marija, ko je bila izvoljena v Mater božjo, pa tudi jaz sem srečen, ako sem v gnadi božji, ako voljo božjo spolnujem, da Bogu dopadem; saj Bog ne gleda na zunanje reči, na nizki stan, na revno obleko, na bogastvo, ampak le na sree, na lepe čednosti; če té imam, Bogu dopadem, in sem njemu tako ljub in drag, kakor da bi bil brat, sestra in mati Jezusova.

II.

Na angeljevo pozdravljenje je Marija odgovorila tako, kakor molimo v drugem oddelku angeljevega češčenja: „*Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po Tvoji besedi!*“ S temi besedami nas Marija Devica dve prelepi čednosti uči: ponižnost in pokorščino do volje božje. „*Dekla sem Gospodova*“, tako je spregovorila tisti trenutek, ko je bila k največi časti povzdignjena, ko je postala Kraljica nebes in zemlje, ko je bila izvoljena v Mater Sina božjega, Odrešenika vsega sveta. — „*Meni se zgodi po tvoji besedi!*“ — je dalje Marija rekla, in s tem naznanila svojo voljno pokorščino do Boga. Dekla sem Gospodova, si je mislila, in kaj se bolj spodobi za deklo, kakor pokorščina? Kar Bog od mene terja, to hočem jaz njegova dekla, njegov otrok zvesto spolnovati. In tako se je nad Marijo najpred in najbolj natanjko spolnilo, kar Jezus pravi: „*Kdor spolnuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta je moj brat, moja sestra, moja mati.*“ Tedaj ne le samo za to je bila Marija Jezusu tako ljuba in draga, ker je bila njegova telesna Mati, ampak tudi posebno zato, ker je voljo nebeškega Očeta tako zvesto spolnovala.

„*Dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!*“ Mislimo pri teh besedah: smo li mi tako ponižni in pokorni hlapci in dekcle

Gospodovi, kakor je bila Marija, ki je vselej božjo besedo zvesto poslušala, v srečo ohranila in premišljevala, kako da bi jo zvesto spolnovala? Ali Marijo kaj v tem posnemamo, se mora posebno kazati po velikonočni spovedi in sv. obhajilu. Jezus govori: „*Ne vsak, ki pravi: Gospod! Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kdor spolnuje voljo mojega Očeta* itd.“ Same lepe besede, prazne obljube še niso zadosti, potreba je za nebesa si silo prizadajati; mora se, ako je potreba, tudi okó izdreti, roko ali nogo odsekati, t. j. slabo priložnost zavoljo nebes zapustiti, pregrešno znanje razdreti; mora se zavoljo nebes to storiti, ker Bog tako hoče. V vsi ponižnosti moramo z Marijo reči: Hlapec sem Gospodov, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!

III.

Pri tretjem oddelku angeljevega češčenja molimo: „*In Beseda je meso postala, in je med nami prebivala.*“ Kakor se angelji v nebesih pred včlovečenim Sinom božjim priklanjajo, tako moramo tudi mi svoja kolena pripogniti ter poklekniti, kadar izrečemo besede: „*In Beseda je meso postala in je med nami prebivala.*“ Pri teh besedah: „*In Beseda je meso postala* itd.“ se moramo s hvaležnim srcem spominati na to največo milost in ljubezen božjo, da je Sin božji našo človeško naturo na-se vzel, zato, da bi nas odrešil od večnega pogubljenja. Poprej je samo Bog bil in zgoli duh; od tega časa pa, kar se je včlovečil, je Bog in človek skupaj, in sicer zato, da je mogel za nas trpeti in umreti, in nas s tem odrešiti. Kako nezmerna je ta ljubezen in milost božja do nas! Da bi nam velikost te ljubezni sv. Ligvorij vsaj nekoliko pojasnil, se on naslednje prilike posluži. Mislimo si: ko bi bilo to mogoče, da bi se kak človek v črva spremenil, da bi potem s svojo smrtjo drugemu strtemu črvu mogel zopet življenje dati, bi bila pač to velika ljubezen, kakoršne noben človek nima in je tudi imeti ne želi do kakega črva. Ali glejte! brez primere večja je ta milost in ljubezen božja, da je Sin božji našo revno človeško naturo na-se vzel, da nas je odrešil. Zakaj razloček med nami in črvom ni tako velik, kakor je med nami in Bogom velik; zakaj mi in črvi smo stvari, dasiravno različne stvari; Bog pa je naš Stvarnik, in mi smo pred njim toliko kot nič, manj kot črvi zemlje. Zato se mora v naših srcih pri besedah: „*In Beseda je meso postala* itd.“ srčna hvaležnost do Sina božjega obuditi, ker se je zavoljo nas tako globoko ponižal, da je človek postal.

Glejte, ljubi kristijani! s takimi mislimi in občutljeji morate vsak dan angeljsko češčenje moliti, ako ga hočete pobožno moliti, in se vdeležiti odpustkov, ktere je sv. cerkev za to molitev podelila. — Ko molite: „*Angelj Gospodov je Mariji oznanil, in ona je spočela od sv. Duha,*“ si mislite: Marija je bila sicer revna, vendar pobožna Devica, nad katero je Bog imel med vsemi ženami največe dopadajenje. Ali živim tudi jaz tako, da bi mogel Bogu dopasti? Bog le na srce gleda, ne na osebo. — Ko molite: „*Glej! dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi,*“ si mislite: Sem tudi jaz hlapec — dekla Gospodova? Se udajam z vso ponižnostjo v voljo božjo? Skazujem kakor Marija zvesto pokorščino božjim zapovedim, naj me stanejo še toliko truda in težav? — Ko molite: „*In Beseda je meso postala, in med nami prebivala,*“ si mislite: O koliko ljubezen in hvaležnost smo mi Kristusu dolžni, ker je iz ljubezni do nas podoba hlapca, našo revno človeško naturo na-se vzel, da bi nas odrešil večnega pogubljenja; mislite si, da je Bog Sin zato postal Sin človekov, kakor se je sam večkrat imenoval, da bi vi postali otroci Božji, in da morate v časti imeti svoja telesa in jih v nobeno ostudnost ne zlorabiti, ker so z Jezusovim včlovečenjem tudi naša telesa počeščena. Ako bodete s takimi mislimi in s tako pobožnostjo molili angeljsko češčenje, bodete Marijo prav in spodobno častili, njene priprošnje pri Bogu se vredne delali in se tudi odpustkov vdeležili. Amen.

Josep Kerčon.

Cvetna ali šesta postna nedelja.

I. Poslednja Jezusova beseda na križu.

In Jezus je zavpil z velikim glasom:
Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.

Luk. 23, 46.

Sv. Ludovik Granaški, goreči mašnik božji, je imel enkrat na veliki petek pridigovati. Pride na prižnico in prične svojo pridigo s temi-le besedami: „Trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa“ — ali naprej ni mogel, zakaj, ko je izgovoril te besede, se je britko jel jokati. Premaguje se na vso moč, da bi zadušil svoje obilne solze, in zopet začne: „Trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa“, pa na novo se mu uderó solze iz oči, še silnejše ihtenje zatopi njegov glas

— zastonj je bilo vse premagovanje, nobene besede ni mogel več izgovoriti. Pridige tedaj tisti petek ni bilo. Ali solze pridigarjeve so zbranim drugače živo na srce govorile, kakor bi bile mogle najlepše besede — in kakor nekdanj prvi veliki petek z gore Kalvarije, tako je tudi zdaj šlo ljudstvo vse zamišljeno iz cerkve. — Glejte, toliko moč ima pobožno premišljevanje Jezusovega trpljenja do pobožnih duš. O da bi tudi naša sreča bila ginjena, o da bi tudi mi z mrzlim srcem ne zapustili tega posta, temuč s poboljšanim, vnetim srcem vstajenje Jezusovo obhajali!

Zadnjikrat bom vam še danes razlagal Jezusovo trpljenje. Prišli smo že do zadnje Jezusove besede. Vse je bilo že dokončano; volja nebeškega Očeta spolnjena, trpljenje pri koncu, odrešenje človeškega rodu dovršeno: le še umreti je bilo treba Jezusu. Vse je že poskusil, vse je že bil Jezus — samo mrlič še ne. O kaj se je vse zgodilo od rojstva do zdaj! Ležal je v hlevu kakor beraško dete, jokal se v jasliah, kakor slaboten otrok; ubežal v Egipt, kakor pregnanec; delal v Nazaretu, kakor delavec najemnik; sprejel od Janeza krst, kakor grešnik; bil od hudiča skušan, kakor človek; učil je kot učenik, ozdravljal kot zdravnik, med palmovimi vejami je v mesto šel, kakor zmagovalc; noge je aposteljnemu umival, kakor služabnik; z vrvjo si je dal roke zvezati, kakor tat; zatožen je bil, kakor hudodelnik; zasmehovan, kakor norec; pretepan z bičem, kakor suženj; kronan, kakor zasmehovan kralj; v sramotno smrt obsojen, kakor puntar; na križ pribit, kakor ropar, ubijavec. — Res, vse je že bil, samo mrlič še ni bil. Ali zdaj je prišel tisti trenutek, ko bo tudi umrl. Zadnjikrat ga vidimo svoje oči povzdigovati proti nebu, zadnjikrat usta odpreti: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ „Ko je Jezus to rekel, pravi sv. Luka, je dušo izdihnil“; sv. Janez pa pristavi še: „Jezus je nagnil svojo glavo in dušo iz sebe dal.“ Hočemo tedaj danes premišljevati: 1. Kako Jezus še zadnjikrat glasno kliče, 2. glavo nagne in umrje na križu.

I.

Kar se je ob smrti Jezusovi godilo, je skoraj vse čudež. Čudež je, da je glasno zavpil, čudež, da je svojo glavo nagnil, zlasti pa so se, ko je umrl, pretresljivi čudeži godili.

Ko pride zadnja ura, je sleherni človek zelo oslavljen, tako oslavljen, da nič ne more, tudi moliti ne več; drugi zraven njega zanj molijo. Jezus pa vse drugače; on še umirajoč moli, njegova

smrtna molitev je: „*Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!*“ In še več: Jezus glasno moli, Jezus je zavpil, pravi sv. evangelij. V tem glasnem klicu je velika skrivnost: To kaže, da Jezus popolnoma prostovoljno umrje, da je vsegamogočen, da je Bog in človek. — To ni natorno, to je čudež, da bi človek, ki je tako utrujen in zdelan, ki je že vso svojo kri prelił, najhujšo žejo prestal — da bi zdaj še tako močno mogel klicati, klicati zadnji trenutek pred smrtjo. Kdor je kdaj bil pri kakem mrliču in ga je gledal v zadnjem pojemanji, je pač lahko videl, da jezik in govor toliko bolj odpove, kolikor bolj se smrt približuje in da tikoma pred smrtjo jezik more jecljati le še hripave, slabe, pojemajoče, nerazumljive besede, ki se komaj, komaj še slišijo — nazadnje še prav nič ne. Jezus pa, ki je bil tako utrujen, ki je že vso telesno moč zgubil, ki je že tako blizo smrti — Jezus kliče na glas! Kdo ne spozna, da tukaj umira nekdo, ki je več kakor človek, da tukaj ni človeška temuč čeznarurna moč! Ali ni res Jezus s tem pokazal, da bi bil še lahko živel, ko bi le hotel, pa da hoče zdaj prostovoljno umreti? Zdaj, ko je že vse dokončano, zdaj, ko je kelih do dna izpraznjen?

Glasno kliče ter pokaže s tem, da je Gospod življenja in smrti in da mu proti njegovi volji nihče ne more življenja vzeti; glasno kliče in ta glasni klic presune stotnika in stražo, da spoznajo: „*Resnično, božji Sin je bil ta!*“ glasno kliče ter s tem glasnim klicem oznanuje vsemu svetu, da je premagal smrt, pekel in satana! In da to ni slabotnega človeka beseda, marveč glas Vsemogočnega, pokaže in potrdi precej tudi mrtva narava. Ko je namreč Jezus slednjo besedo zaklical, se zaguglje in strese zemlja, skale pokajo, grobi se odpirajo in mrtvi se živim prikazujejo. Nebo in zemlja in kar je pod zemljo — vse priča, da zdaj sam božji Sin umira. Preplašeni se ljudje vračajo z griča; celo neverniki strmijo in trepetajo. Takó velikanski čudeži so morali priti, da so razumeli pomen Jezusove zadnje besede na križu: „*Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!*“ „Oče!“ je klical Jezus na Oljski gori, ko so mu v smrtni britkosti krvave kaplje na tla padale ter je prosil, naj mu Oče nebeški odvzame kelih trpljenja, da bi ga ne pil; „Oče!“ je klical, ko je prvo besedo na križi govoril; „Oče!“ kliče še zdaj, ko zadnjikrat pred smrtjo svoja usta odpre ter pokaže, da je Bog še zmir njegov Oče, če tudi ga je njegova roka tako hudo zadela, saj ve, da to je za grešnike. Večkrat v svojem življenji je rekel in trdil, da je Bog njegov Oče in on njegov Sin in zdaj s zadnjo besedo tudi še to zagotavlja. Judje mu niso hoteli verjeti vsi; rekli so, da Boga s tem

preklinja, zato so ga hoteli že pred kamjati in veliki duhoven je pri sodbi obleko razparal, češ, Boga je preklinjal, ker pravi, da je Sin božji. Jezus hoče to resnico še enkrat z umirajočimi ustmi zarditi, zato z velikim glasom zavpije: „Oče v tvoje roke izročim svojo dušo“. In vsa natora mu odgovarja — pritrđi! Njegov glasni klic pa je zagotovilo ljubezni, ker bi še lahko živel, pa hoče umreti.

II.

Ko je bil Jezus tako priporočil in izročil svojo dušo, nagne svojo glavo. Sv. Janez, ljubljeneec Gospodov, nam je to sporočil, on, ki je bil sam poleg sv. križa, ki je sam videl. Ne moremo mu biti dovolj hvaležni, da nam tega ni zamolčal. Spominjam se iz svojih otročjih let, ko sem se sedem poslednjih besedi Jezusovih učil iz katekizma, mi ni nobena reč še takrat kot otroku tako dopadla, kakor sporočilo: „*Jezus je glavo nagnil in umrl.*“ Jezus je nehal z jezikom učiti — zdaj pa še z glavo — z nagnjeno glavo uči!

Pri drugih ljudeh, kadar umirajo, se vidi, da se jim žile še bolj nategnejo in še le, ko se je duša ločila, še le potem žile odjenjajo in upadejo, glava se nagne. Jezus pa nagne še pred smrtjo svojo glavo sam, prostovoljno. „*Drugi ljudje*, pravi sv. Krizostom, *pobesijo glavo še le, ko so umrli, Kristus pa pred glavo nagne, še le potlej umrje. Kar tedaj pri drugih ljudeh smrt stori, v tem je on smrt prehitel, in je storil to, ker je sam hotel.*“

Kako genljivo je bilo videti to nedolžno Jagnje! svojo glavo nagne, da pokaže, kako rado umrje, s kolikim veseljem dá svoje življenje za grešne ljudi! S tem je Jezus takorekoč smrti namignil, naj pride in naj mu vzame življenje, ki ga tako radovoljno daruje. Kakor tisti, ki je truden in hoče zaspati, svojo glavo na prsi nasloni in tako spanja pričakuje — ravno tako je nagnil Jezus svojo glavo, da bi smrti počakal in svoje življenje za nas daroval.

O da bi mogli tudi mi to znamenje prav umeti! Za njegove prijatelje pod križem je bilo to znamenje ljubezni polne ločitve. Ravno tako je nagnenje glave za nas znamenje, dokaz Jezusove ljubezni, tolike ljubezni, kakoršne noben umirajoč oče ne more imeti do svojih otrok. Ker svojih rok ne more stegniti, da bi svoje ljubljene objel, predno umrje, nagne svojo glavo v slovo! Kadar dober krščanski oče na smrtni postelji leži ter je že sv. zakramente sprejel, svojo dušo Bogu izročil — tedaj dá svojim jokajočim otrokom še poslednji svoj blagoslov, še enkrat obrne svoje jokajoče oko na preplašene sinove in hčere, od kojih se ima ravno kar ločiti. „Oh! pravi potem vsak

dobri otrok večkrat, pri svojem zadnjem zdihljeji so me še enkrat pogledali, — precej potem pa so umrli! O ljubi, dobri oče! moje srce te njegove zadnje ljubezni nikdar ne bo pozabilo!“ — Pa še vse kaj več je, ko Jezus glavo nagne! Nagnil je glavo in pogledal je na zemljo, kakor bi bil hotel reči, da zdaj je zemlja z njegovo krvijo namočena, da je postala takorekoč oltar, na katerem bodo blaga srca Bogu najprijetniši dar prinašala. Nagnil je glavo in pogledal na vse ljudi, kakor bi bil hotel reči, da zdaj je vse dokončano, vse spolnjeno, kar je bilo treba od božje strani; zdaj so odkupljeni, zdaj naj pa tudi sami skrbijo, da se zveličajo. — Nagnil je glavo, kakor bi bil hotel znamenje dati, da zdaj naj pridemo vsi pobirat kaplje njegove presv. krvi in udeleževati se njegovega preobilnega zaslužnja. Svojo glavo nagne in na-te, o grešnik! se ozira, kakor bi hotel vprašati: „Glej, iz ljubezni do tebe umrjem, kaj pa boš ti storil iz ljubezni do mene?“

Kadar nas kdo vpraša, pa bi rad koj odgovor dobil, navadno tudi nekoliko glavo nagne proti nam; glejte, Jezus bi tudi zdaj, ko umrje, še nekaj rad zvedel od nas, zato glavo nagne; kakor bi nas hotel vprašati, kaj bomo mi zanj storili, ali ga ne bomo tudi mi ljubili?

Kristijani! ali veste, kaj hoče Jezus tem? ali veste kaj se pravi ljubiti Jezusa? Skoraj kolikorokrat ste bili pri pridigah ali krščanskih nauk, ste lahko slišali, da Boga ljubiti, se ne pravi nič drugzega, kakor njegove zapovedi spolnovati. In zdaj, ko Jezus umrje, še enkrat glavo nagne, češ, ali bo nas kaj pretreslo njegovo trpljenje, ali bomo tako živeli, kakor nas je on ves čas svojega življenja učil z besedo in z djanjem, ali pa bo za nas vse zastonj, kar je s tolikim trudom storil, zastonj njegovo rojstvo, zastonj njegov beg v Egipt; ali je zastonj hodil od kraja do kraja, čudeže delal, dobrote povsod delil; ali zastonj toliko trpi, umrje za nas — ali bo to vse zastonj? hoče Jezus vprašati, ko glavo nagne in umrje.

Ko se je bilo vse to zgodilo, kar smo v tem sv. postnem času premišljevali, ko je bil Jezus že zadnjo besedo z močnim glasom izrekel, glavo nagnil in umrl; tedaj se je *zagrinjalo v tempeljnu pretrgalo od vrha do tal, in zemlja se je potresla in skale so pokale, in grobi so se odperali, in veliko teles svetnikov, kateri so spali, se je obudilo. Stotnik pa in kateri so z njim bili in Jezusa varovali, ko so videli potres in kar se je zgodilo, so se silno bali in so rekli: Resnično, ta je bil Sin božji!* Temu sporočilu pristavlja sv. Ambrož ljudem britko očitaje: *O srca judovska, trja od skal! Skale se*

razpokajo, judje pa se utrdijo in njih nepremakljiva trdoba ostane, če se tudi ves zemeljski krog trese! Kristijanom pa sv. Brnard tako lepo in prisrčno prigovarja, naj si vendar prebitko trpljenje Jezusovo k srcu vzamejo: *pozemeljska srca naj trepetajo v strahu zaradi hudobije greha in v žalosti zaradi trpljenja Kristusovega; naj se razpočijo v kesanji in obžalovanji, ko bi bila tudi kakor kamen trda; odperajo naj se in naj pri spovedi iz sebe dajo svoja mrtva dela — grehe, in tako naj k novemu življenju vstanejo s Kristusom!* — Oh, kako trda, kako mrzla so vendar človeška srca, da jih mora strah mrtve nature priganjati, da v Jezusa verujejo, vanj zaupajo in ga ljubijo! O mrtva in neobčutna srca, katerih nebeška sila neskončne ljubezni Jezusove na križu ne more premagati!

Kaj hočem pa vam reči, predragi poslušalci! Večkrat sem že v svojih govorih delal razloček: nedolžnim in spokornim sem dajal tolažbo in pogum, trdovratnim pa nisem mogel družega obetati kakor nesrečno prihodnost, ako taki ostanejo. Tudi danes ne bom za taka mrtva in kamenita srca, ki jih tudi letošnja velika noč ne bo premenila, zgubljal besedi; kajti če jih čudeži, ki so presunili ajdovska srca, ne pretresejo, kaj bi izdala moja beseda? Le vam, ki imate dobro voljo, še iz srca želim, naj vaša pobožnost zdaj v velikem tednu ne bo zastoj, naj se vname velika in goreča ljubezen v vaših srcih. Saj večna ljubezen — Sin božji na križu ne želi od nas družega kakor ljubezen; ljubezen oznanjajo njegove razpete roke, ljubezen oznanjajo njegove rane, ljubezen oznanja njegovo prebodeno Srce; ljubezni nas prosi njegovo umirajoče oko, ljubezni nas prosijo njegove blede ustnice, — ljubezni nas prosi, ko v zadnjem trenutku nagne glavo, kakor bi nas vprašal: Ali me še ne boste ljubili? — O naj nas premaga Zveličarjeva neskončna ljubezen, da ga bomo tudi mi ljubili iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vseh svojih moči, da bomo tudi mi mogli ob zadnji uri zaupno reči: Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo! Amen.

2. Pomočki zoper mlačnost.

Mat. 21, 8.

Vvod. Mnogokrat je judovsko ljudstvo Jezusa častilo in slavilo ter se mu čudilo zaradi njegovih čudežev, ali tolike navdušenosti še ni bilo, kakor pri Jezusovem slovesnem vходу v Jeruzalem. Sila veliko ljudstva je . . . veje sekajo . . . oblačila pogrinjajo . . . kličejo . . . O, da bi bilo le kaj stanovitosti! Enako je pri mnogih kristijanah. V postnem času, zlasti zdaj veliki teden, ali ko opravijo velikonočno

spoved in obhajilo, res mnogo molijo se tudi zvesto postijo, ali kmali nastane zopet prejšnja mlačnost. Nedavno sem vam govoril, kako je mlačnost nevarna, zopet danes vas hočem pred njo svariti in nasvetovati nektere pomočke zoper mlačnost.

Izpeljava. Boljših pomočkov zoper mlačnost vam pač ne vem nasvetovati, kakor jih je po sv. Janezu v skrivnem razodenju (1, 18. id.) Jezus sam nasvetoval nekemu škofu:

I. *Svetujem ti kupiti od mene v ognji skušenega zlata, da obogatiš, in belih oblačil, da se oblečeš.* — Belo oblačilo pomeni čistost srca; zlato je milost božja in po njej pridobljene čednosti in dobra dela, ki nas za nebesa obogatijo. Treba, da vredno prejemaš zakramenta sv. pokore in sv. rešnjega Telesa. O koliko si do zdaj zamudil! Pri vsaki spovedi sv. Duh na novo v srcu zaneti plamen božje ljubezni, Jezus sam ti pri sv. obhajilu prinese svojo nebeško pomoč, ti slabi hudo nagnenje, premaguje tvojo lenobo in poživlja tvojo gorečnost . . . Torej večkrat in vredno pripravljen sprejemaj milosti, ktere Jezus tako željno ponuja!

II. *Z očesnim mazilom pomazili svoje oči, da spregledaš.* Ako si se zdaj o velikonočnem času zopet prebudil ali predramil iz grešnega spanja ali iz dremotne mlačnosti, glej, da odsihdob zopet ne zadremlješ. V ta namen *pomazili svoje oči*, ter resno pregleduj resnice, ki jih naša sv. vera uči. a) Gostokrat misli na svoje poslednje reči, in sicer prav v živo, kakor bi že v duhu videl, kako se nad teboj zvršujejo. Precej zjutraj misli: kaj, ko bi moral še danes umreti; kadar pride skušnjava odkodarkoli, misli na ostro sodbo; če te mika prepovedano veselje, spomni se večnega trpljenja, ki pride za kratko grešno radostjo; če se ti težko zdi prizadevanje za čednost in svetost, misli na neizmerno plačilo v nebesih. b) Zvesto poslušaj besedo božjo v pridigah in krščanskih naukih; odprla ti bo oči, da boš spoznal svoj dušni stan, kaj ti še manjka . . . spoznal grdobijo greha in lepoto čednosti, svoje dolžnosti . . . Beseda božja bo tudi razgrela tvoje sree, vzbudila nove sklepe, pregnala mlačnost. c) Rad prebiraj tudi zglede svetnikov; tu bo videlo tvoje oko, s koliko nepremagljivo ljubeznijo so Boga ljubili zvesti služabniki njegovi, koliko se premagovali, koliko trudili . . . S sv. Avguštinom porečeš še ti: Ako so mogli ti in te, zakaj bi pa jaz ne?

III. *Vnemi se tedaj in stori pokoro!* Da ogenj ne ugasne, je treba vedno drv prikladati, da te dušna mlačnost zopet ne prevzame, moraš samega sebe vnemati, navduševati. Prav veliko ti bodo k temu pripomogla razna pokorila in pobožna opravila. Vedno kaj daruj Bogu; če tudi prav kaj malega, pa tem večkrat ponavljaj. Pri-like se ne manjka, v žalosti in veselji, v zdravji in boleznih . . .

Konec. Zvesto rabimo pripomočke, ki jih Jezus sam nasvetuje zoper mlačnost; saj on nas ne uči samo z besedo, vse njegovo življenje zlasti pa veliki teden nam je zgled najpopolnše gorečnosti . . .